

අබ්හිද්ධමුපිටක

၁၀ၕ

**ABHIDHAMMA
PITAKA**

ព្រះ
ក្រែតបិណ្ឌកច្ឆារបី
និង
សេចក្តីប្រយោគាសាខ្មែរ
អនាមិយបិណ្ឌ
បញ្ជាន ទ្វាទសបកាត
១០៥

ផ្សព្វផ្សាយដោយសម្តេចព្រះអភិសិរីសុកត្តាមហាសង្ឃរាជាធិបតី ប្តូរ ក្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជនៃកណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ព. ស. ២៥៥៣

ABHIDHAMMAPIṬAKA

PAṬṬHĀNA

DVĀDASAMABHĀGA

105

សម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជវិបស័ក ប្តូរ ត្រី
 សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជ នៃគណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

និយមវចនៈ

ព្រះត្រៃបិដកត្រូវបានបង្កើតឡើង ប្រមាណ៥០០ឆ្នាំប្រាយ ក្រោយអំពីការរំលត់ព្រះខន្ធ ចូលកាន់ ព្រះបរមនិព្វានរបស់សម្តេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះបរមគ្រូជាអម្ចាស់នៃយើងគ្រប់គ្នា ។ គ្រប់ប្រទេស អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រទេសខ្លះមួយចំនួនមិនមែនអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា គ្រប់អង្គការ ពុទ្ធិកសមាគម និងតាមបណ្ណាល័យជាតិធំៗ តែងតែបានទទួលយកមកតម្កល់ ទុកធ្វើជាគ្រឹះ ដើម្បីធ្វើការស្រាវជ្រាវសិក្សាស្វែងយល់ តាមអ្វីដែលហៅថាព្រះពុទ្ធវាចា (ពុទ្ធជម៌) ។ កាលដើមឡើយគេនាំគ្នា កត់ត្រាលើស្លឹករឹត ព្រមទាំងសរសេរចារឹកលើផែនថ្ម និងលើផែនលោហៈ ក៏មាន លុះចំណេរតមក ក៏បាននាំគ្នាបោះពុម្ពលើក្រដាសចងក្រងជាសៀវភៅ (គម្ពីរ) រហូតបច្ចុប្បន្ន នេះ បច្ចេកវិជ្ជាកាន់តែ ចម្រើនឡើង គេបានវាយបញ្ចូលក្នុងកុំព្យូទ័រ តែទោះបីជាបច្ចេកទេស ម៉ាស៊ីនចម្រើនឡើងយ៉ាងណា ក៏នៅមិនអាចបោះបង់សៀវភៅចោលបានឡើយ ដូច្នេះហើយទើប យើងខ្ញុំបានខិតខំធ្វើឲ្យកើតមាន ឡើងនូវក្រុមអក្សរព្រះត្រៃបិដក ដើម្បីជួយធ្វើឲ្យអក្ខរៈខ្លះដែលរលុប មិនអាចអានច្បាស់បាន ឲ្យមាន ការច្បាស់តាមតួអក្ខរៈឡើងវិញ ។

ដោយសទ្ធាជ្រះថ្លាដ៏មុតមាំដែលមានចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយក៏ជាកាតព្វកិច្ចមួយដ៏ធំ ក្នុងតួនាទីជាពុទ្ធបរិស័ទ ដែលបានប្រគល់កាយថ្វាយជីវិត អ្នកធ្វើដំណើរតាមស្នាមព្រះបាទសម្តេច ព្រះពុទ្ធអង្គ រួមកម្លាំងទ្រទ្រង់ បានធ្វើការលះបង់កម្លាំងកាយ វាចា ចិត្ត ទ្រព្យធនផ្ទាល់ ព្រមទាំងបបួល ពុទ្ធបរិស័ទ ញាតិមិត្តជិតឆ្ងាយ ក្នុងនិងក្រៅប្រទេសធ្វើឡើង ដើម្បីជាពុទ្ធបូជា ធម្មបូជា សង្ឃបូជា ។

សូមសេចក្តីឧស្សាហ៍ក្នុងការជាកុសលនេះ សម្រេចប្រយោជន៍ជូនដល់ព្រះពុទ្ធសាសនាជូនដល់ ពុទ្ធបរិស័ទ សូមបានប្រកបតែនឹងសេចក្តីសុខចម្រើនរុងរឿង ក្នុងលោកនេះផង និងលោកដទៃខាងមុខ ទៀតផង ជាកិរិយាភាពតរៀងទៅ ។

រត្តបទុមធី. ថ្ងៃទី ០៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩

 ប្តូរ-ត្រី

VATT Botum Dhammavutt Sangkat Chatumuk Khan Daun Penh P.Penh

အိတ်အိတ်

សេចក្តីណែនាំក្នុងការអាន

១) ប្រសិនបើលោកអ្នកអាន បានឃើញពាក្យទាំងឡាយណា ដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ហើយបន្ទាប់មកបានឃើញព្យញ្ជនៈមួយតួទៀតនៅខាងចុងពាក្យនោះ សូមមេត្តាកត់សម្គាល់ថា ព្យញ្ជនៈដែលនៅខាងចុងនោះ គឺជាដើមរបស់ព្យញ្ជនៈដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ដោយកំហុសបច្ចេកទេសកុំព្យូទ័រ ។

ឧទាហរណ៍

-ពាក្យខ្មែរ: សមុល ក្នុងពាក្យនេះ ព្យញ្ជនៈ ល គឺជាដើមរបស់ព្យញ្ជនៈ ម ដូច្នេះពាក្យនេះគឺ សម្ម ។

-ពាក្យបាលី: តសុស គឺ តស្ស ។

២) ចំពោះពាក្យខ្មែរ យើងសម្រេចយកតាមវចនានុក្រមខ្មែរ របស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជជោតញ្ញាណោ (ជួន-ណាត) ជាគោល ។ ប៉ុន្តែបើពាក្យទាំងឡាយណា ដែលអាចសរសេរតាមបែបបុរាណក៏ត្រឹមត្រូវដែរនោះ យើងខ្ញុំសូមរក្សានូវពាក្យទាំងនោះទុកដដែល ។

៣) ចំពោះ សន្ធិត្រាប័ណ្ណពាក្យខុស-ត្រូវ ដែលមាននៅផ្នែកខាងចុងនៃព្រះត្រៃបិដកច្បាប់ដើម ក្រុមយើងខ្ញុំសូមមិនដាក់ទៀតទេ ព្រោះក្រុមការងារយើងបានកែតម្រូវតាមនោះរួចរាល់ហើយ ។

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន ទ្វាទសមភាគ

១០៥

ព.ស. ២៥១២

អភិធម្មបិដកេ

បដ្ឋានស្ស ទ្វាទសមោ ភាគោ

អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

នមោ តស្ស ភកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

ហេតុទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[១] ហេតុំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ហេតុំ កុសលំ ធម្មំ
 បដិច្ច នហេតុ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 ហេតុំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ កុសលោ ច
 នហេតុ កុសលោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 នហេតុំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នហេតុំ កុសលំ
 ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា នហេតុំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
 កុសលោ ច នហេតុ កុសលោ ច ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ហេតុំ កុសលញ្ច នហេតុំ
 កុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ កុសលោ ធម្មោ

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន ទ្វាទសមភាគ

អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

សូមនមស្ការចំពោះព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ។

ហេតុទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១] កុសលធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ កុសលធម៌ ជាហេតុក្តី កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។ កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ កុសលធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ កុសលធម៌ ជាហេតុក្តី កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។ កុសលធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាហេតុផង នូវកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុផង

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ហេតុំ កុសលញ្ច នហេតុំ
 កុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ហេតុំ កុសលញ្ច នហេតុំ
 កុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ កុសលោ ច ន-
 ហេតុ កុសលោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[២] ហេតុំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ កុស-
 លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា ។ បេ ។

[៣] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិបតិយា
 នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជាតេ នវ
 អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ
 បុរេជាតេ នវ អាសវនេ នវ កម្មេ នវ
 អាហារេ នវ ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ នវ មត្តេ នវ
 សម្បយុត្តេ នវ វិប្បយុត្តេ នវ អត្តិយា នវ នត្តិយា
 នវ វិតតេ នវ អវិតតេ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាហេតុផង នូវកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ កុសលធម៌ ជាហេតុក្តី កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាហេតុផង នូវកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២] កុសលធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋយ ។ ល ។

[៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុង ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុង អាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារ ប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងតន្ត្រិយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្ប ដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្ថិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិតតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិតត ប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

ហោតុទុកកុសលគ្គិកេ

[៤] ហោតុំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ កុ-
 សលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ហោតុំ
 កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ កុសលោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ហោតុំ កុសលំ ធម្មំ ប-
 ដិច្ច ហោតុ កុសលោ ច នហោតុ កុសលោ ច
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។ នហោតុំ កុ-
 សលំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា តីណិ ។ ហោតុំ កុស-
 លញ្ច នហោតុំ កុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ កុស-
 លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា តីណិ ។

[៥] ហោតុំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ កុ-
 សលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា នវ
 នបច្ឆាជាតប្បច្ចយា នវ នអាសេវនប្បច្ចយា នវ ។

[៦] ហោតុំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ កុ-
 សលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា ។ នហោ-
 តុំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា ។ ហោតុំ កុស-
 លញ្ច នហោតុំ កុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ
 កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា ។

ហេតុទុកកុសលត្តិកៈ

[៤] កុសលធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្ប- ច្ច័យ កុសលធម៌ ជាហេតុក្តី កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែនជា ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ កុសល- ធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាហេតុផង នូវកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៥] កុសលធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនបច្ចាជាតិ- ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៦] កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្ប- ច្ច័យ ។ កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាហេតុផង នូវកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧] ហេតុំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ កុ-
សលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នវិចាកប្បច្ចយា នវ
នវិប្បយុត្តប្បច្ចយា នវ ។

[៨] នអធិបតិយា នវ នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆា-
ជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ តីណិ
នវិចាកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៩] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[១០] នអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុយា នវ . . .
អារម្មណេ នវ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
រោមិ សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
បដិច្ចវារសទិសា វិត្តាវេតព្វ^(១) ។

[១១] ហេតុ កុសលោ ធម្មោ ហេតុស្ស កុ-
សលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ហេតុ
កុសលោ ធម្មោ នហេតុស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ហេតុ កុសលោ ធម្មោ
ហេតុស្ស កុសលស្ស ច នហេតុស្ស កុសលស្ស
ច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

១ ម. សហជាតវារំបិ ។ ល ។ បដិច្ចវារសទិសំ វិត្តាវេតព្វំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧] កុសលធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៨] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៩] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ . . . ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបច្ចយវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បី
ឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

[១១] កុសលធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាហេតុ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ កុសលធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ កុសលធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាហេតុផង នៃកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុផង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

ហេតុទុកកុសលត្តិកេ

[១២] ហេតុ កុសលោ ធម្មោ ហេតុស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ នហេតុ កុសលោ ធម្មោ នហេតុស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ ហេតុ កុសលោ ច នហេតុ កុសលោ ច ធម្មា ហេតុស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[១៣] ហេតុ កុសលោ ធម្មោ ហេតុស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ នហេតុ^(១) កុសលោ ធម្មោ នហេតុស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ ហេតុ កុសលោ ច នហេតុ កុសលោ ច ធម្មា ហេតុស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ តីណិ ។

[១៤] ហេតុ កុសលោ ធម្មោ ហេតុស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

១ ម.ហេតុ ។

ហេតុទុកកុសលត្តិកៈ

[១២] កុសលធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ កុសលធម៌ ជាហេតុក្តី កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១៣] កុសលធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ កុសលធម៌ ជាហេតុក្តី កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

[១៤] កុសលធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាហេតុ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១៥] ហេតុ កុសលោ ធម្មោ ហេតុស្ស កុ-
 សលស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តប-
 និស្សយោ តីណិ ។ នហេតុ កុសលោ ធម្មោ
 នហេតុស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្ស-
 យោ បកត្តបនិស្សយោ តីណិ ។ ហេតុ កុស-
 លោ ច នហេតុ កុសលោ ច ធម្មោ ហេតុស្ស
 កុសលស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ អារម្មណ្ឌូបនិស្សយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បក-
 ត្តបនិស្សយោ តីណិ ។

[១៦] . . . អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[១៧] នហេតុ កុសលោ ធម្មោ នហេតុស្ស
 កុសលស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ន-
 ហេតុ កុសលោ ធម្មោ ហេតុស្ស កុសលស្ស
 ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ នហេតុ កុស-
 លោ ធម្មោ ហេតុស្ស កុសលស្ស ច នហេតុស្ស
 កុសលស្ស ច ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកតិកប្បដ្ឋាន

[១៥] កុសលធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាហេតុ ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថូបនិស្ស័យ មានវារៈ ៣ ។ កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថូបនិស្ស័យ មានវារៈ ៣ ។ កុសលធម៌ ជាហេតុក្តី កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាហេតុ ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បាន ដល់អារម្មណ្ឌូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថូបនិស្ស័យ មាន វារៈ ៣ ។

[១៦] . . . ជាបច្ច័យ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១៧] កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជា បច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាហេតុ ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ កុសលធម៌ មិន មែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាហេតុផង នៃកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុផង ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ ។

ហេតុទុកកុសលត្តិកំ

[១៨] នហេតុ កុសលោ ធម្មោ នហេតុស្ស
កុសលស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។

[១៩] ហេតុ កុសលោ ធម្មោ ហេតុស្ស កុ-
សលស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[២០] នហេតុ កុសលោ ធម្មោ នហេតុស្ស
កុសលស្ស ធម្មស្ស ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។

[២១] ហេតុ កុសលោ ធម្មោ ហេតុស្ស កុ-
សលស្ស ធម្មស្ស មក្កប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[២២] ហេតុយា តីណិ អាម្ពុណោ នវ អធិ-
បតិយា នវ អនន្តវ នវ សមនន្តវ នវ សហ-
ជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្ស-
យេ នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ អាហា-
វ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ ណានេ តីណិ មក្កេ នវ
សម្បយុត្តេ នវ អត្តិយា នវ នត្តិយា នវ វិកតេ
នវ អវិកតេ នវ ។

ហេតុទុកកុសលត្តិកៈ

[១៨] កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១៩] កុសលធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាហេតុ ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២០] កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃកុសល- ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២១] កុសលធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាហេតុ ព្រោះមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង សមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញ- មញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្ស- យប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង សម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២៣] ហេតុ កុសលោ ធម្មោ ហេតុស្ស
 កុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ តីណិ ។ នហេតុ កុសលោ ធម្មោ ន-
 ហេតុស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នហេតុ កុស-
 លោ ធម្មោ ហេតុស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស អា-
 រម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ បេ ។ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 នហេតុ កុសលោ ធម្មោ ហេតុស្ស កុសលស្ស
 ច នហេតុស្ស កុសលស្ស ច ធម្មស្ស អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ហេតុ
 កុសលោ ច នហេតុ កុសលោ ច ធម្មោ ហេតុស្ស
 កុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ បេ ។ ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[២៣] កុសលធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាហេតុ
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ
ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ ដោយឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ
កុសលធម៌ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។
កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាហេតុផង
នៃកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុផង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។
កុសលធម៌ ជាហេតុក្តី កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ
នៃកុសលធម៌ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។

ហេតុទុកកុសលត្តិកំ

[២៤] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ន-
អធិបតិយា នវ នោអវិគតេ នវ ។

[២៥] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ . . .
នោនតិយា តីណិ នោវិគតេ តីណិ ។

[២៦] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ . . .
អវិគតេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោមម្បិ
បច្ចដិយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដិយម្បិ បច្ចដិយា-
នុលោមម្បិ កណ៌តំ វរំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[២៧] ហេតុំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ហេតុំ
អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អកុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ហេតុំ អកុសលំ ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ អកុសលោ ច នហេតុ អកុសលោ
ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។ នហេតុំ អកុ-
សលំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នហេតុំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា

ហេតុទុកកុសលត្តិកៈ

[២៤] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនោអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

[២៥] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ... ក្នុងនោនតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[២៦] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ . . . ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោម ក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[២៧] អកុសលធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ អកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ អកុសលធម៌ ជាហេតុក្តី អកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ អកុសលធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

នហេតុំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អកុសលោ ច
 នហេតុ អកុសលោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចុ-
 យា ។ ហេតុំ អកុសលញ្ច នហេតុំ អកុសលញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អកុសលោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចុយា ហេតុំ អកុសលញ្ច នហេតុំ អកុសលញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អកុសលោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចុយា ហេតុំ អកុសលញ្ច នហេតុំ អកុស-
 លញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អកុសលោ ច នហេតុ
 អកុសលោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចុយា ។

[២៨] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិបតិ-
 យា នវ កម្មេ នវ អាហារេ នវ អវិភតេ នវ ។

[២៩] នហេតុំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
 អកុសលោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចុយា ។

[៣០] ហេតុំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អកុ-
 សលោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចុយា នវ ។

[៣១] ហេតុំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
 អកុសលោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចុយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

អកុសលធម៌ ជាហេតុក្តី អកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី អាស្រ័យ
 នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។
 អកុសលធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាហេតុផង នូវ
 អកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 អកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាហេតុផង
 នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 អកុសលធម៌ ជាហេតុក្តី អកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី អាស្រ័យ
 នូវអកុសលធម៌ ជាហេតុផង នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុផង
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុង
 អាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[២៩] អកុសលធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិន
 មែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣០] អកុសលធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជា
 ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ គឺ មានវារៈ ៩ ។

[៣១] អកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវ
 អកុសលធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋយ ។

ហេតុទុកកុសលត្តិកំ

នហេតុំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា ។ ហេតុំ អកុ-
សលញ្ច នហេតុំ អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា ។

[៣២] នហេតុយា ឯកំ នអធិបតិយា នវ នបុរេ-
ជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្ម
តីណិ នវិចារកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៣៣] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[៣៤] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវារោមិ
សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវារសទិសា
វិត្តាបេតញ្ច ។

បញ្ញាវារោ

[៣៥] ហេតុ អកុសលោ ធម្មោ ហេតុស្ស អកុ-
សលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ហេតុ
អកុសលោ ធម្មោ នហេតុស្ស អកុសលស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ហេតុ អកុសលោ
ធម្មោ ហេតុស្ស អកុសលស្ស ច នហេតុស្ស អកុ-
សលស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ហេតុទុកកុសលត្តិកៈ

អកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជា
ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ ។ អកុសលធម៌ មិនមែន
ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាហេតុផង នូវអកុសលធម៌ មិន
មែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ ។

[៣២] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ។

[៣៣] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៤] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
សហជាតវារៈក្តី បច្ចុយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសជ្ជវារៈក្តី សម្ប-
យុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៣៥] អកុសលធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជា
ហេតុ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អកុសលធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអកុ-
សលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អកុសលធម៌ ជាហេតុ
ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាហេតុផង នៃអកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ
ផង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣៦] ហេតុ អកុសលោ ធម្មោ ហេតុស្ស អកុស-
 លស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។
 នហេតុ អកុសលោ ធម្មោ នហេតុស្ស អកុស-
 លស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 តីណិ ។ ហេតុ អកុសលោ ច នហេតុ អកុ-
 សលោ ច ធម្មា ហេតុស្ស អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៣៧] ហេតុ អកុសលោ ធម្មោ ហេតុស្ស
 អកុសលស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណាធិបតិ តីណិ ។ នហេតុ អកុសលោ ធម្មោ
 នហេតុស្ស អកុសលស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។
 ហេតុ អកុសលោ ច នហេតុ អកុសលោ ច ធម្មា
 ហេតុស្ស អកុសលស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ តីណិ ។

[៣៨] នហេតុ អកុសលោ ធម្មោ នហេ-
 តុស្ស អកុសលស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ នហេតុ អកុសលោ ធម្មោ ហេតុស្ស
 អកុសលស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៣៦] អកុសលធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ គឺ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះ អារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ជាហេតុក្តី អកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣៧] អកុសលធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ មិនមែនជា ហេតុ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ជាហេតុក្តី អកុសលធម៌ មិនមែន ជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

[៣៨] អកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ អកុសលធម៌ មិនមែន ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាហេតុ ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ

ហេតុទុកកុសលគ្គិកំ

នហេតុ អកុសលោ ធម្មោ ហេតុស្ស អកុសលស្ស
ច នហេតុស្ស អកុសលស្ស ច ធម្មស្ស កិម្មប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៣៩] នហេតុ អកុសលោ ធម្មោ នហេតុស្ស
អកុសលស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។

[៤០] នហេតុ អកុសលោ ធម្មោ នហេ-
តុស្ស អកុសលស្ស ធម្មស្ស ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។

[៤១] នហេតុ អកុសលោ ធម្មោ នហេ-
តុស្ស អកុសលស្ស ធម្មស្ស ណានប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។

[៤២] ហេតុយា តីណិ អាម្ពុណោ នវ អធិ-
បតិយា នវ អនន្តវ នវ សមនន្តវ នវ សហ-
ជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្ស-
យេ នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ អាហារេ
តីណិ ឥន្ទ្រិយេ តីណិ ណានេ តីណិ មក្កេ
តីណិ សម្បយុត្តេ នវ អត្ថិយា នវ នត្ថិយា នវ
វិតតេ នវ អវិតតេ នវ ។

ហេតុទុកកុសលត្តិកៈ

អកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាហេតុផង
នៃអកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុផង ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣៩] អកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអកុសល-
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៤០] អកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអកុសល-
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៤១] អកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌
មិនមែនជាហេតុ ព្រោះឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៤២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
សមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញ-
មញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
នត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៤៣] ហេតុ អកុសលោ ធម្មោ ហេតុស្ស
អកុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ បេ ។

[៤៤] នហេតុយា នវ នអារម្មណោ នវ
នអធិបតិយា នវ នអនន្តវេ នវ នសមនន្តវេ នវ
នសហជាតេ នវ នអញ្ញមញ្ញោ នវ ។ បេ ។
នោអវិតតេ នវ ។

[៤៥] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ តីណិ ។

[៤៦] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ នវ ។
យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោមម្បិ
បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនីយម្បិ បច្ចនីយានុ-
លោមម្បិ កណ៌តំ វរំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[៤៧] ហេតុំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ហេតុំ
អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អព្យាកតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ហេតុំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ អព្យាកតោ ច នហេតុ អព្យាកតោ ច ធម្មោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៤៣] អកុសលធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជា
ហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ ជា
បច្ច័យ ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ លេ ។

[៤៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។ លេ ។ ក្នុងនោអវិគ-
តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៤៥] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៦] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
អនុលោមក្តី បច្ចុនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចុនីយៈក្តី បច្ចុនីយានុលោម
ក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា
(ក្នុងហេតុទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[៤៧] អព្យាកតធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌
ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អព្យាកតធម៌ មិន
មែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាហេតុ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អព្យាកតធម៌ ជាហេតុក្តី អព្យាកត-
ធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាហេតុ

ហេតុទុកកុសលគ្គិកំ

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ នហេតុំ អព្យាកតំ
 ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ អព្យាកតញ្ច
 នហេតុំ អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៤៨] ហេតុំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
 អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ។

[៤៩] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិប-
 តិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជា-
 តេ នវ អញ្ញមញ្ញោ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្ស-
 យេ នវ បុរេជាតេ នវ បច្ឆាជាតេ នវ អាសេវនេ
 នវ កម្មេ នវ វិចារកេ នវ អាហារេ នវ ឥន្ទ្រិ-
 យេ នវ ណានេ នវ មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ នវ
 វិប្បយុត្តេ នវ អត្ថិយា នវ នត្ថិយា នវ វិកតេ
 នវ អវិកតេ នវ ។

ហេតុទុកកុសលត្តិកៈ

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមែនជា
ហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវអព្យាកតធម៌ ជាហេតុផង នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុផង ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

[៤៨] អព្យាកតធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជា
ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋ័យ ។

[៤៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
ឧបនិស្សយប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
បច្ឆាជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
កម្មប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្ប-
ដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងតន្ត្រិយប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្ថិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងនត្ថិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគ-
តប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៥០] នហេតុំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[៥១] ហេតុំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណប្បច្ចយា ។

នហេតុំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អព្យាកតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណប្បច្ចយា ។ ហេតុំ អព្យាក-

កតញ្ច នហេតុំ អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណប្បច្ចយា ។

[៥២] ហេតុំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អ-
ព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា នវ ។

[៥៣] ហេតុំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា ។ ន-

ហេតុំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អព្យាកតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា ។ ហេតុំ អព្យាក-

តញ្ច នហេតុំ អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា ។

[៥៤] នហេតុំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអាហារប្បច្ចយា ន-

ត្រិយប្បច្ចយា នណានប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៥០] អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥១] អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាហេតុផង នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៥២] អព្យាកតធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៥៣] អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាហេតុផង នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ ។

[៥៤] អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ ព្រោះនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ព្រោះនឈានប្បច្ច័យ ។

ហេតុទុកកុសលត្តិកំ

[៥៥] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ តីណិ ន-
 អធិបតិយា នវ នអនន្តវេ តីណិ នសមនន្តវេ តីណិ
 នអញ្ញមញ្ញោ តីណិ នឧបនិស្សយេ តីណិ នបុរេជាតេ
 នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ តីណិ
 នវិចាកេ នវ នអាហារេ ឯកំ នស្រ្តិយេ ឯកំ
 នណានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ តីណិ
 នវិប្បយុត្តេ នវ នោនតិយា តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

[៥៦] ហេតុយា នអារម្មណោ តីណិ . . . នអធិ-
 បតិយា នវ ។

[៥៧] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ឯកំ ។
 សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវារោមិ
 សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវារសទិសា
 វិត្តាវតព្វា^(១) ។

[៥៨] ហេតុ អព្យាកតោ ធម្មោ ហេតុស្ស អព្យា-
 កតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ហេតុ
 អព្យាកតោ ធម្មោ នហេតុស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ហេតុ អព្យាកតោ ធម្មោ
 ហេតុស្ស អព្យាកតស្ស ច នហេតុស្ស អព្យាកតស្ស
 ច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

១ ម. បដិច្ចវារសទិសំ ឯវំ គណោតព្វំ ។

ហេតុទុកកុសលត្តិកៈ

[៥៥] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្រ្ទិយប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១
 ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩
 ក្នុងនោនតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៥៦] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 . . . ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៥៧] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។
 សហជាតវារៈក្តី បច្ឆយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី សម្ប-
 យុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារចុះ ។

[៥៨] អព្យាកតធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជា
 ហេតុ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ អព្យាកតធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអព្យា-
 កតធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ អព្យាកតធម៌ ជាហេតុ
 ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាហេតុផង នៃអព្យាកតធម៌ មិនមែន
 ជាហេតុផង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៥៩] ហេតុ អព្យាកតោ ធម្មោ ហេតុស្ស
អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចុ-
យោ នវ ។

[៦០] ហេតុ អព្យាកតោ ធម្មោ ហេតុស្ស
អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ នហេតុ
អព្យាកតោ ធម្មោ នហេតុស្ស អព្យាកតស្ស
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អារម្មណាធិបតិ
សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ ហេតុ អព្យាកតោ
ច នហេតុ អព្យាកតោ ច ធម្មោ ហេតុស្ស អព្យា-
កតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចុយោ អា-
រម្មណាធិបតិ តីណិ ។

[៦១] នហេតុ អព្យាកតោ ធម្មោ នហេតុស្ស
អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ
តីណិ ។

[៦២] ហេតុ អព្យាកតោ ធម្មោ នហេតុស្ស
អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។
នហេតុ អព្យាកតោ ធម្មោ នហេតុស្ស អព្យាក-
តស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចុយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៥៩] អព្យាកតធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៦០] អព្យាកតធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ជាហេតុក្តី អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

[៦១] អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៦២] អព្យាកតធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះបច្ចុប្បន្នជាតប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះបច្ចុប្បន្នជាតប្បច្ច័យ ។

ហេតុទុកកុសលគ្គិកំ

ហេតុ អព្យាកតោ ច នហេតុ អព្យាកតោ ច
ធម្មា នហេតុស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស បច្ឆាជា-
តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៣] នហេតុ អព្យាកតោ ធម្មា នហេតុស្ស
អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។

[៦៤] ហេតុ អព្យាកតោ ធម្មា ហេតុស្ស អព្យា-
កតស្ស ធម្មស្ស វិទាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[៦៥] នហេតុ អព្យាកតោ ធម្មា នហេតុស្ស
អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តន្ត្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ណានប្បច្ចយេន បច្ចយោ
មត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ សម្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៦] ហេតុ អព្យាកតោ ធម្មា នហេតុស្ស អ-
ព្យាកតស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

នហេតុ អព្យាកតោ ធម្មា នហេតុស្ស អព្យាក-
តស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

ហេតុ អព្យាកតោ ច នហេតុ អព្យាកតោ ច
ធម្មា នហេតុស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស វិប្បយុត្ត-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ហេតុទុកកុសលត្តិកៈ

អព្យាកតធម៌ ជាហេតុក្តី អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ
នៃអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ ។

[៦៣] អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកត-
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៦៤] អព្យាកតធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជា
ហេតុ ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៦៥] អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកត-
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ព្រោះឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ព្រោះឈានប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ព្រោះមគ្គប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ព្រោះសម្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

[៦៦] អព្យាកតធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមែន
ជាហេតុ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ជាហេតុក្តី អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី
ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៦៧] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិប-
 តិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជាតេ
 នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ
 នវ បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ អាសេវនេ
 នវ កម្មេ តីណិ វិចារកេ នវ អាហារេ តីណិ
 ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ តីណិ មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ
 នវ វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា នវ នត្ថិយា នវ
 វិតតេ នវ អវិតតេ នវ ។

[៦៨] ហេតុ អព្យាកតោ ធម្មោ ហេតុស្ស អ-
 ព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ ហេតុ អព្យាកតោ ធម្មោ នហេតុស្ស
 អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ហេតុ អព្យា-
 កតោ ធម្មោ ហេតុស្ស អព្យាកតស្ស ច នហេ-
 តុស្ស អព្យាកតស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៦៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
 ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
 ឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្ថិ-
 ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៦៨] អព្យាកតធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាហេតុ
 ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
 ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអព្យា-
 កតធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ព្រោះ
 សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ព្រោះ
 បច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌
 ជាហេតុផង នៃអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុផង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ

ហេតុទុកវេទនាត្តិកំ

បច្ចុយោ សហជាតប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។ នហេតុ អព្យាកតោ
 ធម្មោ នហេតុស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
 ណាប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ សហជាតប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ
 ឧបនិស្សយប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ បុរេជាតប្បច្ចុយេន
 បច្ចុយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ អាហារប្បច្ចុ-
 យេន បច្ចុយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចុយេន បច្ចុយោ ។

[៦៩] នហេតុយា នវ នអារម្មណោ នវ នអធិប-
 តិយា នវ ។

[៧០] ហេតុប្បច្ចុយា នអារម្មណោ តីណិ ។

[៧១] នហេតុប្បច្ចុយា អារម្មណោ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
 មម្បិ បច្ចុនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចុនីយម្បិ បច្ចុ-
 នីយានុលោមម្បិ កណិភំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

ហេតុទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកវេទនាត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[៧២] ហេតុំ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ
 បដិច្ច ហេតុំ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ

ហេតុទុកវេទនាត្តិកៈ

ជាបច្ច័យ ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។
អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមែន
ជាហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ព្រោះបច្ចាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ ជា
បច្ច័យ ព្រោះសន្តិយប្បច្ច័យ ។

[៦៩] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧០] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧១] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចុនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចុនីយៈក្តី បច្ចុនីយានុលោម
ក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ លោករាប់ហើយ យ៉ាងណា
(ក្នុងហេតុទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ហេតុទុកកុសលត្តិកៈ ។

ហេតុទុកវេទនាត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[៧២] សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ (ធម៌ប្រកបដោយសុខ-
វេទនា) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ហេតុំ សុខាយ វេទនាយ-
 សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ សុខាយ វេទនាយ-
 សម្បយុត្តោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ហេតុំ
 សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ សុ-
 ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ច នហេតុ សុខាយ វេទ-
 នាយ សម្បយុត្តោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 នហេតុំ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
 សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា នហេតុំ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ
 បដិច្ច ហេតុ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មា
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នហេតុំ សុខាយ វេទនាយ-
 សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ សុខាយ វេទនាយ-
 សម្បយុត្តោ ច នហេតុ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ហេតុំ សុខាយ វេ-
 ទនាយ សម្បយុត្តញ្ច នហេតុំ សុខាយ វេទនាយ សម្ប-
 យុត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
 ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ហេតុំ សុខាយវេទនាយ-
 សម្បយុត្តញ្ច នហេតុំ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិន
 មែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ
 ក្តី សុខាយវេទនាសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី អាស្រ័យ នូវ
 សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បដ្ឋយ ។ សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
 នូវសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ
 នូវសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុក្តី សុខាយ-
 វេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី អាស្រ័យ នូវសុខាយ-
 វេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ ។ សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ
 នូវសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុផង នូវសុខាយវេទនាយ-
 សម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវសុខាយ-
 វេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុផង នូវសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌

ហេតុទុកវេទនាត្តិកំ

ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ហេតុំ សុខាយ វេទ-
 នាយ សម្មយុត្តញ្ច នហេតុំ សុខាយ វេទនាយ សម្ម-
 យុត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ សុខាយ វេទនាយ សម្ម-
 យុត្តោ ច នហេតុ សុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៣] ហេតុយា នវ អាម្ពុណោ នវ អធិប-
 តិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជាតេ
 នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ
 នវ បុរេជាតេ នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ នវ វិចា-
 កេ នវ អាហារេ នវ ។ បេ ។ អវិភតេ នវ ។

[៧៤] នហេតុំ សុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តំ
 ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ សុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ
 ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៥] ហេតុំ សុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តំ
 ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ សុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ
 ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុំ សុ-
 ខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច

ហេតុទុកវេទនាត្តិកៈ

មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុក្តី សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី អាស្រ័យ នូវសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុផង នូវសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៧៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណ៍ប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។ លេ ។ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧៤] សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៧៥] សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

នហេតុ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
នអធិបតិប្បច្ចយា ។ មេ ។

[៧៦] នហេតុយា ឯកំ នអធិបតិយា នវ
នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ
នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ នឈានេ ឯកំ ន-
មត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៧៧] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[៧៨] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ។
សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយ-
វារោមិ សំសជ្ជវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
បដិច្ចវារសទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[៧៩] ហេតុ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
ធម្មោ ហេតុស្ស សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៨០] ហេតុ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
ធម្មោ ហេតុស្ស សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

នូវសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិ-
បតិប្បច្ច័យ ។ លេ ។

[៧៦] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧៧] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៨] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បី
ឲ្យពិស្តារចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៧៩] សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ
សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៨០] សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃសុខា-
យវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ហេតុទុកវេទនាភ្នំកំ

នហេតុ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ នហេតុស្ស សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ ហេតុ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ច នហេតុ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ច ធម្មា ហេតុស្ស សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៨០] ហេតុ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ហេតុស្ស សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ នហេតុ សុខាយ វេទនាយ-សម្បយុត្តោ ធម្មោ នហេតុស្ស សុខាយ វេទនាយ-សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ ហេតុ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ច នហេតុ សុខាយ-វេទនាយ សម្បយុត្តោ ច ធម្មា ហេតុស្ស សុខាយ-វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ តីណិ ។

ហេតុទុកវេទនាត្តិកៈ

សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃសុខាយ-
វេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។ សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុក្តី សុខាយវេទនាយ-
សម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃសុខាយវេទនាយសម្ប-
យុត្តធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៨១] សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ
សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់
អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ សុខាយវេទនាយ-
សម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃសុខាយវេទនាយសម្ប-
យុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ
និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌
ជាហេតុក្តី សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ
នៃសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ បាន
ដល់អារម្មណាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៨២] ហេតុ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ
ហេតុស្ស សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាម្ពុល្លាបនិស្សយោ
អនន្ត្រូបនិស្សយោ បកត្ថូបនិស្សយោ នវ ។

[៨៣] នហេតុ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
ធម្មោ នហេតុស្ស សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស
ធម្មស្ស កេម្ពប្បច្ចយេន បច្ចយោ នហេតុ សុខាយ-
វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ហេតុស្ស សុខាយ វេទ-
នាយ សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស កេម្ពប្បច្ចយេន បច្ចយោ
នហេតុ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ហេ-
តុស្ស សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស ច នហេតុស្ស
សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស ច ធម្មស្ស កេម្ព-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ . . . វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៨៤] នហេតុ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
ធម្មោ នហេតុស្ស សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស
ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៨៥] ហេតុ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ
ហេតុស្ស សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស
អវិកតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៨២] សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ
សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បាន
ដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ មាន
វារៈ ៩ ។

[៨៣] សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះកម្ម-
ប្បច្ច័យ សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ
សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ សុខាយវេទ-
នាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃសុខាយវេទនាយ-
សម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុផង នៃសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជា
ហេតុផង ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ ។ . . . ជាបច្ច័យ ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ ។

[៨៤] សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះអា-
ហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៨៥] សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ ។

ហេតុទុកវេទនាត្តិកំ

[៨៦] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិប-
 តិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជាតេ
 នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ
 អាសវនេ នវ កម្មេ តីណិ វិចាកេ នវ អាហារេ
 តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ តីណិ មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ
 នវ អត្ថិយា នវ នត្ថិយា នវ វិតតេ នវ អវិតតេ នវ ។

[៨៧] ហេតុ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
 ធម្មោ ហេតុស្ស សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ។ បេ ។

[៨៨] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ នោ-
 អវិតតេ នវ ។

[៨៩] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៩០] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

ហេតុទុកវេទនាត្តិកៈ

[៨៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
 ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
 អញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្ម-
 ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
 ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៨៧] សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ
 សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
 ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ លេ ។

[៨៨] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៩ ក្នុងនោអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៨៩] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៩០] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចុដិយម្បិ អនុលោមប្បច្ចុដិយម្បិ បច្ចុ-
ដិយានុលោមម្បិ កណ៌តំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[៩០] ហេតុំ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ហេតុំ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្ប-
យុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្ប-
យុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ហេតុំ ទុក្ខា-
យ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ទុក្ខាយ-
វេទនាយ សម្បយុត្តោ ច នហេតុ ទុក្ខាយ វេទនា-
យ សម្បយុត្តោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។
នហេតុំ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ន-
ហេតុ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ ទុក្ខាយ វេទ-
នាយ សម្បយុត្តញ្ច នហេតុំ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្ប-
យុត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្ប-
យុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ
យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកវេទនាត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់
យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[៩១] ទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវ
ទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្ប-
ច្ច័យ ទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវ
ទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្ប-
ច្ច័យ ទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុក្តី ទុក្ខាយវេទនាយសម្ប-
យុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី អាស្រ័យ នូវទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌
ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ទុក្ខាយវេទនាយសម្ប-
យុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌
មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
ទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវទុក្ខាយវេទនាយ-
សម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុផង នូវទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែន
ជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ហេតុទុកវេទនាត្តិកំ

[៩២] ហេតុយា នវ អាម្មណោ នវ អធិបតិ-
 យា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជាតេ
 នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ
 នវ បុរេជាតេ នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ នវ វិចា-
 កេ ឯកំ អាហារេ នវ ឥន្ទ្រិយេ នវ ណារេ នវ
 មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ នវ វិប្បយុត្តេ នវ អត្តិយា
 នវ នត្តិយា នវ វិតតេ នវ អវិតតេ នវ ។

[៩៣] នហេតុំ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ
 បដិច្ច នហេតុ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[៩៤] ហេតុំ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ
 បដិច្ច ហេតុ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

ហេតុទុកវេទនាត្តិកៈ

[៩២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩
 ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញ-
 មញ្ញប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្ស-
 យប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវន-
 ប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងតន្រ្តិយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩
 ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្ប-
 យុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្ថិ-
 ប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៩៣] ទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
 នូវទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩៤] ទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវ
 ទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នអធិបតិប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៩៥] នហេតុយា ឯកំ នអធិបតិយា នវ
នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ តីណិ
នវិចារកេ នវ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ ។

[៩៦] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[៩៧] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ។
សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវារោមិ
សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវារសទិសា
វិត្តារេតព្វា^(១) ។

បញ្ញាវារោ

[៩៨] ហេតុ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ
ហេតុស្ស ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ហេតុ ទុក្ខាយ វេទនាយ-
សម្បយុត្តោ ធម្មោ ហេតុស្ស ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្ប-
យុត្តស្ស ច នហេតុស្ស ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្ប-
យុត្តស្ស ច ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៩៩] ហេតុ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
ធម្មោ ហេតុស្ស ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

១ ម. បដិច្ចវារសទិសំ ឯវំ វិតារេតព្វំ ។ ឯវំ សព្វត្តំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៩៥] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[៩៦] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៩៧] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៩៨] ទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ ទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុផង នៃទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុផង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៩៩] ទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ហេតុទុកវេទនាត្តិកំ

នហេតុ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ
 នហេតុស្ស ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ ហេតុ
 ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ច នហេតុ ទុក្ខាយ-
 វេទនាយ សម្បយុត្តោ ច ធម្មា ហេតុស្ស ទុក្ខាយ-
 វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ តីណិ ។

[១០០] នហេតុ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
 ធម្មោ នហេតុស្ស ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស
 ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[១០១] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិ-
 បតិយា តីណិ អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហ-
 ជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្ស-
 យេ នវ អាសវេនេ នវ កម្មេ តីណិ វិចាកេ
 ឯកំ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ តីណិ ឈានេ តី-
 ណិ មក្កេ តីណិ សម្បយុត្តេ នវ អត្តិយា នវ នត្តិយា
 នវ វិតតេ នវ អវិតតេ នវ ។

ហេតុទុកវេទនាត្តិកៈ

ទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃទុក្ខាយ-
វេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។ ទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុក្តី ទុក្ខាយវេទនាយ-
សម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃទុក្ខាយវេទនាយសម្ប-
យុត្តធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១០០] ទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះ
កម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១០១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
កម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងត្រ័យប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
វិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១០២] ហេតុ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្ម-
យុត្តោ ធម្មោ ហេតុស្ស ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្ម-
យុត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[១០៣] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ន-
អធិបតិយា នវ ។

[១០៤] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[១០៥] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោមម្បិ
បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនីយម្បិ បច្ចនីយា-
នុលោមម្បិ កណ៌តំ វរំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[១០៦] ហេតុំ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្ម-
យុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ
សម្មយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
នហេតុំ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច នហេតុ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្ម-
យុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[១០២] ទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[១០៣] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១០៤] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៥] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោម
ក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាង
ណា (ក្នុងហេតុទុក្ខវេទនាត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[១០៦] អទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវអទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌
មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌
មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ហេតុទុកវេទនាត្តិកំ

ហេតុំ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តញ្ច នហេតុំ
 អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 ហេតុ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[១០៧] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អធិប-
 តិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជាតេ
 នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ
 នវ បុរេជាតេ នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ នវ វិចារកេ
 នវ អាហារេ នវ ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ នវ មក្កេ
 នវ សម្បយុត្តេ នវ វិប្បយុត្តេ នវ អត្តិយា នវ
 នត្តិយា នវ វិតតេ នវ អវិតតេ នវ ។

[១០៨] នហេតុំ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ-
 យម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អនុក្ខមសុខាយ-
 វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្ប-
 ច្ចយា ទ្វេ ។

ហេតុទុកវេទនាតិកៈ

អទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអទុក្ខម-
សុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុផង នូវអទុក្ខមសុខាយវេទនា-
យសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១០៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ
៩ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩
ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុង
ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុង
អាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបា-
កប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងតន្ត្រិ-
យប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្ថិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩
ក្នុងវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[១០៨] អទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ
អាស្រ័យ នូវអទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ
ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១០៩] ហេតុំ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្ម-
យុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ-
សម្មយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[១១០] នហេតុយា ទ្វេ នអធិបតិយា នវ ន-
បុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ
នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ នណានេ ឯកំ
នមត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[១១១] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[១១២] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ទ្វេ ។
សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយ-
វារោមិ សំសជ្ជវារោមិ សម្មយុត្តវារោមិ
បដិច្ចវារសទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ហាវារោ

[១១៣] ហេតុ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្ម-
យុត្តោ ធម្មោ ហេតុស្ស អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ-
សម្មយុត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[១០៩] អទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១១០] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១១១] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១២] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[១១៣] អទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ជា បច្ច័យ នៃអទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ហេតុទុកវេទនាត្តិកំ

[១១៤] ហេតុ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្ប-
យុត្តោ ធម្មោ ហេតុស្ស អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ-
សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
នវ ។

[១១៥] ហេតុ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្ប-
យុត្តោ ធម្មោ ហេតុស្ស អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ-
សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ នហេតុ
អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ន-
ហេតុស្ស អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ ហេតុ អនុក្ខមសុខាយ-
វេទនាយ សម្បយុត្តោ ច នហេតុ អនុក្ខមសុខាយ-
វេទនាយ សម្បយុត្តោ ច ធម្មោ ហេតុស្ស អនុក្ខម-
សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អធិបតិ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ ។ តីណិ ។
អារម្មណាធិបតិយេវ ។

ហេតុទុកវេទនាត្តិកៈ

[១១៤] អទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃអទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអា-
រម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១១៥] អទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃអទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអធិ-
បតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

អទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ
អទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះអធិប-
តិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

អទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុក្តី អទុក្ខមសុខាយវេ-
ទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃអទុក្ខមសុខាយ-
វេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្ម-
ណាធិបតិ ។ មានវារៈ ៣ ។ នៅជាអារម្មណាធិបតិដដែល ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១១៦] ហេតុ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្ម-
 យុត្តោ ធម្មោ ហេតុស្ស អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ-
 សម្មយុត្តស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្ត្របនិស្សយោ បកត្តប-
 និស្សយោ នវ ។ . . . អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 នវ ។

[១១៧] នហេតុ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ-
 សម្មយុត្តោ ធម្មោ នហេតុស្ស អនុក្ខមសុខាយ-
 វេទនាយ សម្មយុត្តស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ តីណិ ។

[១១៨] ហេតុ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្ម-
 យុត្តោ ធម្មោ ហេតុស្ស អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ-
 សម្មយុត្តស្ស ធម្មស្ស វិចាកប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 នវ ។ អវិកតប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[១១៩] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អនិ-
 បតិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជា-
 តេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ
 នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ វិចាកេ នវ អា-
 ហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ ល្លានេ តីណិ មក្កេ នវ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[១១៦] អទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្តបនិស្ស័យ មានវារៈ ៩ ។ . . . ជាបច្ច័យ ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១១៧] អទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១១៨] អទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។ ជាបច្ច័យ ព្រោះអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១១៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណ្ឌប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរូបប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរូបប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងត្រ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩

ហេតុទុកវេទនាត្តិកំ

សម្បយុត្តេ នវ អត្តិយា នវ នត្តិយា នវ វិតតេ នវ
អវិតតេ នវ ។

[១២០] ហេតុ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្ប-
យុត្តោ ធម្មោ ហេតុស្ស អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ-
សម្បយុត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[១២១] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[១២២] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[១២៣] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោមម្បិ
បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ចដីយា-
នុលោមម្បិ កណិកំ វរំ កណោតព្វំ ។

ហេតុទុកវេទនាត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកវេទនាត្តិកៈ

ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្តិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុង
នត្តិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ។

[១២០] អទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ជា
បដ្ឋយ នៃអទុក្ខមសុខាយវេទនាយសម្បយុត្តធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអា-
រម្មណប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ព្រោះសហជាតប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ព្រោះ
ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ។

[១២១] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ។

[១២២] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ។

[១២៣] ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។
អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បដ្ឋយៈក្តី បច្ចនីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់
ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកវេទនាត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បី
រាប់ យ៉ាងនេះដែរ ។

ចប់ ហេតុទុកវេទនាត្តិកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ហោតុទុកវិបាកត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[១២៤] ហោតុំ វិចាកំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ វិចា-
 កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ហោតុំ វិចា-
 កំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ វិចាកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហោតុប្បច្ចយា ហោតុំ វិចាកំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ
 វិចាកោ ច នហោតុ វិចាកោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហោតុប្បច្ចយា ។ នហោតុំ វិចាកំ ធម្មំ បដិច្ច ន-
 ហោតុ វិចាកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា
 តីណិ ។ ហោតុំ វិចាកញ្ច នហោតុំ វិចាកញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច ហោតុ វិចាកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្ប-
 ច្ចយា តីណិ ។

[១២៥] ហោតុយា នវ អារម្មណេ នវ អធិ-
 បតិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហា-
 ជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្ស-
 យេ នវ បុរេជាតេ នវ កម្មេ នវ វិចាកេ
 នវ អាហារេ នវ ឥន្ទ្រិយេ នវ ល្អានេ នវ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ហេតុទុកវិបាកត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១២៤] វិបាកធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវវិបាកធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ វិបាកធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវវិបាកធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ វិបាកធម៌ ជាហេតុក្តី វិបាកធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី អាស្រ័យ នូវវិបាកធម៌ ជា ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ វិបាកធម៌ មិនមែនជា ហេតុ អាស្រ័យ នូវវិបាកធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ វិបាកធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវវិបាក ធម៌ ជាហេតុផង នូវវិបាកធម៌ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១២៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង អញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧប- និស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្ម- ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩

ហេតុទុកវិបាកត្តិកំ

មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ នវ វិប្បយុត្តេ នវ អត្តិយា
នវ នត្តិយា នវ វិតតេ នវ អវិតតេ នវ ។

[១២៦] នហេតុំ វិចាកំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
វិចាកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[១២៧] ហេតុំ វិចាកំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ វិចាកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[១២៨] នហេតុយា ឯកំ នអធិបតិយា នវ
នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសវនេ នវ
នណានេ ឯកំ នមក្កេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[១២៩] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[១៣០] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវារោមិ
សំសជ្ជវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវារសទិសា
វិត្តាបេតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[១៣១] ហេតុ វិចាកោ ធម្មោ ហេតុស្ស វិចា-
កស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

ហេតុទុកវិបាកគ្គិកៈ

ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១២៦] វិបាកធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវវិបាកធម៌
មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៧] វិបាកធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវវិបាកធម៌ ជាហេតុ
ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១២៨] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១២៩] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣០] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសជ្ជវារៈក្តី សម្ប-
យុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[១៣១] វិបាកធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ជាហេតុ
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១៣២] ហេតុ វិចារកោ ធម្មោ ហេតុស្ស វិចារកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។
 នហេតុ វិចារកោ ធម្មោ នហេតុស្ស វិចារកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។
 ហេតុ វិចារកោ ច នហេតុ វិចារកោ ច ធម្មោ ហេតុស្ស វិចារកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ តទារម្មណាយេវ លព្ពន្ធិ ។

[១៣៣] ហេតុ វិចារកោ ធម្មោ ហេតុស្ស វិចារកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ សហជាតាធិបតិយេវ លព្ពតិ អារម្មណាធិបតិនត្តិ ។ បេ ។

[១៣៤] ហេតុ វិចារកោ ធម្មោ ហេតុស្ស វិចារកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្វបនិស្សយោ ។ ហេតុ វិចារកោ ធម្មោ នហេតុស្ស វិចារកស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្វបនិស្សយោ ។ ហេតុ វិចារកោ ធម្មោ ហេតុស្ស វិចារកស្ស ច នហេតុស្ស វិចារកស្ស ច ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[១៣២] វិបាកធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ វិបាកធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៣ ។ វិបាកធម៌ ជាហេតុក្តី វិបាកធម៌ មិនមែនជាហេតុក្តី ជា បច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ នៅជាតទារម្មណ៍ដដែល ។

[១៣៣] វិបាកធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ជា ហេតុ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ នៅជាសហជាតាធិបតិ ដដែល ឯអារម្មណាធិបតិ មិនមានទេ ។ បេ ។

[១៣៤] វិបាកធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ជាហេតុ ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និង បកត្តបនិស្ស័យ ។ វិបាកធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ មិន មែនជាហេតុ ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និង បកត្តបនិស្ស័យ ។ វិបាកធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ជា ហេតុផង នៃវិបាកធម៌ មិនមែនជាហេតុផង ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ

ហេតុទុកវិបាកត្តិកំ

អនន្តបនិស្សយោ បកតូបនិស្សយោ ។ នហេតុ
វិចារកោ ធម្មោ នហេតុស្ស វិចារកស្ស ធម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អនន្តបនិស្សយោ
បកតូបនិស្សយោ ។ បេ ។ ឥតវេ ទ្វេ អនន្តប-
និស្សយបកតូបនិស្សយោយេវ^(១) ។

[១៣៥] នហេតុ វិចារកោ ធម្មោ នហេតុស្ស
វិចារកស្ស ធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ
សហជាតកម្មមេវ ។

[១៣៦] ហេតុ វិចារកោ ធម្មោ ហេតុស្ស វិចា-
កស្ស ធម្មស្ស វិចារកប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[១៣៧] នហេតុ វិចារកោ ធម្មោ នហេតុស្ស
វិចារកស្ស ធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៣៨] ហេតុយា តីណិ អាម្ពុណោ នវ អធិ-
បតិយា ន អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជា-
តេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្ស-
យេ នវ កម្មេ តីណិ វិចារកេ នវ អាហារេ តី-
ណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ ណានេ តីណិ មត្តេ នវ សម្ប-
យុត្តេ នវ អត្ថិយា នវ នត្ថិយា នវ វិកតេ នវ
អវិកតេ នវ ។

១ ម. អនន្តបនិស្សយោ បកតូបនិស្សយោយេវាតិ ទិស្សតិ ។

ហេតុទុកវិបាកគ្គិកៈ

បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ វិបាកធម៌ មិនមែន
ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ។ បេ ។
បានដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ ទាំងពីរក្រៅនេះដែរ ។

[១៣៥] វិបាកធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌
មិនមែនជាហេតុ ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ហើយជាសហជាតកម្ម ។

[១៣៦] វិបាកធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ជាហេតុ
ព្រោះវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១៣៧] វិបាកធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌
មិនមែនជាហេតុ ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ ។

[១៣៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអនន្តរូបប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងសមនន្តរូបប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
អញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងតន្រ្តិយប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
សម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១៣៩] ហេតុ វិចារកោ ធម្មោ ហេតុស្ស
 វិចារកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[១៤០] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[១៤១] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[១៤២] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-

មម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនីយម្បិ

បច្ចនិយានុលោមម្បិ កណិកំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[១៤៣] ហេតុំ វិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
 វិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ហេតុំ វិចា-
 កធម្មធម្មំ បដិច្ច នហេតុ វិចារកធម្មធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ហេតុំ វិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច
 ហេតុ វិចារកធម្មធម្មោ ច នហេតុ វិចារក-
 ធម្មធម្មោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[១៣៩] វិបាកធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃវិបាកធម៌ ជាហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[១៤០] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១៤១] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៤២] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោម ក្តី របស់បញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកវិបាកត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[១៤៣] ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌មាន វិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុក្តី ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

ហេតុទុកវិបាកត្តិកំ

នហេតុំ វិចាកធម្មធម្មំ បដិច្ច នហេតុ វិចាកធម្មធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ វិចាកធម្ម-
 ធម្មញ្ញ ធម្មោ នហេតុំ វិចាកធម្មធម្មញ្ញ បដិច្ច ហេតុ វិចា-
 កធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[១៤៤] ហេតុយា នវ អាម្ពណោ នវ អធិ
 បតិយា នវ ។ បេ ។ កម្មេ នវ អាហារេ នវ
 ឥន្ទ្រិយេ នវ ណានេ នវ មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ
 នវ វិប្បយុត្តេ នវ អត្តិយា នវ នត្តិយា នវ វិកតេ
 នវ អវិកតេ នវ ។

[១៤៥] នហេតុំ វិចាកធម្មធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
 វិចាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[១៤៦] ហេតុំ វិចាកធម្មធម្មំ បដិច្ច ហេតុ វិចា-
 កធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា នវ ។

ហេតុទុកវិបាកត្តិកៈ

ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌មានវិបាក
ជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៣ ។ ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌មាន
វិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុផង នូវធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជា
ហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

[១៤៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។ បេ ។ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
អត្ថិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។

[១៤៥] ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
មានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុ-
ប្បដ្ឋ័យ ។

[១៤៦] ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១៤៧] ហេតុំ វិចាកធម្មធម្មំ បដិច្ច ហេតុ វិ-
ចាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា នវ ន-
បច្ឆាជាតប្បច្ចយា នវ នអាសេវនប្បច្ចយា នវ ។

[១៤៨] ហេតុំ វិចាកធម្មធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
វិចាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា ។ នហេ-
តុំ វិចាកធម្មធម្មំ បដិច្ច នហេតុ វិចាកធម្មធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា ។ ហេតុំ វិចាកធម្មធម្មញ្ច
នហេតុំ វិចាកធម្មធម្មញ្ច បដិច្ច នហេតុ វិចាក-
ធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា ។

[១៤៩] នហេតុយា ឯកំ នអធិបតិយា នវ
នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ
នកម្មេ តីណិ នវិចាកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[១៥០] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[១៥១] នហេតុប្បច្ចយា អាម្មណោ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[១៤៧] ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ
មានវារៈ ៩ ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ព្រោះនអាសេវន
ប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ។

[១៤៨] ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋាយ ។
ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌មានវិបាកជា
ប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋាយ ។ ធម៌
មានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌មានវិបាកជា
ប្រក្រតី ជាហេតុផង នូវធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុផង
ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បដ្ឋាយ ។

[១៤៩] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ មាន
វារៈ ៩ ។

[១៥០] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[១៥១] ក្នុងនអាម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋាយ ។

ហេតុទុកវិបាកត្តិកំ

សហជាតវាវេបិ	បច្ចយវាវេបិ	និស្សយវាវេបិ
សំសដ្ឋវាវេបិ	សម្មយុត្តវាវេបិ	បដិច្ចវាវេសទិសា

វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ហាវារោ

[១៥២] ហេតុ វិចាកធម្មធម្មោ ហេតុស្ស វិចាក-
 កធម្មធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[១៥៣] ហេតុ វិចាកធម្មធម្មោ ហេតុស្ស វិចាក-
 កធម្មធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[១៥៤] ហេតុ វិចាកធម្មធម្មោ ហេតុស្ស វិចាក-
 កធម្មធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណា-
 ធិបតិ សហជាតាធិបតិ នវ ។

[១៥៥] ហេតុ វិចាកធម្មធម្មោ ហេតុស្ស វិចាក-
 កធម្មធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ . . .
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ហាបនិស្សយោ
 អនន្តរបនិស្សយោ បកត្តបនិស្សយោ នវ ។ . . .
 អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[១៥៦] នហេតុ វិចាកធម្មធម្មោ នហេតុស្ស វិ-
 ចាកធម្មធម្មស្ស កម្មប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

ហេតុទុកវិបាកគ្គិកៈ

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី សម្បយុត្ត-
វារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[១៥២] ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១៥៣] ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១៥៤] ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណា-
ធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៩ ។

[១៥៥] ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ ព្រោះអនន្តរប្បច្ច័យ ។ . . . ជាបច្ច័យ
ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ
និងបកត្តូបនិស្ស័យ មានវារៈ ៩ ។ . . . ជាបច្ច័យ ព្រោះអាសេ-
វនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១៥៦] ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១៥៧] នហេតុ^(១) វិចារកធម្មធម្មោ នហេតុស្ស
វិចារកធម្មធម្មស្ស អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៥៨] ហេតុយា តីណិ អាម្ពុណោ នវ អធិ-
បតិយា នវ អនន្តវ នវ សមនន្តវ នវ សហជា-
តេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្ស-
យេ នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ អាហារេ
តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ តីណិ មក្កេ នវ សម្ម-
យុត្តេ នវ អត្ថិយា នវ នត្ថិយា នវ វិភតេ នវ
អវិភតេ នវ ។

[១៥៩] ហេតុ វិចារកធម្មធម្មោ ហេតុស្ស វិចារក-
ធម្មធម្មស្ស អាម្ពុណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាត-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៦០] នហេតុយា នវ នអាម្ពុណោ នវ ។

[១៦១] ហេតុប្បច្ចយា នអាម្ពុណោ តីណិ ។

[១៦២] នហេតុប្បច្ចយា អាម្ពុណោ នវ ។

១ ម. ហេតុ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[១៥៧] ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ ។

[១៥៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរៈប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងសមនន្តរៈប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្ម-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[១៥៩] ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ ព្រោះអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ព្រោះ
សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[១៦០] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[១៦១] ក្នុងនអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៦២] ក្នុងអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ហេតុទុកវិបាកត្តិកំ

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោមម្បិ
បច្ចដិយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដិយម្បិ បច្ចដិយានុ-
លោមម្បិ កណ៌តំ វរំ កលោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[១៦៣] ហេតុំ នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា តីណិ ។ នហេតុំ នេវិចាកនវិចាកធម្ម-
ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ នេវិចាក-
នវិចាកធម្មធម្មញ្ចំ នហេតុំ នេវិចាកនវិចាកធម្ម-
ធម្មញ្ចំ បដិច្ច ហេតុ នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[១៦៤] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អធិ-
បតិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ
សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ

ហេតុទុកវិបាកត្តិកៈ

អនុលោមក្តី បច្ចុនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចុនីយៈក្តី បច្ចុនីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់
ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកវិបាកត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បី
រាប់ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

បដិច្ចវារៈ

[១៦៣] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ជា
ហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី
ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌មិន
មែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌មិនមែនជាវិបាក
មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌មិនមែនជាវិបាក
មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុផង នូវធម៌មិនមែនជាវិបាក មិន
មែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១៦៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ឧបនិស្សយេ នវ បុរេជាតេ នវ អាសេវនេ នវ
កម្មេ នវ វិចាកេ ឯកំ អាហារេ នវ ឥន្ទ្រិយេ
នវ ឈានេ នវ មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ នវ វិប្ប-
យុត្តេ នវ អត្ថិយា នវ នត្ថិយា នវ វិតតេ នវ
អវិតតេ នវ ។

[១៦៥] នហេតុំ នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មំ
បដិច្ច នហេតុ នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
នហេតុប្បច្ចយា ។

[១៦៦] ហេតុំ នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មំ ប-
ដិច្ច នហេតុ នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
នអារម្មណប្បច្ចយា ។ នហេតុំ នេវិចាកនវិចាក-
ធម្មធម្មំ បដិច្ច នហេតុ នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណប្បច្ចយា ។ ហេតុំ នេវិចាក-
នវិចាកធម្មធម្មញ្ច នហេតុំ នេវិចាកនវិចាកធម្ម-
ធម្មញ្ច បដិច្ច នហេតុ នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបា-
កប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងតន្ត្រិយប្ប-
ច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិត-
តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១៦៥] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិន
មែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជា
ប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៦៦] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិន
មែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាក
ជាប្រក្រតី ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ
អាស្រ័យ នូវធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិន
មែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ធម៌មិនមែន
ជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុផង នូវ
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុផង

ហេតុទុកវិបាកត្តិកំ

ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា ។

[១៦៧] ហេតុំ នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មំ ប-
ដិច្ច ហេតុ នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
នអធិបតិប្បច្ចយា នវ ។

[១៦៨] ហេតុំ នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មំ ប-
ដិច្ច នហេតុ នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
នកម្មប្បច្ចយា តីណិ ។

[១៦៩] នហេតុំ នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មំ ប-
ដិច្ច នហេតុ នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
នអាហារប្បច្ចយា ។

[១៧០] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ តីណិ
នអធិបតិយា នវ នអនន្តវ តីណិ នសមនន្តវ
តីណិ នអញ្ញមញ្ញោ តីណិ នឧបទិស្សយេ តីណិ
នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ
នកម្ម តីណិ នវិចាកេ នវ នអាហារេ ឯកំ
នសន្ធិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ

ហេតុទុកវិបាកគ្គិកៈ

ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[១៦៧] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[១៦៨] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១៦៩] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនជាវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអាហារប្បច្ច័យ ។

[១៧០] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្រ្តិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ នវ នោនត្តិយា
តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

[១៧១] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[១៧២] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ។

សហជាតវាវេយិ បច្ចយវាវេយិ និស្សយ-
វាវេយិ សំសង្ខវាវេយិ សម្បយុត្តវាវេយិ
បដិច្ចវាវេយិសា វិត្តាវេតញា ។

បញ្ហាវារោ

[១៧៣] ហេតុ នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មោ
ហេតុស្ស នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មស្ស ហេតុប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ តីណិ ។ មេ ។

[១៧៤] ហេតុ នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មោ
ហេតុស្ស នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ នហេតុ
នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មោ នហេតុស្ស នេវិចាក-
នវិចាកធម្មធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១៧១] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៧២] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសង្កវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[១៧៣] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី
ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី
ជាហេតុ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ បេ ។

[១៧៤] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ជា
ហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ជា
ហេតុ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។
ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជា
ហេតុ ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជា-
តាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

ហេតុទុកវិបាកត្តិកំ

[១៧៥] នហេតុ នេវីចាកនវិចាកធម្មធម្មោ
 នហេតុស្ស នេវីចាកនវិចាកធម្មធម្មស្ស បុរេជាត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរេជាតំ វត្ថុបុរេជាតំ
 តីណិ ។

[១៧៦] ហេតុ នេវីចាកនវិចាកធម្មធម្មោ
 នហេតុស្ស នេវីចាកនវិចាកធម្មធម្មស្ស បច្ចាជាត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ នហេតុ នេវីចាកនវិចាក-
 ធម្មធម្មោ នហេតុស្ស នេវីចាកនវិចាកធម្មធម្មស្ស
 បច្ចាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ហេតុ នេវីចាកន-
 វិចាកធម្មធម្មោ ច នហេតុ នេវីចាកនវិចាកធម្ម-
 ធម្មោ ច នហេតុស្ស នេវីចាកនវិចាកធម្មធម្មស្ស
 បច្ចាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៧៧] អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[១៧៨] នហេតុ នេវីចាកនវិចាកធម្មធម្មោ
 នហេតុស្ស នេវីចាកនវិចាកធម្មធម្មស្ស កម្មប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

ហេតុទុក្ខវិបាកគ្គិកៈ

[១៧៥] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ ព្រោះបុរេជាតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ៍បុរេជាតិ និងវត្ថុបុរេជាតិ មានវារៈ ៣ ។

[១៧៦] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ ព្រោះបច្ច័យជាតិប្បច្ច័យ ។ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ ព្រោះបច្ច័យជាតិប្បច្ច័យ ។ ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុក្តី ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ ព្រោះបច្ច័យជាតិប្បច្ច័យ ។

[១៧៧] ជាបច្ច័យ ព្រោះអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១៧៨] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ ព្រោះកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១៧៩] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិ-
 បតិយា ន អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជាតេ
 នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ
 នវ បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ អាសវនេ
 នវ កម្មេ តីណិ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ
 ណានេ តីណិ មត្តេ នវ សម្បយុត្តេ នវ វិប្បយុត្តេ
 បញ្ច អត្ថិយា នវ នត្ថិយា នវ វិតតេ នវ
 អវិតតេ នវ ។

[១៨០] ហេតុ នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មោ
 ហេតុស្ស នេវិចាកនវិចាកធម្មធម្មស្ស អារម្មណា-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៨១] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ
 នអធិបតិយា នវ ។

[១៨២] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[១៨៣] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[១៧៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៦ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧
 ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧
 ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧
 ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣
 ក្នុងបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧
 ក្នុងកម្មប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិ-
 យប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងឈានប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋាយ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ
 មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្ថិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនត្ថិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧
 ក្នុងវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ។

[១៨០] ធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ជា
 ហេតុ ជាបដ្ឋាយ នៃធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី
 ជាហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋាយ ជាបដ្ឋាយ ព្រោះសហជាតប្បដ្ឋាយ
 ជាបដ្ឋាយ ព្រោះឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ ។

[១៨១] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋាយ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ។

[១៨២] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[១៨៣] ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋាយ ។

ហេតុទុកឧបាទិស្ឋត្តិកំ

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោមម្បិ
បច្ចដិយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដិយម្បិ បច្ចដិយា-
នុលោមម្បិ កណ៌តំ វរំ កលោតព្វំ ។

ហេតុទុកវិបាកត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកឧបាទិស្ឋត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[១៨៤] ហេតុំ ឧបាទិស្ឋតាណិយំ ធម្មំ ប-
ដិច្ច ហេតុ ឧបាទិស្ឋតាណិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ នហេតុំ ឧបាទិស្ឋតាណិ-
យំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ ឧបាទិស្ឋតាណិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

ហេតុទុកឧបាទិណ្ណត្តិកៈ

អនុលោមក្តី បច្ចុនីយៈក្តី អនុលោមប្បបច្ចុនីយៈក្តី បច្ចុនីយា-
នុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់
ហើយយ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកវិបាកត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់
យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ហេតុទុកវិបាកត្តិកៈ ។

ហេតុទុកឧបាទិណ្ណត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១៨២] ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម
កាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន^(១) ជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ
ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
តុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន
តណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិន
មែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន
តណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិន
មែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

១ បានដល់វិបាកក្នុងភូមិ ៣ និងកម្មស្ស កដត្តារូប ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ហេតុំ ឧបាទិណ្ណុបាទានិយញ្ច នហេតុំ ឧបាទិណ្ណុបាទា-
និយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ឧបាទិណ្ណុបាទានិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[១៨៥] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អនន្ត-
វ នវ សមនន្តវ នវ ។ បេ ។ កម្មេ នវ វិចា-
កេ នវ ។ បេ ។ អវិកតេ នវ ។

[១៨៦] នហេតុំ ឧបាទិណ្ណុបាទានិយំ ធម្មំ
បដិច្ច នហេតុ ឧបាទិណ្ណុបាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
នហេតុប្បច្ចយា ។

[១៨៧] ហេតុំ ឧបាទិណ្ណុបាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម កាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលកម្ម ប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ ដល់ឧបាទាន ជាហេតុផង នូវធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន តណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែន ជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១៨៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ៩ ។ បេ ។ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ៩ ។ បេ ។ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[១៨៦] ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម កាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម កាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៨៧] ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់ យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ

ហេតុទុក្ខបាទិណ្ណត្តិកំ

នហេតុ ឧបាទិណ្ណចាណិនិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្ម-
 ណាប្បច្ចយា ។ នហេតុំ ឧបាទិណ្ណចាណិនិយំ ធម្មំ
 បដិច្ច នហេតុ ឧបាទិណ្ណចាណិនិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 នអារម្មណាប្បច្ចយា ។ ហេតុំ ឧបាទិណ្ណចាណិនិយញ្ច
 នហេតុំ ឧបាទិណ្ណចាណិនិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
 ឧបាទិណ្ណចាណិនិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណា-
 ប្បច្ចយា ។

[១៨៨] ហេតុំ ឧបាទិណ្ណចាណិនិយំ ធម្មំ បដិច្ច-

ហេតុ ឧបាទិណ្ណចាណិនិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិ-
 បតិប្បច្ចយា នវ ។

ហេតុទុក្ខបាទិន្នតិកៈ

នូវធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម កាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើម កាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុផង នូវធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[១៨៨] ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម កាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១៨៩] នហេតុំ ឧបាទិណ្ណុបាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច
នហេតុ ឧបាទិណ្ណុបាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
នវិចាកប្បច្ចយា ។ . . . នអាហារប្បច្ចយា ។

[១៩០] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ តីណិ ន-
អធិបតិយា នវ អនន្តវេ តីណិ នសមនន្តវេ តីណិ
នអញ្ញមញ្ញោ តីណិ នឧបនិស្សយេ តីណិ នបុរេជាតេ
នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នវិចាកេ
ឯកំ នអាហារេ ឯកំ នស្រ្ទិយេ ឯកំ នណានេ
ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ
នវ នោនត្តិយា តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

[១៩១] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ តីណិ ។

[១៩២] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ឯកំ ។

សហជាតវាវេបិ បច្ចយវាវេបិ និស្សយវា-
វេបិ សំសជ្ជវាវេបិ សម្បយុត្តវាវេបិ
បដិច្ចវាវេសទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[១៨៩] ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម កាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម កាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនវិបាកប្បថ្នយ ។ . . . ព្រោះនអាហារប្បថ្នយ ។

[១៩០] ក្នុងនហេតុប្បថ្នយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បថ្នយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បថ្នយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអនន្តរប្បថ្នយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តរប្បថ្នយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បថ្នយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បថ្នយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បថ្នយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បថ្នយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បថ្នយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិបាកប្បថ្នយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បថ្នយ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្ត្រិយប្បថ្នយ មានវារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បថ្នយ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បថ្នយ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បថ្នយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បថ្នយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនោនត្តិប្បថ្នយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិគតប្បថ្នយ មានវារៈ ៣ ។

[១៩១] ក្នុងនអារម្មណប្បថ្នយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បថ្នយ ។

[១៩២] ក្នុងនអារម្មណប្បថ្នយ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បថ្នយ ។ សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសជ្ជវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ហេតុទុក្ខនិព្វានទិដ្ឋភាព

បញ្ហាវារោ

[១៩៣] ហេតុ ឧបាទិដ្ឋាទានិយោ ធម្មា
 ហេតុស្ស ឧបាទិដ្ឋាទានិយស្ស ធម្មស្ស ហេតុ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[១៩៤] ហេតុ ឧបាទិដ្ឋាទានិយោ ធម្មា
 ហេតុស្ស ឧបាទិដ្ឋាទានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ នហេតុ ឧបា-
 ទិដ្ឋាទានិយោ ធម្មា នហេតុស្ស ឧបាទិដ្ឋា-
 ទានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ តីណិ ។ ហេតុ ឧបាទិដ្ឋាទានិយោ ច
 នហេតុ ឧបាទិដ្ឋាទានិយោ ច ធម្មា

ហេតុទុកឧបាទិទ្ធត្ថិកៈ

បញ្ហាវារៈ

[១៩៣] ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម កាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៣ ។

[១៩៤] ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម កាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់ យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ ជា បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម កាន់ យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ ដោយ អារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយ កិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបា- ទាន ជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម កាន់ យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុក្តី

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ហេតុស្ស ឧបាទិណ្ណុបាទានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណា-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[១៩៥] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ អ-
នន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជាតេ នវ អញ្ញ-
មញ្ញោ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ បុរេជា-
តេ តីណិ បច្ចាជាតេ តីណិ កម្មេ តីណិ វិចារកេ
នវ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ តីណិ
មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ នវ វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្តិយា
នវ នត្តិយា នវ វិភតេ នវ អវិភតេ នវ ។

[១៩៦] ហេតុ ឧបាទិណ្ណុបាទានិយោ ធម្មោ ហេ-
តុស្ស ឧបាទិណ្ណុបាទានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់
យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ដោយអារម្មណ៍-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១៩៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរូបប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរូបប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងតន្ត្រីយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
ឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១៩៦] ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់
យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជា
ប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ព្រោះអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ព្រោះ
សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ហេតុទុក្ខបាទិដ្ឋតិកំ

នហេតុ ឧបាទិដ្ឋតាណានិយោ ធម្មោ នហេតុស្ស
 ឧបាទិដ្ឋតាណានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
 យបច្ចយេន បច្ចយោ បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៩៧] នហេតុយា នវ នអារម្មណោ នវ ន-
 អធិបតិយា នវ ។

[១៩៨] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ តីណិ ។

[១៩៩] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
 មម្បិ បច្ចដិយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដិយម្បិ បច្ច-
 ដិយានុលោមម្បិ កណ៌តំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[២០០] ហេតុំ អនុបាទិដ្ឋតាណានិយំ ធម្មំ បដិច្ច

ហេតុទុកឧបាទិដ្ឋតិកៈ

ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម កាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម កាន់យកហើយ ទាំង ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ព្រោះសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ព្រោះឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ព្រោះបុរេជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ព្រោះបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ព្រោះអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ព្រោះសន្តិយប្បច្ច័យ ។

[១៩៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១៩៨] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៩៩] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោម ក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកឧបាទិដ្ឋតិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[២០០] ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម មិនកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ អាស្រ័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ហេតុ អនុចាទិន្ទុចាណានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ នហេតុំ អនុចាទិន្ទុ-

ចាណានិយំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អនុចាទិន្ទុចាណា-

និយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

ហេតុំ អនុចាទិន្ទុចាណានិយញ្ច នហេតុំ អនុចាទិន្ទុ-

ចាណានិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អនុចាទិន្ទុចាណា-

និយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[២០១] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិប-

តិយា នវ អនន្តវ នវ សមនន្តវ នវ សហជាតេ

នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ

បុរេជាតេ នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ នវ វិចារកេ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

នូវធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម មិនកាន់យក ហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន តណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិន មែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន តណ្ហាជាដើម មិនកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិន មែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល កម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយ តែជាប្រ- យោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុផង នូវធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិន មែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[២០១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុង អញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧប- និស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអា- សេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ

ហេតុទុក្ខឧបាទិស្ឋតិកំ

ឯកំ អាហារេ នវ ឥន្ទ្រិយេ នវ ណារេ
 នវ សម្បយុត្តេ នវ វិប្បយុត្តេ នវ អត្តិយា នវ
 នត្តិយា នវ វិតតេ នវ អវិតតេ នវ ។

[២០២] នហេតុំ អនុចាទិន្ទុចាទានិយំ ធម្មំ ប-
 ដិច្ច នហេតុ អនុចាទិន្ទុចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 នហេតុប្បច្ចយា ទ្វេ ។

[២០៣] ហេតុំ អនុចាទិន្ទុចាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច
 នហេតុ អនុចាទិន្ទុចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 នអារម្មណប្បច្ចយា ។ នហេតុំ អនុចាទិន្ទុ-
 ចាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អនុចាទិន្ទុចាទា-
 និយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណប្បច្ចយា ។

ហេតុទុកឧបាទិណ្ណតិកៈ

មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងតន្ត្រីយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២០២] ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម មិនកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិន កាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ ទើប កើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

[២០៣] ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម មិនកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់ យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន តណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិន មែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន តណ្ហាជាដើម មិនកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ហេតុំ អនុចាទិន្ទុចាទានិយញ្ច ទហេតុំ អនុចាទិន្ទុ-
ចាទានិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ទហេតុ អនុចាទិន្ទុចាទា-
និយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ទអារម្មណាប្បច្ចយា ។

[២០៤] ទហេតុយា ទ្វេ ទអារម្មណោ តីណិ
ទអធិបតិយា នវ ទអនន្តវ តីណិ ទសមនន្តវ តីណិ
ទអញ្ញមញ្ញោ តីណិ ទឧបនិស្សយេ តីណិ ទបុរេជាតេ
នវ ទបច្ឆាជាតេ នវ ទអាសេវនេ នវ ទកម្ម
តីណិ នវិចាកេ នវ ទអាហារេ ឯកំ ទសទ្ធិយេ
ឯកំ ទណានេ ឯកំ ទមក្កេ ឯកំ ទសម្បយុត្តេ
តីណិ នវិប្បយុត្តេ នវ នោនត្តិយា តីណិ នោវិ-
កតេ តីណិ ។

[២០៥] ហេតុប្បច្ចយា ទអារម្មណោ តីណិ ។

[២០៦] ទហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ទ្វេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយ តែជា ប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុផង នូវធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយ កិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបា- ទាន មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[២០៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៤ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៤ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុង នអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្រ្ទិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឈា- នប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៣ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២០៥] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២០៦] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ហេតុទុក្ខបាទិទ្ធកិកំ

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយ-
 វារោមិ សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
 បដិច្ចវារសទិសា វិត្តាវេតញា ។

បញ្ហាវារោ

[២០៧] ហេតុ អនុចាទិន្ទុចាទានិយោ ធម្មោ
 ហេតុស្ស អនុចាទិន្ទុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស ហេតុ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[២០៨] ហេតុ អនុចាទិន្ទុចាទានិយោ ធម្មោ
 ហេតុស្ស អនុចាទិន្ទុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ នហេតុ អនុចា-
 ទិន្ទុចាទានិយោ ធម្មោ នហេតុស្ស អនុចាទិន្ទុចាទានិ-
 យស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

ហេតុទុកឧបាទិដ្ឋតិកៈ

សហជាតវារៈក្តី បច្ចុយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បី
ឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[២០៧] ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិន
កាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយ
តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២០៨] ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិន
កាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម មិនកាន់យកហើយ
តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់
យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយ
តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៤ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២០៩] ហេតុ អនុចាទិន្ទុចាទានិយោ ធម្មោ
 ហេតុស្ស អនុចាទិន្ទុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស អធិប-
 តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតា-
 ធិបតិ តីណិ ។ នហេតុ អនុចាទិន្ទុចាទានិយោ
 ធម្មោ នហេតុស្ស អនុចាទិន្ទុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហ-
 ជាតាធិបតិ នវ ។

[២១០] ហេតុ អនុចាទិន្ទុចាទានិយោ ធម្មោ
 ហេតុស្ស អនុចាទិន្ទុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណ្ហាបនិស្សយោ
 អនន្តរូបនិស្សយោ បកត្តរូបនិស្សយោ នវ ។

[២១១] នហេតុ អនុចាទិន្ទុចាទានិយោ ធម្មោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[២០៩] ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិន
 កាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម មិនកាន់យក
 ហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
 បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែល
 កម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម មិនកាន់យកហើយ តែជា
 ប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 កម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយ តែជាប្រ-
 យោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមានជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់
 អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៤ ។

[២១០] ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិន
 កាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម មិនកាន់យកហើយ
 តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បាន
 ដល់អារម្មណូបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ មាន
 វារៈ ៤ ។

[២១១] ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម
 មិនកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ

ហេតុទុក្ខបាទិណ្ណត្តិកំ

នហេតុស្ស អនុចាទិន្ទុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស បុរ-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាបុរជាតំ តីណិ ។

[២០២] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ
អធិបតិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហ-
ជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ
នវ បុរជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ អាសេ-
វេនេ នវ កម្មេ តីណិ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ
នវ ឈានេ តីណិ មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ នវ វិប្ប-
យុត្តេ តីណិ អត្តិយា នវ នត្តិយា នវ វិតតេ នវ
អវិតតេ នវ ។

[២០៣] ហេតុ អនុចាទិន្ទុចាទានិយោ ធម្មោ
ហេតុស្ស អនុចាទិន្ទុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ហេតុទុក្ខបាទិទ្ធគ្រិកៈ

ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិន
កាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ ដោយ
បុរេជាតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណបុរេជាតិ មានវារៈ ៣ ។

[២១២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរ្យប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
សមនន្តរ្យប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
អញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបច្ច័-
ជាតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្ប-
ច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងតន្រ្តិយប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២១៣] ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម
មិនកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយ
តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយសហជាតិប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២០៤] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[២០៥] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[២០៦] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោមម្បិ
បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ចដីយានុ-
លោមម្បិ កណ៌តំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[២០៧] ហេតុំ អនុចាទិន្នអនុចាទានិយំ ធម្មំ

បដិច្ច ហេតុ អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ នហេតុំ អនុចាទិន្នអនុចា-

ទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អនុចាទិន្នអនុចា-

និយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[២១៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២១៥] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២១៦] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកឧបាទិទ្ធត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[២១៧] ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម មិនកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់ យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស មាន តណ្ហាជាដើម មិនកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ហេតុទុក្ខបាទិដ្ឋតិកំ

ហេតុំ អនុចាទិដ្ឋអនុចាទានិយញ្ច នហេតុំ អនុចាទិដ្ឋ-
អនុចាទានិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អនុចាទិដ្ឋអនុចា-
ទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[២០៨] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អធិប-
តិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជា-
តេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្ស-
យេ នវ បុរេជាតេ នវ អាសវេនេ នវ កម្មេ នវ
វិចារកេ នវ អាហារេ នវ ឥន្ទ្រិយេ នវ ល្មានេ
នវ មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ នវ វិប្បយុត្តេ នវ
អត្ថិយា នវ នត្ថិយា នវ វិកតេ នវ អវិកតេ នវ ។

ហេតុទុកឧបាទិទ្ធតិកៈ

ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម មិនកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលកម្ម ប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុផង នូវធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

[២១៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មាន វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងតន្រ្តិយប្បដ្ឋ័យ មាន វារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង សម្បយុត្តប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង អត្ថិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២១៩] ហេតុំ អនុចាទិន្នអនុចាទានិយំ ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[២២០] នអធិបតិយា ឆ នបុរេជាតេ នវ
នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ តីណិ
នវិចាកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[២២១] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា ឆ ។

[២២២] នអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុយា ឆ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវារោមិ
សំសជ្ជវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវារ-
សទិសា វិត្តាវេតញ្ច ។

បញ្ហាវារោ

[២២៣] ហេតុ អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[២១៩] ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិន
កាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម មិនកាន់យក
ហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២២០] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២២១] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២២២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសង្កវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[២២៣] ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម
មិនកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ

ហេតុទុកឧបាទិដ្ឋត្តិកំ

ហេតុស្ស អនុចាទិដ្ឋអនុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស ហេ-
តុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[២២៤] នហេតុ អនុចាទិដ្ឋអនុចាទានិយោ
ធម្មោ នហេតុស្ស អនុចាទិដ្ឋអនុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[២២៥] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ
អធិបតិយា ន អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហ-
ជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្ស-
យេ នវ កម្មេ តីណិ វិចាកេ នវ អាហារេ តី-
ណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ លានេ តីណិ មក្កេ នវ សម្ប-
យុត្តេ នវ វិប្បយុត្តេ នវ អត្តិយា នវ នត្តិយា នវ
វិតតេ នវ អវិតតេ នវ ។

ហេតុទុកឧបាទិស្តិកៈ

ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា ជាដើមមិនកាន់
យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ដោយហេតុ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២២២] ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិន
កាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិន
កាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនជាហេតុ
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២២៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង
វិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងត្រ្រិ-
យប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
វិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២២៦] ហេតុ អនុចាទិន្នអនុចាទានិយោ ធម្មោ
ហេតុស្ស អនុចាទិន្នអនុចាទានិយស្ស ធម្មស្ស ស-
ហាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[២២៧] នហេតុយា នវ នអារម្មណោ នវ ។

[២២៨] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ តីណិ ។

[២២៩] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកោ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនីយម្បិ បច្ច-
នីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ វរំ កណោតព្វំ ។

ហេតុទុកខបាទិន្នត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកសង្កិលិដ្ឋត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[២៣០] ហេតុំ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[២២៦] ធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម មិនកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ជា បច្ច័យ នៃធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់ យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាហេតុ ដោយសហ- ជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២២៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២២៨] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២២៩] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកឧបាទិទ្ធត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ហេតុទុកឧបាទិទ្ធត្តិកៈ ។

ហេតុទុកសង្កិលិដ្ឋត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[២៣០] ធម៌ ដែលប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់ សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលប្រកបដោយសេចក្តី សៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ ទើបកើតឡើង

ហេតុទុកសង្កិនិដ្ឋតិកំ

ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ នហេតុំ សង្កិនិដ្ឋសង្កិលេ-
 សិកំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ សង្កិនិដ្ឋសង្កិលេសិ-
 កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 ហេតុំ សង្កិនិដ្ឋសង្កិលេសិកញ្ច នហេតុំ សង្កិនិដ្ឋ-
 សង្កិលេសិកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ សង្កិនិដ្ឋសង្កិ-
 លេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[២៣១] ហេតុយា នវ អាម្មណោ នវ អធិ-
 បតិយា នវ ។ បេ ។ កម្មេ នវ អាហារេ នវ ។ បេ ។
 អវិភតេ នវ ។

[២៣២] នហេតុំ សង្កិនិដ្ឋសង្កិលេសិកំ ធម្មំ
 បដិច្ច នហេតុ សង្កិនិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

ហេតុទុកសង្គិលិដ្ឋតិកៈ

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុផង នូវធម៌ ដែលប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៣១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ។ បេ ។ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ។ បេ ។ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ។

[២៣២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២៣៣] ហេតុំ សន្តិលិដ្ឋសន្តិលេសិកំ ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ សន្តិលិដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[២៣៤] នហេតុយា ឯកំ នអធិបតិយា នវ
នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ
នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[២៣៥] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[២៣៦] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ។
សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
រោមិ សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ច-
វារសទិសា វិត្តារេតព្វា ។

បញ្ហាវារោ

[២៣៧] ហេតុ សន្តិលិដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
ហេតុស្ស សន្តិលិដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ហេ-
តុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[២៣៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់ សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលប្រកបដោយសេចក្តី សៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ នអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២៣៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២៣៥] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៣៦] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
សហជាតវារៈក្តី បច្ច័យវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បី
ឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[២៣៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់ សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយសេចក្តី សៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ហេតុទុកសង្កិលិដ្ឋត្តិកំ

[២៣៨] ហេតុ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ
 ហេតុស្ស សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អា-
 រម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[២៣៩] ហេតុ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ
 ហេតុស្ស សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អធិ-
 បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ នវ ។

[២៤០] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ អ-
 ធិបតិយា នវ អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហ-
 ជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្ស-
 យេ នវ អាសវនេ នវ កម្មេ តីណិ អាហារេ
 តីណិ ឥន្ទ្រិយេ តីណិ ឈានេ តីណិ មក្កេ តីណិ
 សម្បយុត្តេ នវ អត្តិយា នវ នត្តិយា នវ វិកតេ
 នវ អវិកតេ នវ ។

ហេតុទុកសង្គិលិដ្ឋតិកៈ

[២៣៨] ធម៌ ដែលប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់
សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយសេចក្តី
សៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[២៣៩] ធម៌ ដែលប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់
សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយសេចក្តី
សៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
បានដល់អារម្មណ៍ធិបតិ មានវារៈ ៩ ។

[២៤០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្ម-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងត្រ្រិយប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
នត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២៤១] ហេតុ សន្តិលិដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា
 ហេតុស្ស សន្តិលិដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អា-
 រម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៤២] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[២៤៣] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[២៤៤] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុ-
 លោមម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនី-
 យម្បិ បច្ចនីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ វរំ
 កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[២៤៥] ហេតុំ អសន្តិលិដ្ឋសន្តិលេសិកំ ធម្មំ
 បដិច្ច ហេតុ អសន្តិលិដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ នហេតុំ
 អសន្តិលិដ្ឋសន្តិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច ន-
 ហេតុ អសន្តិលិដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[២២១] ធម៌ ដែលប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងគួរដល់ សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយសេចក្តី សៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២២២] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២២៣] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២២៤] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោម ក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកសង្កីលិដ្ឋត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[២២៥] ធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល មិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជា ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង មិន មែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅ- ហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង

ហេតុទុកសង្កិនិដ្ឋត្តិកំ

ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ អសង្កិនិដ្ឋសង្កិ-
 លេសិកញ្ច នហេតុំ អសង្កិនិដ្ឋសង្កិលេសិកញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អសង្កិនិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មា
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[២៤៦] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិ-
 បតិយា នវ ។ បេ ។ អវិតតេ នវ ។

[២៤៧] នហេតុំ អសង្កិនិដ្ឋសង្កិលេសិកំ ធម្មំ
 បដិច្ច នហេតុ អសង្កិនិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មា
 ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[២៤៨] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ តីណិ
 នអធិបតិយា នវ នអនន្តវ តីណិ នសមនន្តវ
 តីណិ នអញ្ញមញ្ញោ តីណិ នឧបនិស្សយេ តីណិ
 នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេ-
 វនេ នវ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ

ហេតុទុកសង្គិលិដ្ឋតិកៈ

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីសោហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសោហ្មង ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីសោហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសោហ្មង ជាហេតុផង នូវធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីសោហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសោហ្មង មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[២២៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។ បេ ។ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[២២៧] ធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីសោហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសោហ្មង មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីសោហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសោហ្មង មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២២៨] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអនន្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

នអាហារេ ឯកំ នតទ្ធិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ
នមត្តេ ឯកំ នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ នវ
នោនត្តិយា តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

[២៤៩] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[២៥០] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ។

សហជាតវាវេមិ បច្ចយវាវេមិ និស្សយវាវេមិ
សំសដ្ឋវាវេមិ សម្បយុត្តវាវេមិ បដិច្ចវាវេស-
ទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[២៥១] ហេតុ អសន្តិលិដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
ហេតុស្ស អសន្តិលិដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស ហេ-
តុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[២៥២] ហេតុ អសន្តិលិដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
ហេតុស្ស អសន្តិលិដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អា-
រម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្ត្រីយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុង
នឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនោ-
នត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៤៩] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៥០] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសង្ខវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[២៥១] ធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែគួរដល់
សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយ
សេចក្តីសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ ដោយហេតុ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៥២] ធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែគួរដល់
សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយ
សេចក្តីសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ ដោយអារម្មណ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

ហេតុទុកសង្កិលិដ្ឋត្តិកំ

[២៥៣] ហេតុ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ
 ហេតុស្ស អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស ធម្មស្ស អ-
 ធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជា-
 តាធិបតិ តីណិ ។ នហេតុ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិ-
 កោ ធម្មោ នហេតុស្ស អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិប-
 តិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ ហេតុ អសង្កិលិដ្ឋ-
 សង្កិលេសិកោ ច នហេតុ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិ-
 កោ ច ធម្មោ ហេតុស្ស អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិ-
 កស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
 ណាធិបតិ តីណិ ។

[២៥៤] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ
 អធិបតិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ
 សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញោ នវ និស្សយេ
 នវ ឧបនិស្សយេ នវ បុរេជាតេ តីណិ

ហេតុទុកសង្គិលិដ្ឋតិកៈ

[២៥៣] ធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែគួរ
 ដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនប្រកប
 ដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ ដោយ
 អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មាន
 វារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តី
 សៅហ្មង មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយ
 សេចក្តីសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង មិនមែនជាហេតុ ដោយ
 អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មាន
 វារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែគួរដល់
 សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង
 តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង មិនមែនជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែល
 មិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ
 ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

[២៥៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណាប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
 ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

បច្ឆាជាតេ តីណិ អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ
 វិចាកេ នវ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ លានេ
 តីណិ មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ នវ វិប្បយុត្តេ បញ្ច
 អត្តិយា នវ នត្តិយា នវ វិតតេ នវ អវិតតេ
 នវ ។

[២៥៥] ហេតុ អសន្តិលិដ្ឋសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 ហេតុស្ស អសន្តិលិដ្ឋសន្តិលេសិកស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៥៦] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។
 [២៥៧] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។
 [២៥៨] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគ-
តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២៥៥] ធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែគួរ
ដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនប្រកប
ដោយសេចក្តីសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ ដោយ
អារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៥៦] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[២៥៧] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។

[២៥៨] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ហេតុទុកសង្កិលិដ្ឋត្តិកំ

យថា កុសលត្តិកោ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ
បច្ចដីយានុលោមម្បិ កណ៌ាតំ វេ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[២៥៩] ហេតុំ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកំ ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[២៦០] ហេតុយា នវ អាម្ពុណោ នវ អធិបតិ-
យា នវ អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហជាតេ
នវ អញ្ញមញ្ញោ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ
នវ បុរេជាតេ នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ នវ វិចា-
កេ នវ អាហារេ នវ ភិក្ខុយេ នវ ណានេ នវ
មត្តេ នវ សម្បយុត្តេ នវ វិប្បយុត្តេ នវ អត្តិយា
នវ នត្តិយា នវ វិតតេ នវ អវិតតេ នវ ។

ហេតុទុកសង្កិលិដ្ឋតិកៈ

អនុលោមក្តី បច្ចុនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចុនីយៈក្តី បច្ចុនីយានុលោម
ក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលតិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាង
ណា (ក្នុងហេតុទុកសង្កិលិដ្ឋតិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[២៥៧] ធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិន
គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនប្រកប
ដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៦០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ
៧ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង
អាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្ប-
ច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងតន្ត្រិយប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង
អត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២៦១] ហេតុ អសន្តិលិដ្ឋអសន្តិលេសិកំ ធម្មំ
 បដិច្ច ហេតុ អសន្តិលិដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។ ហេតុ អសន្តិលិដ្ឋអ-
 សន្តិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អសន្តិលិដ្ឋអ-
 សន្តិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។
 នហេតុ អសន្តិលិដ្ឋអសន្តិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច ន-
 ហេតុ អសន្តិលិដ្ឋអសន្តិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 នអធិបតិប្បច្ចយា ។ នហេតុ អសន្តិលិដ្ឋអសន្តិលេ-
 សិកំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អសន្តិលិដ្ឋអសន្តិលេសិ-
 កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[២៦២] នអធិបតិយា ឆ នបុរេជាតេ នវ
 នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ តីណិ
 នវិចារកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[២៦៣] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា ឆ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[២៦១] ធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនគួរ
 ដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយ
 សេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តី
 សៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
 នូវធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តី
 សៅហ្មង ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ធម៌
 ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង
 មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង
 ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 នអធិបតិប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំង
 មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនប្រកប
 ដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង មិនមែនជាហេតុ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២៦២] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២៦៣] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

ហេតុទុកសង្កិលិដ្ឋត្តិកំ

[២៦៤] នអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុយា ឆ ។
 សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
 រោមិ សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ច-
 វារសទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ហាវារោ

[២៦៥] ហេតុ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកោ
 ធម្មោ ហេតុស្ស អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[២៦៦] នហេតុ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកោ
 ធម្មោ នហេតុស្ស អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[២៦៧] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ
 អធិបតិយា ឆ អនន្តវេ នវេ សមនន្តវេ នវេ
 សហជាតេ នវេ អញ្ញមញ្ញេ នវេ និស្សយេ នវេ
 ឧបនិស្សយេ នវេ កម្មេ តីណិ វិចារកេ នវេ

ហេតុទុកសង្គិលិដ្ឋតិកៈ

[២៦២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។
សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[២៦៥] ធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនគួរ
ដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយ
សេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៦៦] ធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនគួរ
ដល់សេចក្តីសៅហ្មង មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនប្រ-
កបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង មិនមែន
ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៦៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
សមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញ-
មញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ ល្មានេ តីណិ មក្កេ
នវ សម្បយុត្តេ នវ វិប្បយុត្តេ នវ អត្ថិយា នវ
នត្ថិយា នវ វិកតេ នវ អវិកតេ នវ ។

[២៦៨] ហេតុ អសន្តិលិដ្ឋអសន្តិលេសិកោ
ធម្មោ ហេតុស្ស អសន្តិលិដ្ឋអសន្តិលេសិកស្ស
ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[២៦៩] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[២៧០] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[២៧១] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនីយម្បិ បច្ច-
នីយានុលោមម្បិ កណិកំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

ហេតុទុកសង្កិលិដ្ឋត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងតន្ត្រីយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
ឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២៦៨] ធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនគួរ
ដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនប្រកបដោយ
សេចក្តីសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាហេតុ ដោយសហ-
ជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៦៩] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[២៧០] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៧១] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់
ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកសង្កិលិដ្ឋត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បី
រាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ហេតុទុកសង្កិលិដ្ឋត្តិកៈ ។

ហោតុទុកវិតក្កត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[២៧២] ហោតុំ សវិតក្កសវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច

ហោតុ សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្ប-

ច្ចយា ។ ហោតុំ សវិតក្កសវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច ន-

ហោតុ សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្ប-

ច្ចយា ។ ហោតុំ សវិតក្កសវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ

សវិតក្កសវិចារោ ច នហោតុ សវិតក្កសវិចារោ ច

ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហោតុប្បច្ចយា ។ នហោតុំ សវិតក្ក-

សវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ សវិតក្កសវិចារោ

ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហោតុំ

សវិតក្កសវិចារញ្ច នហោតុំ សវិតក្កសវិចារញ្ច ធម្មំ

បដិច្ច ហោតុ សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។

ហេតុទុកវិតក្កត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[២៧២] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 ហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលប្រ-
 កបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បដ្ឋ័យ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាហេតុក្តី
 ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ មិនមែនជាហេតុក្តី អា-
 ស្រ័យ នូវធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារ ជាហេតុ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រ-
 កបដោយវិចារៈ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ជាហេតុផង នូវធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ មិនមែន
 ជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២៧៣] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អធិប-
តិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ ។ បេ ។
កម្មេ នវ វិចារកេ នវ ។ បេ ។ អវិតតេ នវ ។

[២៧៤] នហេតុំ សវិតក្កសវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច
នហេតុ សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេ-
តុប្បច្ចយា ទ្វេ ។

[២៧៥] ហេតុំ សវិតក្កសវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិប-
តិប្បច្ចយា ។

[២៧៦] នហេតុយា ទ្វេ នអធិបតិយា នវ
។ បេ ។ នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអា-
សេវនេ នវ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ នមក្កេ
ឯកំ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[២៧៧] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[២៧៨] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ទ្វេ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយ-
វារោមិ សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
បដិច្ចវារសទិសា វិត្តារេតញ្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[២៧៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។ លេ ។ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។ លេ ។ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩

[២៧៤] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

[២៧៥] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[២៧៦] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។ លេ ។ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២៧៧] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៧៨] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ហេតុទុកវិតក្កត្តិកំ

បញ្ហាវារោ

[២៧៩] ហេតុ សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ ហេ-
តុស្ស សវិតក្កសវិចារស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។

[២៨០] ហេតុ សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ ហេ-
តុស្ស សវិតក្កសវិចារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ នវ ។

[២៨១] ហេតុ សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ ហេ-
តុស្ស សវិតក្កសវិចារស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។

នហេតុ សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ នហេតុស្ស ស-
វិតក្កសវិចារស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។

ហេតុ សវិតក្កសវិចារោ ច នហេតុ សវិតក្កសវិចា-
រោ ច ធម្មា ហេតុស្ស សវិតក្កសវិចារស្ស ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ តីណិ ។

ហេតុទុកវិតក្កតិកៈ

បញ្ហាវារៈ

[២៧៧] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា ហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៧៨] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា ហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា ហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។

[២៧៩] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា ហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ មិនមែនជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាហេតុក្តី ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ មិនមែនជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២៨២] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិ-
 បតិយា នវ អនន្តវ នវ សមនន្តវ នវ សហ-
 ជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្ស-
 យេ នវ អាសវនេ នវ កម្មេ តីណិ វិចារកេ នវ
 អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ លានេ តីណិ មក្កេ
 នវ សម្មយុត្តេ នវ អត្ថិយា នវ នត្ថិយា នវ វិតតេ
 នវ អវិតតេ នវ ។

[២៨៣] ហេតុ សវិតក្កសវិចារោ ធម្មោ ហេ-
 តុស្ស សវិតក្កសវិចារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប-
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[២៨៤] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[២៨៥] ហេតុប្បច្ចយា នវ អារម្មណេ តីណិ ។

[២៨៦] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[២៨២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ
 មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩
 ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩
 ក្នុងកម្មប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារ-
 ប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងតន្ត្រិយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បដ្ឋាយ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងអត្ថិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុង
 វិតតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ។

[២៨៣] ធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ ជា
 ហេតុ ជាបដ្ឋាយ នៃធម៌ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋាយ ជាបដ្ឋាយ ដោយសហជាតប្បដ្ឋាយ
 ជាបដ្ឋាយ ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ ។

[២៨៤] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋាយ
 មានវារៈ ៩ ។

[២៨៥] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[២៨៦] ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋាយ ។

ហេតុទុកវិតក្កតិកំ

យថា កុសលត្ថិកោ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្បិ កណិកំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[២៨៧] ហេតុំ អវិតក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា តីណិ ។ នហេតុំ អវិតក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច នហេតុ អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ អវិតក្កវិចារមត្តព្វ
នហេតុំ អវិតក្កវិចារមត្តព្វ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
តីណិ ។

[២៨៨] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិបតិ-
យា នវ ។ បេ ។ កម្មេ នវ វិចារកោ នវ ។ បេ ។
អវិតតេ នវ ។

[២៨៩] ហេតុំ អវិតក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

ហេតុទុកវិតក្កតិកៈ

អនុលោមក្តី បច្ចុនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចុនីយៈក្តី បច្ចុនីយានុលោម
ក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា
(ក្នុងហេតុទុកវិតក្កតិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[២៨៧] ធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាហេតុ អា-
ស្រ័យ នូវធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ មិន
មែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិន
មានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមានវិតក្កៈ
មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាហេតុផង នូវធម៌ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ
មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៨៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។ លេ ។ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។ លេ ។ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[២៨៩] ធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាហេតុ អា-
ស្រ័យ នូវធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាហេតុ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២៩០] នអធិបតិយា នវ នបុរេជាតេ នវ ន-
បច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ តីណិ
នវិចារកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[២៩១] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[២៩២] នអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុយា នវ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយ-
វារោមិ សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ ប-
ដិច្ចវារសទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ហាវារោ

[២៩៣] ហេតុ អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ ហេ-
តុស្ស អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។

[២៩៤] ហេតុ អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ នហេ-
តុស្ស អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ តីណិ ។

[២៩៥] ហេតុ អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ ហេ-
តុស្ស អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[២៩០] ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២៩១] ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៩២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[២៩៣] ធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាហេតុ ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៩៤] ធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ មិនមែនជាហេតុ ដោយ
អារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៩៥] ធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាហេតុ ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

ហេតុទុកវិតក្កត្តិកំ

នហេតុ អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ នហេតុស្ស អវិ-
តក្កវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ ហេតុ
អវិតក្កវិចារមត្តោ ច នហេតុ អវិតក្កវិចារមត្តោ ច
ធម្មោ នហេតុស្ស អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស អធិ-
បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ ។

[២៩៦] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ អ-
ធិបតិយា សត្ត អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហ-
ជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧប-
និស្សយេ នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ វិចារកេ
នវ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ ណានេ តីណិ
មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ នវ អត្ថិយា នវ នត្ថិយា
នវ វិតតេ នវ អវិតតេ នវ ។

[២៩៧] ហេតុ អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ ហេ-
តុស្ស អវិតក្កវិចារមត្តស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ហេតុទុកវិតក្កតិកៈ

ធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ មិនមែនជាហេតុ ដោយអធិបតិប្ប-
ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌
មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាហេតុក្តី ធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
តែវិចារៈ មិនមែនជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែ
វិចារៈ មិនមែនជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ ។

[២៩៦] ក្នុងហេតុប្បច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណាប្បច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងសមនន្តរប្បច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
អញ្ញាមញ្ញប្បច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧប-
និស្សយប្បច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្ម-
ប្បច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងតន្ត្រិយប្បច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងអត្ថិប្បច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២៩៧] ធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ជាហេតុ ដោយសហ-
ជាតប្បច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[២៩៨] នហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ ។

[២៩៩] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៣០០] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោម-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្បិ កណិតំ ឯវំ កលោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[៣០១] ហេតុំ អវិតក្កអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច ហេ-
តុ អវិតក្កអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣០២] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អធិប-
តិយា នវ កម្មេ នវ វិចារកេ នវ វិតតេ នវ អវិ-
តតេ នវ ។

[៣០៣] នហេតុំ អវិតក្កអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ អវិតក្កអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្ប-
ច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[២៩៨] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២៩៩] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣០០] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកវិតក្តត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[៣០១] ធម៌ មិនមានវិតក្តៈទាំងមិនមានវិចារៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមានវិតក្តៈទាំងមិនមានវិចារៈ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣០២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអវិតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៣០៣] ធម៌ មិនមានវិតក្តៈទាំងមិនមានវិចារៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមានវិតក្តៈទាំងមិនមានវិចារៈ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ហេតុទុករិតកត្តិកំ

[៣០៤] ហេតុំ អរិតក្កអរិចារំ ធម្មំ បដិច្ច ន-
 ហេតុ អរិតក្កអរិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្ម-
 ណាប្បច្ចយា ។ នហេតុំ អរិតក្កអរិចារំ ធម្មំ បដិច្ច
 នហេតុ អរិតក្កអរិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្ម-
 ណាប្បច្ចយា ។ ហេតុំ អរិតក្កអរិចារញ្ច នហេតុំ
 អរិតក្កអរិចារញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អរិតក្កអរិចា-
 រោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា ។

[៣០៥] ហេតុំ អរិតក្កអរិចារំ ធម្មំ បដិច្ច ហេ-
 តុ អរិតក្កអរិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្ប-
 ច្ចយា នវ ។

[៣០៦] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ តីណិ
 នអធិបតិយា នវ នអនន្តវ តីណិ នសមនន្តវ
 តីណិ នអញ្ញមញ្ញោ តីណិ នឧបទិស្សយេ តីណិ
 នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ
 នវ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ នអាហារេ
 ឯកំ នសន្និយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ

ហេតុទុកវិតក្កតិកៈ

[៣០៤] ធម៌ មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈ មិនមែនជា
 ហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈ ជាហេតុ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ធម៌ មិនមានវិតក្កៈទាំងមិន
 មានវិចារៈ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមានវិតក្កៈទាំងមិន
 មានវិចារៈ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។
 ធម៌ មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
 មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈ ជាហេតុផង នូវធម៌ មិនមានវិតក្កៈទាំងមិន
 មានវិចារៈ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៣០៥] ធម៌ មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈ ជាហេតុ អា-
 ស្រ័យ នូវធម៌ មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៣០៦] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្រ្តិយប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ នវ នោនត្តិយា
តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

[៣០៧] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៣០៨] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយ-
វារោមិ សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ ប-
ដិច្ចវារសទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ហាវារោ

[៣០៩] ហេតុ អវិតក្កអវិចារោ ធម្មោ ហេ-
តុស្ស អវិតក្កអវិចារស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។

[៣១០] ហេតុ អវិតក្កអវិចារោ ធម្មោ ហេ-
តុស្ស អវិតក្កអវិចារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ នវ ។

[៣១១] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អនិ-
បតិយា ន អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជាតេ
នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ
បុរេជាតេ តីណិ បច្ចាជាតេ តីណិ អាសេវនេ នវ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣០៧] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣០៨] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី សម្ប-
យុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៣០៩] ធម៌ មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈ ជាហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈ ជាហេតុ ដោយហេតុ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣១០] ធម៌ មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈ ជាហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈ ជាហេតុ ដោយ
អារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[៣១១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងបច្ចាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧

ហេតុទុកវិតក្កត្តិកំ

កម្ម តីណិ វិចារកេ នវ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិ-
យេ នវ ណានេ តីណិ មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ នវ
វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្តិយា នវ នត្តិយា នវ វិកតេ
នវ អវិកតេ នវ ។

[៣១២] ហេតុ អវិកត្តអវិចារោ ធម្មោ ហេ-
តុស្ស អវិកត្តអវិចារស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣១៣] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ នអធិ-
បតិយា នវ ។

[៣១៤] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៣១៥] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុ-
លោមម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនីយម្បិ
បច្ចនីយានុលោមម្បិ កណិតំ វរំ កណេ-
តព្វំ ។

ហេតុទុកវិតក្កត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកវិតក្កតិកៈ

ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
អាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងតន្ត្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
ឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តិ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៣១២] ធម៌ មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈ ជាហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈ ជាហេតុ ដោយអា-
រម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣១៣] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្ប-
ច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៣១៤] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣១៥] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយា-
នុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់
ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកវិតក្កតិកៈ) បណ្ឌិត គប្បី
រាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ហេតុទុកវិតក្កតិកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ហោតុទុកបីតិគ្គិកំ

បដិច្ចវារោ

[៣១៦] ហោតុំ បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ
 បីតិសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 នហោតុំ បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ បីតិ-
 សហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[៣១៧] ហោតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិប-
 តិយា នវ កម្មេ នវ វិចារកេ នវ អាហារេ នវ
 អវិភតេ នវ ។

[៣១៨] នហោតុំ បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច ន-
 ហោតុ បីតិសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហោតុប្ប-
 ច្ចយា ។

[៣១៩] ហោតុំ បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ
 បីតិសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[៣២០] នហោតុយា ឯកំ នអធិបតិយា នវ ន-
 បុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ
 នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ នមក្កេ ឯកំ នវិប្ប-
 យុត្តេ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ហេតុទុកបីតិក្កិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[៣១៦] ធម៌ ច្រឡំដោយបីតិ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ច្រឡំដោយបីតិ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។
ធម៌ ច្រឡំដោយបីតិ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ច្រឡំដោយបីតិ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣១៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៣១៨] ធម៌ ច្រឡំដោយបីតិ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ច្រឡំដោយបីតិ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣១៩] ធម៌ ច្រឡំដោយបីតិ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ច្រឡំដោយបីតិ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ ។

[៣២០] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

ហេតុទុកបីតិគ្គិកំ

[៣២១] ហេតុប្បច្ចយោ នអធិបតិយោ នវ ។

[៣២២] នហេតុប្បច្ចយោ អារម្មណោ ឯកំ ។

សហជាតវាវេមិ បច្ចយវាវេមិ និស្សយ-
វាវេមិ សំសដ្ឋវាវេមិ សម្មយុត្តវាវេមិ
បដិច្ចវាវេសទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ហាវារោ

[៣២៣] ហេតុ បីតិសហកតោ ធម្មោ ហេតុស្ស បីតិ-
សហកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៣២៤] ហេតុ បីតិសហកតោ ធម្មោ ហេតុស្ស
បីតិសហកតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ តីណិ ។ នហេតុ បីតិសហកតោ ធម្មោ
នហេតុស្ស បីតិសហកតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[៣២៥] ហេតុ បីតិសហកតោ ធម្មោ ហេតុស្ស
បីតិសហកតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។
នហេតុ បីតិសហកតោ ធម្មោ នហេតុស្ស បីតិ-
សហកតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។

ហេតុទុកបីតិគ្គិកៈ

[៣២១] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣២២] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៣២៣] ធម៌ ច្រឡំដោយបីតិ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ច្រឡំដោយបីតិ ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣២៤] ធម៌ ច្រឡំដោយបីតិ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ច្រ-
ឡំដោយបីតិ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌
ច្រឡំដោយបីតិ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ច្រឡំដោយបីតិ
មិនមែនជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៣២៥] ធម៌ ច្រឡំដោយបីតិ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ច្រឡំ
ដោយបីតិ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ
និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ច្រឡំដោយបីតិ មិនមែនជាហេតុ
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ច្រឡំដោយបីតិ មិនមែនជាហេតុ ដោយអធិបតិ-
ប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ហេតុ បីតិសហគតោ ច នហេតុ បីតិសហគតោ ច
ធម្មា ហេតុស្ស បីតិសហគតស្ស ធម្មស្ស អធិ-
បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ តីណិ ។

[៣២៦] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិ-
បតិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជាតេ
នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ
អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ វិចារកេ នវ អាហា-
វេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ តីណិ មក្កេ នវ
សម្បយុត្តេ នវ អត្តិយា នវ នត្តិយា នវ វិកតេ
នវ អវិកតេ នវ ។

[៣២៧] ហេតុ បីតិសហគតោ ធម្មា ហេតុស្ស
បីតិសហគតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៣២៨] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ច្រឡំដោយបីតិ ជាហេតុក្តី ធម៌ ច្រឡំដោយបីតិ មិនមែនជាហេតុ
ក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ច្រឡំដោយបីតិ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
បានដល់អារម្មណាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

[៣២៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
កម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៣២៧] ធម៌ ច្រឡំដោយបីតិ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ច្រ-
ឡំដោយបីតិ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហ-
ជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣២៨] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

ហេតុទុកបីតិគ្គិកំ

[៣២៩] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៣៣០] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោមម្បិ បច្ចដិយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដិយម្បិ បច្ចដិយានុលោមម្បិ កណ៌តំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[៣៣១] ហេតុំ សុខសហកតំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ សុខសហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ នហេតុំ សុខសហកតំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ សុខសហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ សុខសហកតញ្ច នហេតុំ សុខសហកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ សុខសហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៣៣២] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អធិបតិយា នវ អវិកតេ នវ ។

[៣៣៣] នហេតុំ សុខសហកតំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ សុខសហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

ហេតុទុកបីតិគ្គិកៈ

[៣២៩] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៣០] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ
យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកបីតិគ្គិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាង
នោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[៣៣១] ធម៌ ច្រឡំដោយសុខ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ច្រ-
ឡំដោយសុខ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ធម៌ ច្រឡំដោយសុខ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ច្រឡំដោយ
សុខ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ធម៌ ច្រឡំដោយសុខ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ច្រឡំដោយសុខ ជា
ហេតុផង នូវធម៌ ច្រឡំដោយសុខ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣៣២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៣៣៣] ធម៌ ច្រឡំដោយសុខ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ ច្រឡំដោយសុខ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេ-
តុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣៣៤] ហេតុំ សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ សុខសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយោ នវ ។

[៣៣៥] នហេតុយា ឯកំ នអធិបតិយា នវ នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ តីណិ នវិចាកេ នវ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៣៣៦] ហេតុប្បច្ចយោ នអធិបតិយា នវ ។

[៣៣៧] នហេតុប្បច្ចយោ អារម្មណេ ឯកំ ។ សហជាតវាវេមិ បច្ចយវាវេមិ និស្សយវាវេមិ សំសជ្ឈវាវេមិ សម្បយុត្តវាវេមិ បដិច្ចវាវេសទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[៣៣៨] ហេតុ សុខសហគតោ ធម្មោ ហេតុស្ស សុខសហគតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៣៣៩] ហេតុ សុខសហគតោ ធម្មោ ហេតុស្ស សុខសហគតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៣៣២] ធម៌ ច្រឡំដោយសុខ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ច្រឡំ ដោយសុខ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៣៣៥] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៣៣៦] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៣៧] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសង្កវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៣៣៨] ធម៌ ច្រឡំដោយសុខ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ច្រឡំដោយសុខ ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣៣៩] ធម៌ ច្រឡំដោយសុខ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ ធម៌ ច្រឡំដោយសុខ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

ហេតុទុកបីតិគ្គិកំ

[៣៤០] ហេតុ សុខសហគតោ ធម្មោ ហេតុស្ស សុខសហគតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[៣៤១] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិបតិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ វិចារកេ នវ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ ណានេ តីណិ មត្តេ នវ សម្បយុត្តេ នវ អត្តិយា នវ នត្តិយា នវ វិតតេ នវ អវិតតេ នវ ។

[៣៤២] ហេតុ សុខសហគតោ ធម្មោ ហេតុស្ស សុខសហគតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៤៣] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៣៤៤] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៣៤៥] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

ហេតុទុកបីតិគ្គិកៈ

[៣៤០] ធម៌ ច្រឡំដោយសុខ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ច្រឡំដោយសុខ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៣៤១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៣៤២] ធម៌ ច្រឡំដោយសុខ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ច្រឡំដោយសុខ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៤៣] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៣៤៤] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៤៥] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុ-
លោមម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដី-
យម្បិ បច្ចដីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ វរំ
កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[៣៤៦] ហេតុំ ឧបេក្ខាសហកតំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ ឧបេក្ខសហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា តីណិ ។ នហេតុំ ឧបេក្ខាសហកតំ ធម្មំ
បដិច្ច នហេតុ ឧបេក្ខាសហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ ឧបេក្ខាសហកតព្វ
នហេតុំ ឧបេក្ខាសហកតព្វ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
ឧបេក្ខាសហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
តីណិ ។

[៣៤៧] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិ-
បតិយា នវ កម្មេ នវ វិចារកេ នវ អវិកតេ នវ ។

[៣៤៨] នហេតុំ ឧបេក្ខាសហកតំ ធម្មំ បដិច្ច
នហេតុ ឧបេក្ខាសហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេ
តុប្បច្ចយា ទ្វេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

អនុលោមក្តី បច្ចុនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចុនីយៈក្តី បច្ចុនីយានុលោមក្តី
នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា
(ក្នុងហេតុទុកបីតិត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[៣៤៦] ធម៌ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។ ធម៌ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាហេតុផង នូវធម៌ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា
មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣៤៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៣៤៨] ធម៌ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

ហេតុទុកបីតិក្កិកំ

[៣៤៩] ហេតុំ ឧបេក្ខាសហកតំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ ឧបេក្ខាសហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិ-
បតិប្បច្ចយា នវ ។

[៣៥០] ហេតុំ ឧបេក្ខាសហកតំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ ឧបេក្ខាសហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបុរេ-
ជាតប្បច្ចយា នវ ។

[៣៥១] ហេតុំ ឧបេក្ខាសហកតំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ ឧបេក្ខាសហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នបច្ឆា-
ជាតប្បច្ចយា នវ ។

[៣៥២] នហេតុយា ទ្វេ នអធិបតិយា នវ ន-
បុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ
នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ នណានេ ឯកំ ន-
មត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៣៥៣] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[៣៥៤] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ទ្វេ ។
សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
រោមិ សំសជ្ជវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ច-
វារសទិសា វិត្តារេតញ្ច ។

ហេតុទុកបីតិគ្គិកៈ

[៣៤៧] ធម៌ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ។

[៣៤៨] ធម៌ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ។

[៣៤៩] ធម៌ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ។

[៣៥០] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[៣៥១] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៥២] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ច័យវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសង្កវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារោ

[៣៥៥] ហេតុ ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ហេតុស្ស ឧបេក្ខាសហគតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៣៥៦] ហេតុ ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ហេតុស្ស ឧបេក្ខាសហគតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[៣៥៧] ហេតុ ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ហេតុស្ស ឧបេក្ខាសហគតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[៣៥៨] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិបតិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ វិចាកេ នវ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ តីណិ មត្តេ នវ សម្បយុត្តេ នវ អត្តិយា នវ នត្តិយា នវ វិតតេ នវ អវិតតេ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

បញ្ហាវារៈ

[៣៥៥] ធម៌ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣៥៦] ធម៌ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៣៥៧] ធម៌ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៣៥៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង អញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង កម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារ- ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៩ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង វិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

ហេតុទុក្ខទស្សនត្តិកំ

[៣៥៩] ហេតុ ឧបេក្ខាសហាគតោ ធម្មោ ហេតុស្ស ឧបេក្ខាសហាគតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៦០] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៣៦១] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៣៦២] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោមម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនីយម្បិ បច្ចនីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ វរំ កណោតព្វំ ។

ហេតុទុក្ខបីតិក្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុក្ខទស្សនត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[៣៦៣] ហេតុំ ទស្សនេន បហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ចហេតុ ទស្សនេន បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ នហេតុំ ទស្សនេន បហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ ទស្សនេន បហាតព្វោ ធម្មោ

ហេតុទុក្ខទស្សនត្តិកៈ

[៣៥៧] ធម៌ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៣៦០] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[៣៦១] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៦២] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយា-
នុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់
ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុក្ខបីតិត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់
យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ហេតុកបីតិត្តិកៈ ។

ហេតុទុក្ខទស្សនត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[៣៦៣] ធម៌ ដែលគួរលះដោយទស្សនៈ^(១) ជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ ដែលគួរលះដោយទស្សនៈជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
តុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលគួរលះដោយទស្សនៈមិនមែន
ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលគួរលះដោយទស្សនៈ មិនមែនជាហេតុ

១ សោតាបត្តិមគ្គ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ ទស្សនេន
បហាតព្វញ្ច នហេតុំ ទស្សនេន បហាតព្វញ្ច ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ ទស្សនេន បហាតព្វញ្ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៣៦៤] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អធិបតិយា
នវ កម្មេ នវ អាហារេ នវ អវិភតេ នវ ។

[៣៦៥] នហេតុំ ទស្សនេន បហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ ទស្សនេន បហាតព្វញ្ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេ-
តុប្បច្ចយា ។

[៣៦៦] ហេតុំ ទស្សនេន បហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ ទស្សនេន បហាតព្វញ្ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអ-
ធិបតិប្បច្ចយា នវ ។

[៣៦៧] នហេតុយា ឯកំ នអធិបតិយា នវ ន-
បុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ
នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៣៦៨] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[៣៦៩] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលគួរលះ
ដោយទស្សនៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលគួរលះដោយទស្សនៈ
ជាហេតុផង នូវធម៌ ដែលគួរលះដោយទស្សនៈ មិនមែនជាហេតុផង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៣៦៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩
ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៣៦៥] ធម៌ ដែលគួរលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ ដែលគួរលះដោយទស្សនៈ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៦៦] ធម៌ ដែលគួរលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ ដែលគួរលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៣៦៧] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣
ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៣៦៨] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៦៩] ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

ហេតុទុក្ខស្សនគ្គិកំ

សហជាតវាវេមិ	បច្ចយវាវេមិ	និស្សយវាវេមិ
សំសង្កវាវេមិ	សម្មយុត្តវាវេមិ	បដិច្ចវាវេសទិសា
វិត្តាវេតព្វា	។	

បញ្ហាវារោ

[៣៧០] ហេតុ ទស្សនេន បហាតព្វោ ធម្មោ
 ហេតុស្ស ទស្សនេន បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស ហេ-
 តុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៣៧១] ហេតុ ទស្សនេន បហាតព្វោ ធម្មោ
 ហេតុស្ស ទស្សនេន បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[៣៧២] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ អធិប-
 តិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជាតេ
 នវ អញ្ញមញ្ញោ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ
 នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ អាហារេ តីណិ
 ឥន្ទ្រិយេ តីណិ អវិកតេ នវ ។

[៣៧៣] ហេតុ ទស្សនេន បហាតព្វោ ធម្មោ
 ហេតុស្ស ទស្សនេន បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ហេតុទុក្ខទស្សនត្តិកៈ

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៣៧០] ធម៌ ដែលគួរលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដែលគួរលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣៧១] ធម៌ ដែលគួរលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលគួរលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[៣៧២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្ម-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងត្រ្រិយប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៣៧៣] ធម៌ ដែលគួរលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលគួរលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជា
បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣៧៤] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៣៧៥] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៣៧៦] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោម-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

[៣៧៧] ហេតុំ ការនាយ បហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ ការនាយ បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា តីណិ ។ នហេតុំ ការនាយ បហាតព្វំ ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ ការនាយ បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ ការនាយ បហា-
តព្វញ្ច នហេតុំ ការនាយ បហាតព្វញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ ការនាយ បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៣៧៨] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អវិកតេ
នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៣៧៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៣៧៥] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៧៦] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុ- ប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកទស្សនត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

[៣៧៧] ធម៌ ដែលគួរលះដោយការវិនា ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលគួរលះដោយការវិនា ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ- ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលគួរលះដោយការវិនា ជា ហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលគួរលះដោយការវិនា មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលគួរ លះដោយការវិនា ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលគួរលះដោយ ការវិនា ជាហេតុផង នូវធម៌ ដែលគួរលះដោយការវិនា មិនមែនជា ហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣៧៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

ហេតុទុក្ខស្សនគ្គិកំ

[៣៧៩] នហេតុំ ភាវនាយ បហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ ភាវនាយ បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេ-
តុប្បច្ចយា នវ ។

[៣៨០] នហេតុយា ឯកំ នអធិបតិយា នវ ន-
បុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ ន-
កម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៣៨១] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[៣៨២] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ។
សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវារោមិ
សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ចវារ-
សទិសា ឯវំ វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[៣៨៣] ហេតុ ភាវនាយ បហាតព្វោ ធម្មោ
ហេតុស្ស ភាវនាយ បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស ហេ-
តុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៣៨៤] ហេតុ ភាវនាយ បហាតព្វោ ធម្មោ
ហេតុស្ស ភាវនាយ បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ហេតុទុក្ខទស្សនត្តិកៈ

[៣៧៩] ធម៌ ដែលគួរលះដោយការវិនា ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលគួរលះដោយការវិនា មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ នហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៣៨០] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៣៨១] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៨២] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារ យ៉ាងនេះចុះ ។

បញ្ញាវារៈ

[៣៨៣] ធម៌ ដែលគួរលះដោយការវិនា ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលគួរលះដោយការវិនា ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៣ ។

[៣៨៤] ធម៌ ដែលគួរលះដោយការវិនា ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលគួរលះដោយការវិនា ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៣៨៥] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិ-
បតិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជាតេ
នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ
អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ អាហារេ តីណិ
តទ្ធិយេ តីណិ អវិភតេ នវ ។

[៣៨៦] ហេតុ ការនាយ បហាតព្វោ ធម្មោ
ហេតុស្ស ការនាយ បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៣៨៧] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៣៨៨] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៣៨៩] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្បិ កណិតំ ឯវំ កណេតព្វំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៣៨៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងត្រ្រិយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៣៨៦] ធម៌ ដែលគួរលះដោយការវិនា ជាហេតុ ជាបដ្ឋយ នៃធម៌ ដែលគួរលះដោយការវិនា ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយសហជាតប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ។

[៣៨៧] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៣៨៨] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៨៩] ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។ អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយា-នុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុក្ខទស្សនត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ហេតុទុក្ខស្សនគ្គិកំ

បដិច្ចវារោ

[៣៩០] ហេតុំ នេវ ទស្សនេន ន ការនាយ បហា-
 តព្វំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ នេវ ទស្សនេន ន ការនាយ
 បហាតញ្ចោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 នហេតុំ នេវ ទស្សនេន ន ការនាយ បហាតព្វំ ធម្មំ
 បដិច្ច នហេតុ នេវ ទស្សនេន ន ការនាយ បហាតញ្ចោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៩១] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អធិប-
 តិយា នវ កម្មេ នវ វិចារកេ នវ អវិគតេ នវ ។

[៣៩២] នហេតុំ នេវ ទស្សនេន ន ការនាយ ប-
 ហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ នេវ ទស្សនេន ន ការ-
 នាយ បហាតញ្ចោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៩៣] ហេតុំ នេវ ទស្សនេន ន ការនាយ បហា-
 តព្វំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ នេវ ទស្សនេន ន ការនាយ
 បហាតញ្ចោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណប្បច្ចយា ។

ហេតុទុក្ខទស្សនគ្គិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[៣៧០] ធម៌ ដែលមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះ
 ដោយភាវនា ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនគួរលះដោយទស្សនៈ
 ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនា ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំង
 មិនគួរលះដោយភាវនា មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនគួរ
 លះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនា មិនមែនជាហេតុ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៧១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
 ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[៣៧២] ធម៌ ដែលមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះ
 ដោយភាវនា មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនគួរលះ
 ដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនា មិនមែនជាហេតុ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៧៣] ធម៌ មិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយភាវនា
 មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរ
 លះដោយភាវនា ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

នហេតុំ នេវ ទស្សនេន ន ការាយ បហាតព្វំ ធម្មំ
 បដិច្ច នហេតុ នេវ ទស្សនេន ន ការាយ បហាតព្វោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា ។ ហេតុំ នេវ
 ទស្សនេន ន ការាយ បហាតព្វព្វា នហេតុំ នេវ ទស្ស-
 នេន ន ការាយ បហាតព្វព្វា ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
 នេវ ទស្សនេន ន ការាយ បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 នអារម្មណាប្បច្ចយា ។

[៣៩៤] ហេតុំ នេវ ទស្សនេន ន ការាយ បហា-
 តព្វំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ នេវ ទស្សនេន ន ការាយ
 បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[៣៩៥] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ តីណិ
 នអធិបតិយា នវ នអនន្តវ តីណិ នសមនន្តវ
 តីណិ នអញ្ញមញ្ញោ តីណិ នឧបទិស្សយេ តីណិ
 នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ
 នកម្ម តីណិ នវិចារកេ នវ នអាហារេ ឯកំ
 នសន្តិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ដែលមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយការវាវា មិនមែន
ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរ
លះដោយការវាវា មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណ៍-
ប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ដែលមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយ
ការវាវា មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនគួរលះដោយ
ទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយការវាវា ជាហេតុផង នូវធម៌ ដែលមិនគួរ
លះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយការវាវា មិនមែនជាហេតុផង
ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ។

[៣៩២] ធម៌ ដែលមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយ
ការវាវា ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិន
គួរលះដោយការវាវា ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៣៩៥] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្ត្រិយប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១

ហេតុទុក្ខស្សនត្តិកំ

នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ នវ នោនត្តិយា
តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

[៣៩៦] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៣៩៧] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយ-
វារោមិ សំសជ្ជវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
បដិច្ចវារសទិសា ឯវំ វិត្តាវេតញា ។

បញ្ញាវារោ

[៣៩៨] ហេតុ នេវ និស្សនេន ន ការឆាយ បហា-
តញោ ធម្មោ ហេតុស្ស នេវ និស្សនេន ន ការឆាយ
បហាតញ្ចស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។

[៣៩៩] ហេតុ នេវ និស្សនេន ន ការឆាយ បហា-
តញោ ធម្មោ ហេតុស្ស នេវ និស្សនេន ន ការឆាយ
បហាតញ្ចស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
នវ ។

[៤០០] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិ-
បតិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហ-
ជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ

ហេតុទុក្ខទស្សនត្តិកៈ

ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣៩៦] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៩៧] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៣៩៨] ធម៌ ដែលមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះ
ដោយការវនា ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនគួរលះដោយទស្សនៈ
ទាំងមិនគួរលះដោយការវនា ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣៩៩] ធម៌ ដែលមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះ
ដោយការវនា ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនគួរលះដោយទស្សនៈ
ទាំងមិនគួរលះដោយការវនា ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៤០០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងសមនន្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ឧបនិស្សយេ នវ បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ
តីណិ អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ វិចារកេ នវ
អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ លានេ តីណិ មក្កេ
នវ សម្បយុត្តេ នវ វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា
នវ នត្ថិយា នវ វិតតេ នវ អវិតតេ នវ ។

[៤០១] ហេតុ នេវ ទស្សនេន ន ការនាយ បហា-
តញ្ចា ធម្មោ ហេតុស្ស នេវ ទស្សនេន ន ការនាយ
បហាតព្វស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៤០២] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៤០៣] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ នវ ។

[៤០៤] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោមម្បិ
បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ចដីយានុ-
លោមម្បិ កណិតំ វរំ កណោតព្វំ ។

ហេតុទុកទស្សនត្ថិកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
កម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២០១] ធម៌ ដែលមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយ
ភាវនា ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំង
មិនគួរលះដោយភាវនា ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២០២] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[២០៣] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២០៤] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
អនុលោមក្តី បច្ចុនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចុនីយៈក្តី បច្ចុនីយានុលោមក្តី
នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា
(ក្នុងហេតុទុកទស្សនត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ហេតុទុកទស្សនត្តិកៈ ។

ហេតុទុក្ខទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[៤០៥] ហេតុំ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ
 បដិច្ច ហេតុ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ នហេតុំ ទស្ស-
 នេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ ទស្ស-
 នេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
 យា តីណិ ។ ហេតុំ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុ-
 កញ្ច នហេតុំ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច ហេតុ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៤០៦] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អវិក-
 តេ នវ ។

[៤០៧] ហេតុំ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ
 បដិច្ច ហេតុ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[៤០៨] នអធិបតិយា នវ នបុរេជាតេ នវ ន-
 បច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ តីណិ

ហេតុទុក្ខទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[២០៥] ធម៌ មានហេតុដែលគួរលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានហេតុដែលគួរលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មានហេតុដែលគួរលះដោយទស្សនៈ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានហេតុដែលគួរលះដោយទស្សនៈ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មានហេតុដែលគួរលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានហេតុដែលគួរលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុផង នូវធម៌ មានហេតុដែលគួរលះដោយទស្សនៈ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

[២០៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណ៍ប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។

[២០៧] ធម៌ មានហេតុដែលគួរលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានហេតុដែលគួរលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ ។

[២០៨] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣

នវិចារកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៤០៩] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[៤១០] នអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុយា នវ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយ-
វារោមិ សំសជ្ជវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
បដិច្ចវារសទិសា វិត្តារេតញ្ច ។

បញ្ញាវារោ

[៤១១] ហេតុ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ
ធម្មោ ហេតុស្ស ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៤១២] ហេតុ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ
ធម្មោ ហេតុស្ស ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[៤១៣] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិ-
បតិយា នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ អា-
ហារេ តីណិ អវិគតេ នវ ។

[៤១៤] ហេតុ ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២០៩] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២១០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[២១១] ធម៌ មានហេតុដែលគួរលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានហេតុដែលគួរលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២១២] ធម៌ មានហេតុដែលគួរលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ មានហេតុដែលគួរលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ ដោយ
អារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២១៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២១៤] ធម៌ មានហេតុដែលគួរលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ

ហេតុទុក្ខស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកំ

ហេតុស្ស ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤១៥] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ តីណិ ។

[៤១៦] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៤១៧] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ វរំ កលោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[៤១៨] ហេតុំ ការនាយ បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ ការនាយ បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ នហេតុំ ការ-
នាយ បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ ការ-
នាយ បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[៤១៩] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អធិប-
តិយា នវ អវិកតេ នវ ។

ហេតុទុក្ខទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកៈ

ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានហេតុដែលគួរលះដោយទស្សនៈ ជាហេតុ
ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២១៥] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[២១៦] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២១៧] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ច័យៈក្តី បច្ចនីយានុលោម
ក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាង
ណា (ក្នុងហេតុទុក្ខទស្សនេន បហាតព្វហេតុកត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បី
រាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[២១៨] ធម៌ មានហេតុដែលគួរលះដោយការវនា ជាហេតុ អា-
ស្រ័យ នូវធម៌ មានហេតុដែលគួរលះដោយការវនា ជាហេតុ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មានហេតុដែលគួរលះ
ដោយការវនា មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានហេតុដែលគួរលះ
ដោយការវនា មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២១៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៤២០] ហេតុំ ការឆាយ បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ ការឆាយ បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា នវ ។

[៤២១] នអធិបតិយា នវ នបុរេជាតេ នវ ន-
បច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ តីណិ
នវិចាកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៤២២] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[៤២៣] នអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុយា នវ ។
សហជាតវាវេមិ បច្ចយវាវេមិ និស្សយ-
វាវេមិ សំសជ្ឈវាវេមិ សម្បយុត្តវាវេមិ
បដិច្ចវាវេសទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[៤២៤] ហេតុ ការឆាយ បហាតព្វហេតុកោ
ធម្មោ ហេតុស្ស ការឆាយ បហាតព្វហេតុកស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៤២៥] ហេតុ ការឆាយ បហាតព្វហេតុកោ
ធម្មោ ហេតុស្ស ការឆាយ បហាតព្វហេតុកស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៤២០] ធម៌ មានហេតុដែលគួរលះដោយការវិនា ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានហេតុដែលគួរលះដោយការវិនា ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៤២១] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៤២២] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤២៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។
សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៤២៤] ធម៌ មានហេតុដែលគួរលះដោយការវិនា ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានហេតុដែលគួរលះដោយការវិនា ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៤២៥] ធម៌ មានហេតុដែលគួរលះដោយការវិនា ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានហេតុដែលគួរលះដោយការវិនា ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

ហេតុទុក្ខស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកំ

[៤២៦] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិប-
តិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជាតេ
នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ
នវ អាសវេនេ នវ កម្មេ តីណិ វិចាកេ នវ
អាហារេ តីណិ អវិគតេ នវ ។

[៤២៧] ហេតុ ការាយ បហាតព្វហេតុកោ
ធម្មោ ហេតុស្ស ការាយ បហាតព្វហេតុកស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤២៨] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៤២៩] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៤៣០] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្បិ កណិកំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

ហេតុទុក្ខទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកៈ

[២២៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[២២៧] ធម៌ មានហេតុដែលគួរលះដោយការវនា ជាហេតុ ជាបដ្ឋយ នៃធម៌ មានហេតុដែលគួរលះដោយការវនា ជាហេតុ ដោយ អារម្មណប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយសហជាតប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ។

[២២៨] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[២២៩] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៣០] ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។ អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោម ក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាង ណា (ក្នុងហេតុទុក្ខទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បី រាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារោ

[៤៣១] ហេតុំ នេវ ទស្សនេន ន ការនាយ ប-
ហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ នេវ ទស្សនេន
ន ការនាយ បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា ។

[៤៣២] ហេតុយា នេវ អារម្មណេ នេវ អវិក-
តេ នេវ ។

[៤៣៣] នហេតុំ នេវ ទស្សនេន ន ការនាយ
បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ នេវ ទស្ស-
នេន ន ការនាយ បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
នហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៣៤] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណេ តីណិ នអ-
ធិបតិយា នេវ នអនន្តរេ តីណិ នសមនន្តរេ តីណិ
នអញ្ញមញ្ញេ តីណិ នឧបនិស្សយេ តីណិ នបុរេជាតេ
នេវ នបច្ឆាជាតេ នេវ នអាសេវនេ នេវ នកម្មេ តីណិ
នវិចារកេ នេវ នអាហារេ ឯកំ នសង្ខិយេ ឯកំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

បដិច្ចវារៈ

[៤៣១] ធម៌ មានហេតុដែលមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិន
គួរលះដោយការវនា ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានហេតុដែលមិន
គួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយការវនា ជាហេតុ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤៣២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៤៣៣] ធម៌ មានហេតុដែលមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិន
គួរលះដោយការវនា មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានហេតុដែល
មិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយការវនា មិនមែនជាហេតុ
ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤៣៤] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ
៩ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្ត្រិយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១

ហេតុទុក្ខស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកំ

នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសប្បយុត្តេ តីណិ
នវិប្បយុត្តេ នវ នោនត្តិយា តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

[៤៣៥] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៤៣៦] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ។

សហជាតវាវេមិ បច្ចយវាវេមិ និស្សយវាវេមិ
សំសង្កវាវេមិ សម្បយុត្តវាវេមិ បដិច្ចវាវេស-
ទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[៤៣៧] ហេតុ នេវ និស្សនេន ន ការនាយ ប-
ហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ហេតុស្ស នេវ និស្សនេន
ន ការនាយ បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[៤៣៨] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិ-
បតិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហ-
ជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧប-
និស្សយេ នវ បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ
អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ វិចាកេ នវ

ហេតុទុក្ខទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកៈ

ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនោ-
នត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៣៥] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៣៦] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី សម្ប-
យុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[២៣៧] ធម៌ មានហេតុដែលមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំង
មិនគួរលះដោយការវេទនា ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានហេតុដែលមិន
គួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយការវេទនា ជាហេតុ ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៣៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ លានេ តីណិ មក្កេ
នវ សម្មយុត្តេ នវ វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្តិយា នវ
នត្តិយា នវ វិតតេ នវ អវិតតេ នវ ។

[៤៣៩] ហេតុ នវ ទស្សនេន ន ការនាយ បហា-
តព្វហេតុកោ ធម្មោ ហេតុស្ស នវ ទស្សនេន ន កា-
រនាយ បហាតព្វហេតុកស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៤០] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៤៤១] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៤៤២] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ វរំ កណោតព្វំ ។

ហេតុទុកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងត្រ័យប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
ឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្មយុត្តិ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៤៣៩] ធម៌ មានហេតុដែលមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិន
គួរលះដោយការវនា ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានហេតុដែលមិនគួរ
លះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនគួរលះដោយការវនា ជាហេតុ ដោយអា-
រម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៤៤០] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[៤៤១] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៤២] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់
ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកទស្សនេនបហាតព្វហេតុ-
កត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ហេតុទុកទស្សនេន បហាតព្វហេតុកត្តិកៈ ។

ហេតុទុក្ខអាចយកាមិត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[៤៤៣] ហេតុំ អាចយកាមី ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
 អាចយកាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 តីណិ ។ នហេតុំ អាចយកាមី ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
 អាចយកាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 ហេតុំ អាចយកាមិញ នហេតុំ អាចយកាមិញ ធម្មំ
 បដិច្ច ហេតុ អាចយកាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៤៤៤] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិបតិ-
 យា នវ អនន្តវ នវ សមនន្តវ នវ អវិគតេ
 នវ ។

[៤៤៥] នហេតុំ អាចយកាមី ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
 អាចយកាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៤៦] ហេតុំ អាចយកាមី ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
 អាចយកាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[៤៤៧] នហេតុយា ឯកំ នអធិបតិយា
 នវ នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ

ហេតុទុក្ខអាចយគាមិត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[២២៣] ធម៌ ដល់នូវការសន្សំ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដល់នូវការសន្សំ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មាន វារៈ ៣ ។ ធម៌ ដល់នូវការសន្សំ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដល់នូវការសន្សំ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដល់នូវការសន្សំ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដល់ នូវការសន្សំ ជាហេតុផង នូវធម៌ ដល់នូវការសន្សំ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

[២២៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ។

[២២៥] ធម៌ ដល់នូវការសន្សំ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដល់ នូវការសន្សំ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[២២៦] ធម៌ ដល់នូវការសន្សំ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដល់នូវការសន្សំ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ ។

[២២៧] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មាន វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

នអាសេវនេ នវ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ
នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៤៤៨] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[៤៤៩] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
រោមិ សំសង្ខវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ច-
វារសទិសា វិត្តារតញ្ចា ។

បញ្ញាវារោ

[៤៥០] ហេតុ អាចយកាមី ធម្មោ ហេតុស្ស
អាចយកាមិស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។

[៤៥១] ហេតុ អាចយកាមី ធម្មោ អាចយកា-
មិស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[៤៥២] ហេតុ អាចយកាមី ធម្មោ ហេតុស្ស
អាចយកាមិស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ នហេតុ
អាចយកាមី ធម្មោ នហេតុស្ស អាចយកា-
មិស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង
នវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២២៨] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២២៩] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[២៥០] ធម៌ ដល់នូវការសន្សំ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដល់
នូវការសន្សំ ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៥១] ធម៌ ដល់នូវការសន្សំ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដល់នូវការសន្សំ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២៥២] ធម៌ ដល់នូវការសន្សំ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដល់នូវការសន្សំ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ
និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដល់នូវការសន្សំ មិនមែនជា
ហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដល់នូវការសន្សំ មិនមែនជាហេតុ ដោយអធិ-
បតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

ហេតុទុកអាចយតាមិគ្គិកំ

ហេតុ អាចយតាមី ច នហេតុ អាចយតាមី ច
ធម្មា ហេតុស្ស អាចយតាមិស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ តីណិ ។

[៤៥៣] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ អធិ-
បតិយា នវ ឧបនិស្សយេ នវ អាសេវនេ នវ
កម្មេ តីណិ អាហារេ តីណិ អវិកតេ នវ ។

[៤៥៤] ហេតុ អាចយតាមី ធម្មា ហេតុស្ស
អាចយតាមិស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៥៥] នហេតុយា នវ នអារម្មណោ នវ ។

[៤៥៦] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ តីណិ ។

[៤៥៧] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនីយម្បិ បច្ច-
នីយានុលោមម្បិ កណ្ឌិតំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

ហេតុទុកអាចយគាមិត្តិកៈ

ធម៌ ដល់នូវការសន្សំ ជាហេតុក្តី ធម៌ ដល់នូវការសន្សំ មិនមែនជា
ហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដល់នូវការសន្សំ ជាហេតុ ដោយអធិ-
បតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

[២៥៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណាប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២៥៤] ធម៌ ដល់នូវការសន្សំ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដល់នូវការសន្សំ ជាហេតុ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៥៥] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណាប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[២៥៦] ក្នុងនអារម្មណាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។

[២៥៧] ក្នុងអារម្មណាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
អនុលោមក្តី បច្ចុនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចុនីយៈក្តី បច្ចុនីយានុលោម
ក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា
(ក្នុងហេតុទុកអាចយគាមិត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារោ

[៤៥៨] ហេតុំ អបចយកាមី ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អបចយកាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ នហេតុំ អបចយកាមី ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អបចយកាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ អបចយកាមិញ្ច នហេតុំ អបចយកាមិញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អបចយកាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៤៥៩] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ កកម្មេ នវ អាហារេ នវ អវិកតេ នវ ។

[៤៦០] ហេតុំ អបចយកាមី ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អបចយកាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[៤៦១] នអធិបតិយា ឆ នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នកកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

បដិច្ចវារៈ

[៤៥៨] ធម៌ ដល់នូវការមិនសន្សំ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដល់នូវការមិនសន្សំ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ៣ ។ ធម៌ ដល់នូវការមិនសន្សំ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដល់នូវការមិនសន្សំ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដល់នូវការមិនសន្សំ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដល់នូវការមិនសន្សំ ជាហេតុផង នូវធម៌ ដល់នូវ ការមិនសន្សំ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៤៥៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៤៦០] ធម៌ ដល់នូវការមិនសន្សំ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវ ធម៌ ដល់នូវការមិនសន្សំ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិ- ប្បដ្ឋយ ។

[៤៦១] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

ហេតុទុក្ខអាចយតាមិត្តិកំ

[៤៦២] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា ន ។

[៤៦៣] នអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុយា ន ។

សហជាតវាវេយិ បច្ចយវាវេយិ និស្សយ-
វាវេយិ សំសដ្ឋវាវេយិ សម្បយុត្តវាវេយិ
បដិច្ចវាវេយិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[៤៦៤] ហេតុ អបចយកាមី ធម្មោ ហេតុស្ស
អបចយកាមិស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។

[៤៦៥] ហេតុ អបចយកាមី ធម្មោ ហេតុស្ស
អបចយកាមិស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ នហេតុ អបច-
យកាមី ធម្មោ នហេតុស្ស អបចយកាមិស្ស
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតា-
ធិបតិ តីណិ ។

[៤៦៦] ហេតុយា តីណិ អធិបតិយា ន សហ-
ជាតេ នវ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈា-
នេ តីណិ មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ នវ អត្ថិយា នវ
អវិកតេ នវ ។

ហេតុទុកអាចយតាមិត្តិកៈ

[២៦២] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៦៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[២៦៤] ធម៌ ដល់នូវការមិនសន្សំ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដល់នូវការមិនសន្សំ ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៦៥] ធម៌ ដល់នូវការមិនសន្សំ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ដល់នូវការមិនសន្សំ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជា-
តាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដល់នូវការមិនសន្សំ មិនមែនជាហេតុ
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដល់នូវការមិនសន្សំ មិនមែនជាហេតុ ដោយអធិ-
បតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

[២៦៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៦ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងតន្ត្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
អត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៤៦៧] ហេតុ អបចយកាមី ធម្មោ ហេតុស្ស
អបចយកាមិស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៦៨] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៤៦៩] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៤៧០] នហេតុប្បច្ចយា អធិបតិយា តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុ-
លោមម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនី-
យម្បិ បច្ចនីយានុលោមម្បិ កណិតំ ឯវ
កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[៤៧១] ហេតុំ នេវាចយកាមិធាបចយកាមី ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ នេវាចយកាមិធាបចយកាមី ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ នហេតុំ នេវាចយកាមិ-
ធាបចយកាមី ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ នេវាចយកាមិធា-
បចយកាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[២៦៧] ធម៌ ដល់នូវការមិនសន្សំ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដល់នូវការមិនសន្សំ ជាហេតុ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[២៦៨] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២៦៩] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៧០] ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ
យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកអាចយគាមិត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់
យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[២៧១] ធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការមិន សន្សំ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ហេតុទុកអាចយកាមិត្តិកំ

ហេតុំ នេវាចយកាមិធាបចយកាមិញ នហេតុំ នេវា-
ចយកាមិធាបចយកាមិញ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ នេវាច-
យកាមិធាបចយកាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
យា តីណិ ។

[៤៧២] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អធិបតិយា
នវ ឧបនិស្សយេ នវ បុរេជាតេ នវ អាសេវនេ នវ
កម្មេ នវ វិចារកេ នវ អាហារេ នវ ឥន្ទ្រិយេ នវ
អវិតតេ នវ ។

[៤៧៣] នហេតុំ នេវាចយកាមិធាបចយកាមី ធម្មំ
បដិច្ច នហេតុ នេវាចយកាមិធាបចយកាមី ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៧៤] ហេតុំ នេវាចយកាមិធាបចយកាមី ធម្មំ
បដិច្ច នហេតុ នេវាចយកាមិធាបចយកាមី ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា ។ នហេតុំ នេវាចយកា-
មិធាបចយកាមី ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ នេវាចយកាមិ-
ធាបចយកាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា ។

ហេតុទុកអាចយតាមិត្តិកៈ

ធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំ ជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំ ជាហេតុផង
នូវធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំ មិនមែនជា
ហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៧២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងកម្មប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារ-
ប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងតន្ត្រិយប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ៩ ។

[២៧៣] ធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំ
មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់
នូវការមិនសន្សំ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[២៧៤] ធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំ
មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់
នូវការមិនសន្សំ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បដ្ឋ័យ ។
ធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំ មិនមែនជា
ហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការមិន
សន្សំ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បដ្ឋ័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ហេតុំ នេវាចយកាមិធាបចយកាមិញ្ច នហេតុំ នេវា-
ចយកាមិធាបចយកាមិញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ នេវា-
ចយកាមិធាបចយកាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្ម-
ណាប្បច្ចយា ។

[៤៧៥] ហេតុំ នេវាចយកាមិធាបចយកាមី ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ នេវាចយកាមិធាបចយកាមី ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[៤៧៦] ហេតុំ នេវាចយកាមិធាបចយកាមី ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ នេវាចយកាមិធាបចយកាមី ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នបុរេជាតប្បច្ចយា តីណិ ។

[៤៧៧] ហេតុំ នេវាចយកាមិធាបចយកាមី ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ នេវាចយកាមិធាបចយកាមី ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នបច្ឆាជាតប្បច្ចយា ។

[៤៧៨] ហេតុំ នេវាចយកាមិធាបចយកាមី ធម្មំ
បដិច្ច នហេតុ នេវាចយកាមិធាបចយកាមី ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នកម្មប្បច្ចយា ។

[៤៧៩] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ តីណិ
នអធិបតិយា នវ នអនន្តរេ តីណិ នសមនន្តរេ តីណិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំ ជាហេតុ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំ
ជាហេតុផង នូវធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំ
មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៤៧៥] ធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំ
ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការ
មិនសន្សំ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៤៧៦] ធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំ
ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការមិន
សន្សំ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៤៧៧] ធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំ
ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការមិន
សន្សំ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ។

[៤៧៨] ធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំ
មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវ
ការមិនសន្សំ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនកម្មប្បច្ច័យ ។

[៤៧៩] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុង
នអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣

ហេតុទុកអាចយតាមិគ្គិកំ

នអញ្ញមញ្ញ តីណិ ននិស្សយេ តីណិ នឧបនិស្សយេ
តីណិ នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ
នវ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ នអាហារេ ឯកំ
នសង្ខិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ ន
សម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ នវ នោនត្តិយា តីណិ
នោវិតតេ តីណិ ។

[៤៨០] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៤៨១] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
រោមិ សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ច-
វារសទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ហាវារោ

[៤៨២] ហេតុ នេវាចយតាមិណាបចយតាមិ ធម្មោ
ហេតុស្ស នេវាចយតាមិណាបចយតាមិស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៤៨៣] ហេតុ នេវាចយតាមិណាបចយតាមិ ធម្មោ
ហេតុស្ស នេវាចយតាមិណាបចយតាមិស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ហេតុទុកអាចយតាមិត្តិកៈ

ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងននិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
 ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
 ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអា-
 ហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្រ្ទិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឈា-
 នប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្ប-
 ច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៤៨០] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៨១] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
 សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី សម្ប-
 យុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៤៨២] ធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំ
 ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការ
 មិនសន្សំ ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៤៨៣] ធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំ
 ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការ
 មិនសន្សំ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៤៨៤] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិ-
 បតិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហ-
 ជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧប-
 និស្សយេ នវ បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ
 អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ វិចារកេ នវ អាហារេ
 តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ តីណិ មក្កេ នវ សម្ម-
 យុត្តេ នវ វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្តិយា នវ នត្តិយា
 នវ វិតតេ នវ អវិតតេ នវ ។

[៤៨៥] ហេតុ នេវាចយតាមិណាបចយតាមិ
 ធម្មោ ហេតុស្ស នេវាចយតាមិណាបចយតាមិស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 តីណិ ។ នហេតុ នេវាចយតាមិណាបចយតាមិ
 ធម្មោ នហេតុស្ស នេវាចយតាមិណាបចយតាមិស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាត-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[២៨២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
 ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
 អញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបច្ច្រា-
 ជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គ-
 ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
 ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២៨៥] ធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការ
 មិនសន្សំ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំង
 មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជា
 បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ ទាំងមិនដល់នូវការមិន
 សន្សំ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំ
 ទាំងមិនដល់នូវការមិនសន្សំ មិនមែនជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ
 ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ

ហេតុទុកសេក្ខត្តិកំ

បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

- [៤៨៦] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។
 - [៤៨៧] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។
 - [៤៨៨] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។
- យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្បិ កណិកំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

ហេតុទុកអាចយតាមិក្ខិកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកសេក្ខត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[៤៨៩] ហេតុំ សេក្ខំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ សេក្ខោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ នហេតុំ
សេក្ខំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ សេក្ខោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ សេក្ខុញ្ច នហេតុំ
សេក្ខុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ សេក្ខោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

ហេតុទុកសេក្ខត្តិកៈ

ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[២៨៦] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[២៨៧] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៨៨] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោមក្តី
នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា
(ក្នុងហេតុទុកអាចយគាមិត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ហេតុទុកអាចយគាមិត្តិកៈ ។

ហេតុទុកសេក្ខត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[២៨៩] សេក្ខធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវសេក្ខធម៌ ជាហេតុ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ សេក្ខធម៌ មិន
មែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវសេក្ខធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ សេក្ខធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវសេក្ខធម៌ ជាហេតុផង នូវសេក្ខធម៌ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៤៩០] ហោតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិ-
បតិយា នវ អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហជាតេ
នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ
បុរេជាតេ នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ នវ វិចាកេ
នវ អាហារេ នវ អវិកតេ នវ ។

[៤៩១] ហោតុំ សេក្ខំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ សេក្ខោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[៤៩២] នអធិបតិយា ឆ នបុរេជាតេ នវ ន-
បច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ តីណិ
នវិចាកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៤៩៣] ហោតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា ឆ ។

[៤៩៤] នអធិបតិប្បច្ចយា ហោតុយា ឆ ។

សហជាតវាវេយិ បច្ចយវាវេយិ និស្សយវា-
វេយិ សំសជ្ឈវាវេយិ សម្បយុត្តវាវេយិ បដិច្ច-
វាវេយិសា វិត្តាវេតព្វា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[២៩០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩
ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុង
អញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧប-
និស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេ-
វនប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋាយ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ។

[២៩១] សេក្ខធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវសេក្ខធម៌ ជាហេតុ
ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋាយ ។

[២៩២] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៦ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋាយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ។

[២៩៣] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៦ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[២៩៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៦ ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋាយ ។
សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

ហេតុទុកសេក្ខត្តិកំ

បញ្ហាវារោ

[៤៩៥] ហេតុ សេក្ខោ ធម្មោ ហេតុស្ស សេ-
ក្ខុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៤៩៦] ហេតុ សេក្ខោ ធម្មោ ហេតុស្ស សេ-
ក្ខុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
ជាតាធិបតិ តីណិ ។ នហេតុ សេក្ខោ ធម្មោ
នហេតុស្ស សេក្ខុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។

[៤៩៧] ហេតុ សេក្ខោ ធម្មោ ហេតុស្ស សេ-
ក្ខុស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤៩៨] ហេតុយា តីណិ អធិបតិយា ន អនន្តរ
នវ សមនន្តរ នវ សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ
និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ កម្មេ តីណិ
វិចារកេ នវ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ ណានេ
តីណិ មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ នវ អត្ថិយា នវ
នត្ថិយា នវ វិតតេ នវ អវិតតេ នវ ។

ហេតុទុកសេក្ខតិកៈ

បញ្ហាវារៈ

[៤៩៥] សេក្ខធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃសេក្ខធម៌ ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៤៩៦] សេក្ខធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃសេក្ខធម៌ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ សេក្ខធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃសេក្ខធម៌ មិនមែនជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

[៤៩៧] សេក្ខធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃសេក្ខធម៌ ជាហេតុ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៤៩៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងតន្ត្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៤៩៩] ហេតុ សេក្ខោ ធម្មោ ហេតុស្ស សេ-
ក្ខុស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧប-
និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥០០] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៥០១] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៥០២] នហេតុប្បច្ចយា អធិបតិយា តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្យិ បច្ចដីយម្យិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្យិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្យិ កណិតំ វរំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[៥០៣] ហេតុំ អសេក្ខុំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
អសេក្ខោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
នហេតុំ អសេក្ខុំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អសេក្ខោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ
អសេក្ខុញ នហេតុំ អសេក្ខុញ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
អសេក្ខោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៥០៤] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អធិបតិយា
នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជាតេ នវ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៤៩៩] សេក្ខធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃសេក្ខធម៌ ជាហេតុ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥០០] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៥០១] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥០២] ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោម ក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកសេក្ខត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[៥០៣] អសេក្ខធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអសេក្ខធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អសេក្ខធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអសេក្ខធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អសេក្ខធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអសេក្ខធម៌ ជាហេតុផង នូវអសេក្ខធម៌ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៥០៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩

ហេតុទុកសេក្ខត្តិកំ

អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ បុរេ-
ជាតេ នវ កម្មេ នវ វិចារកេ នវ អវិតតេ នវ ។

[៥០៥] ហេតុំ អសេក្ខំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អ-
សេក្ខោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[៥០៦] នអធិបតិយា ន នបុរេជាតេ នវ ន-
បច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៥០៧] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា ន ។

[៥០៨] នអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុយា ន ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
រោមិ សំសជ្ជវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ច-
វារសទិសា វិត្តារេតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[៥០៩] ហេតុ អសេក្ខោ ធម្មោ ហេតុស្ស អ-
សេក្ខស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

ហេតុទុកសេក្ខតិកៈ

ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
កម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[៥០៥] អសេក្ខធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវអសេក្ខធម៌ ជា
ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៥០៦] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនបុរេជាត-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវ-
នប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៥០៧] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥០៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៥០៩] អសេក្ខធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអសេក្ខធម៌ ជាហេតុ
ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៥១០] ហេតុ អសេក្ខោ ធម្មោ ហេតុស្ស
 អសេក្ខុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ នហេតុ អសេក្ខោ
 ធម្មោ នហេតុស្ស អសេក្ខុស្ស ធម្មស្ស អធិបតិ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។

[៥១១] ហេតុ អសេក្ខោ ធម្មោ ហេតុស្ស អ-
 សេក្ខុស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អនន្ត្របនិស្សយោ ។

[៥១២] ហេតុយា តីណិ អធិបតិយា ន អ-
 នន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហជាតេ នវ អញ្ញ-
 មញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ កម្មេ
 តីណិ វិចារកេ នវ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ
 ឈានេ តីណិ មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ នវ អត្ថិយា
 នវ នត្ថិយា នវ វិតតេ នវ អវិតតេ នវ ។

[៥១៣] ហេតុ អសេក្ខោ ធម្មោ ហេតុស្ស
 អសេក្ខុស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥១៤] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៥១០] អសេក្ខធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអសេក្ខធម៌ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ អសេក្ខធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអសេក្ខធម៌ មិនមែនជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

[៥១១] អសេក្ខធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអសេក្ខធម៌ ជាហេតុ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អនន្តរូបនិស្សយ ។

[៥១២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអនន្តរូបប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរូបប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងតន្ត្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៥១៣] អសេក្ខធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអសេក្ខធម៌ ជាហេតុ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥១៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

ហេតុទុកសេក្ខតិកំ

[៥១៥] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ តីណិ ។

[៥១៦] នហេតុប្បច្ចយា អធិបតិយា តីណិ ។

យថា កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោមម្បិ បច្ចដិយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដិយម្បិ បច្ចដិយានុលោមម្បិ កណិតំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[៥១៧] ហេតុំ នេវសេក្ខានាសេក្ខំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ នេវសេក្ខានាសេក្ខោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ នហេតុំ នេវសេក្ខានាសេក្ខំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ នេវសេក្ខានាសេក្ខោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ នេវសេក្ខានាសេក្ខញ្ច នហេតុំ នេវសេក្ខានាសេក្ខញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ នេវសេក្ខានាសេក្ខោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៥១៨] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិបតិយា នវ អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ

ហេតុទុកសេក្ខតិកៈ

[៥១៥] ក្នុងនិរុទ្ធិប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ។

[៥១៦] ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៣ ព្រោះនិរុទ្ធិប្បដ្ឋាន ។

អនុលោមក្តី បច្ចុនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចុនីយៈក្តី បច្ចុនីយៈ-
នុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលតិកៈ ដែលលោករាប់
ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកសេក្ខតិកៈ) បណ្ឌិត គប្បី
រាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[៥១៧] នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ (ធម៌មិនមែនជាសេក្ខៈ ទាំង
មិនមែនជាអសេក្ខៈ) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវនេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជា
ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៣ ។ នេវសេក្ខា-
នាសេក្ខធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវនេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ មិន
មែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៣ ។ នេវ-
សេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវនេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជា
ហេតុផង នូវនេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៣ ។

[៥១៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៩ ក្នុងនិរុទ្ធិប្បដ្ឋាន មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៩ ក្នុងអនុន្តរប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៩
ក្នុងសមនុន្តរប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៩
ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៩

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ឧបនិស្សយេ នវ បុរេជាតេ នវ អាសេវនេ នវ
កាម្មេ នវ វិចារកេ នវ អវិតតេ នវ ។

[៥១៧] នហេតុំ នេវសេក្ខានាសេក្ខំ ធម្មំ ប-
ដិច្ច នហេតុ នេវសេក្ខានាសេក្ខោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។ នហេតុំ នេវសេក្ខានា-
សេក្ខំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ នេវសេក្ខានាសេក្ខោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[៥២០] ហេតុំ នេវសេក្ខានាសេក្ខំ ធម្មំ ប-
ដិច្ច នហេតុ នេវសេក្ខានាសេក្ខោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា ។ នហេតុំ នេវសេក្ខានា-
សេក្ខំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ នេវសេក្ខានាសេក្ខោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា ។ ហេតុំ នេវ-
សេក្ខានាសេក្ខញ្ច នហេតុំ នេវសេក្ខានាសេក្ខញ្ច
ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ នេវសេក្ខានាសេក្ខោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា ។

[៥២១] ហេតុំ នេវសេក្ខានាសេក្ខំ ធម្មំ ប-
ដិច្ច ហេតុ នេវសេក្ខានាសេក្ខោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
នអធិបតិប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
វិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៥១៧] នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវ
នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
តុប្បច្ច័យ ។ នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវនេវសេក្ខា-
នាសេក្ខធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥២០] នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវ
នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។
នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវនេវសេក្ខានាសេ-
ក្ខធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។
នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវនេវសេក្ខានាសេ-
ក្ខធម៌ ជាហេតុផង នូវនេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ មិនមែនជាហេតុផង ទើប
កើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៥២១] នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវនេវសេក្ខា-
នាសេក្ខធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

ហេតុទុកសេក្ខត្តិកំ

[៥២២] ហេតុំ នេវសេក្ខានាសេក្ខំ ធម្មំ ប-
ដិច្ច ហេតុ នេវសេក្ខានាសេក្ខោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
នបុរេជាតប្បច្ចយា តីណិ ។

[៥២៣] នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណោ តីណិ
នអធិបតិយា នវ នអនន្តរេ តីណិ នសមនន្តរេ
តីណិ នអញ្ញមញ្ញោ តីណិ នឧបទិស្សយេ តីណិ
នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ
នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ នអាហារេ ឯកំ
នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នណានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ
នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ នវ នោនត្តិយា
តីណិ នោវិគតេ តីណិ ។

[៥២៤] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ តីណិ ។

[៥២៥] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ទ្វេ ។
សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយ-
វារោមិ សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ ប-
ដិច្ចវារសទិសា វិត្តារតញ្ច ។

ហេតុទុកសេក្ខត្តិកៈ

[៥២២] នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវនេវ-
សេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនបុរេជាតប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ។

[៥២៣] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩
ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្រ្ទិយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុង
នឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្ប-
យុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនោ-
នត្តិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៥២៤] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥២៥] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសង្កវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារ យ៉ាងនេះចុះ ។

បញ្ហាវារោ

[៥២៦] ហេតុ នេវសេក្ខានាសេក្ខោ ធម្មោ
ហេតុស្ស នេវសេក្ខានាសេក្ខស្ស ធម្មស្ស ហេតុ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៥២៧] ហេតុ នេវសេក្ខានាសេក្ខោ ធម្មោ
ហេតុស្ស នេវសេក្ខានាសេក្ខស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[៥២៨] ហេតុ នេវសេក្ខានាសេក្ខោ ធម្មោ
ហេតុស្ស នេវសេក្ខានាសេក្ខស្ស ធម្មស្ស អធិប-
តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតា-
ធិបតិ នវ ។

[៥២៩] នហេតុ នេវសេក្ខានាសេក្ខោ ធម្មោ
នហេតុស្ស នេវសេក្ខានាសេក្ខស្ស ធម្មស្ស បុរេ-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៣០] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ អធិ-
បតិយា នវ អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហជាតេ
នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ
នវ បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ អាសេវនេ
នវ កម្មេ តីណិ វិចារកេ នវ អាហារេ តីណិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

បញ្ហាវារៈ

[៥២៦] នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃនេវ-
សេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៥២៧] នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃនេវ-
សេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៥២៨] នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃនេវ-
សេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណា-
ធិបតិ នឹងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៩ ។

[៥២៩] នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ
នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ មិនមែនជាហេតុ ដោយបុរេជាតប្បច្ច័យ ។

[៥៣០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
អញ្ញាមញ្ញាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិ-
ស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបច្ច័-
ជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣

ហេតុទុកសេក្ខត្តិកំ

ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ តីណិ មក្កេ នវ សម្ម-
យុត្តេ នវ វិប្បយុត្តេ បញ្ចា អត្តិយា នវ នត្តិយា
នវ វិតតេ នវ អវិតតេ នវ ។

[៥៣១] ហេតុ នវសេក្ខានាសេក្ខោ ធម្មោ
ហេតុស្ស នវសេក្ខានាសេក្ខស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៣២] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៥៣៣] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៥៣៤] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្បិ កណិកំ វរំ កណោតព្វំ ។

ហេតុទុកសេក្ខត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកសេក្ខតិកៈ

ក្នុងត្រ័យប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង
មគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិប្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[៥៣១] នេវសេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃនេវ-
សេក្ខានាសេក្ខធម៌ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៣២] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ។

[៥៣៣] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៣៤] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយា-
នុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់
ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកសេក្ខតិកៈ) បណ្ឌិត គប្បី
រាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ហេតុទុកសេក្ខតិកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ហោតុទុកបរិត្តត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[៥៣៥] ហោតុំ បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ
 បរិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 នហោតុំ បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ បរិត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហោតុំ បរិត្តញ្ច
 នហោតុំ បរិត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ បរិត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៥៣៦] ហោតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិ-
 បតិយា នវ អវិកតេ នវ ។

[៥៣៧] នហោតុំ បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ
 បរិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហោតុប្បច្ចយា ។ នហោតុំ
 បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ បរិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 នហោតុប្បច្ចយា ។

[៥៣៨] ហោតុំ បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ
 បរិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ហេតុទុកបរិត្តត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[៥៣៥] ធម៌ មានសភាពតូច^(១) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានសភាពតូច ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មានសភាពតូច មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានសភាពតូច មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មានសភាពតូច ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានសភាពតូច ជាហេតុផង នូវធម៌ មានសភាពតូច មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៥៣៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៥៣៧] ធម៌ មានសភាពតូច មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានសភាពតូច មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ មានសភាពតូច ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានសភាពតូច មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥៣៨] ធម៌ មានសភាពតូច មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានសភាពតូច ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បដ្ឋយ ។

១ កាមាវចរកុសល អកុសល កាមាវចរវិបាកទាំងអស់ កាមាវចរកិរិយាព្យក្រឹត រួមទាំងអស់ ។

ហេតុទុកបរិត្តត្តិកំ

នហេតុំ បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ បរិត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា ។ ហេតុំ បរិត្តញ្ច
 នហេតុំ បរិត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ បរិត្តោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា ។

[៥៣៩] ហេតុំ បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ បរិត្តោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[៥៤០] នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណោ តីណិ
 នអធិបតិយា នវ នអនន្តរេ តីណិ នសមនន្តរេ
 តីណិ នអញ្ញមញ្ញោ តីណិ នឧបទិស្សយេ តីណិ
 នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ
 នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ នអាហារេ ឯកំ
 នស្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ
 នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ នវ នោអត្តិយា
 តីណិ នោនត្តិយា តីណិ នោវិកតេ តីណិ ។

[៥៤១] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ តីណិ ។

ហេតុទុកបរិត្តតិកៈ

ធម៌ មានសភាពតូច មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានសភាព
តូច មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណ៍ប្បដ្ឋយ ។
ធម៌ មានសភាពតូច មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានសភាព
តូច ជាហេតុផង នូវធម៌ មានសភាពតូច មិនមែនជាហេតុផង ទើប
កើតឡើង ព្រោះនអារម្មណ៍ប្បដ្ឋយ ។

[៥៣៧] ធម៌ មានសភាពតូច ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
មានសភាពតូច ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ ។

[៥៤០] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនអារម្មណ៍ប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧
ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្រ្ទិយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុង
នឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុង
នសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុង
នោអត្តិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោនត្តិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោ-
វិតតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៥៤១] ក្នុងនអារម្មណ៍ប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៥៤២] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ទ្វេ ។
សហជាតវាវេយិ បច្ចយវាវេយិ និស្សយ-
វាវេយិ សំសង្កវាវេយិ សម្បយុត្តវាវេយិ
បដិច្ចវាវេយិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[៥៤៣] ហេតុ បរិត្តោ ធម្មោ ហេតុស្ស បរិត្តស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៥៤៤] ហេតុ បរិត្តោ ធម្មោ ហេតុស្ស បរិត្តស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៤៥] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិប-
តិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ អវិគតេ នវ ។

[៥៤៦] ហេតុ បរិត្តោ ធម្មោ ហេតុស្ស បរិត្តស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៤៧] ហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៥៤៨] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៥៤៩] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៥៤២] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
សហជាតវារៈក្តី បច្ច័យវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសង្ខវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៥៤៣] ធម៌ មានសភាពតូច ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
មានសភាពតូច ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៥៤៤] ធម៌ មានសភាពតូច ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មាន
សភាពតូច ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៥៤៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៥៤៦] ធម៌ មានសភាពតូច ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មាន
សភាពតូច ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជា-
តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៤៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[៥៤៨] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៤៩] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ហេតុទុកបរិត្តត្តិកំ

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[៥៥០] ហេតុំ មហាក្កតំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
មហាក្កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
នហេតុំ មហាក្កតំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ មហាក្កតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ
មហាក្កតញ្ច នហេតុំ មហាក្កតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
មហាក្កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៥៥១] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិបតិយា
នវ អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហជាតេ នវ
អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ
បុរេជាតេ នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ នវ វិចារកេ
នវ អាហារេ នវ អវិកតេ នវ ។

ហេតុទុកបរិត្តត្តិកៈ

អនុលោមក្តី បច្ចុនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចុនីយៈក្តី បច្ចុនីយានុលោមក្តី
នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា
(ក្នុងហេតុទុកបរិត្តត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[៥៥០] ធម៌ មានសភាពធំ^(១) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មាន
សភាពធំ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
ធម៌ មានសភាពធំ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានសភាពធំ
មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
ធម៌ មានសភាពធំ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានសភាពធំ ជា
ហេតុផង នូវធម៌ មានសភាពធំ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៥៥១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង
អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអា-
សេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

១ កុសលនិងកិរិយាព្យាក្រឹត ជារូបារថរនិងអារូបារថរ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៥៥២] ហេតុំ មហាក្កតំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
មហាក្កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[៥៥៣] នអធិបតិយា នវ នបុរេជាតេ នវ
នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ តីណិ
នវិចារកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៥៥៤] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[៥៥៥] នអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុយា នវ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយ-
វារោមិ សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
បដិច្ចវារសទិសា វិត្តារតញ្ច ។

បញ្ហាវារោ

[៥៥៦] ហេតុ មហាក្កតោ ធម្មោ ហេតុស្ស មហាក្ក-
តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៥៥៧] ហេតុ មហាក្កតោ ធម្មោ ហេតុស្ស
មហាក្កតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។ នហេតុ មហាក្កតោ ធម្មោ នហេតុស្ស មហា-
កត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៥៥២] ធម៌ មានសភាពធំ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានសភាពធំ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៥៥៣] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៥៥៤] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៥៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៥៥៦] ធម៌ មានសភាពធំ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានសភាពធំ ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៥៥៧] ធម៌ មានសភាពធំ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានសភាពធំ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
ធម៌ មានសភាពធំ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានសភាពធំ មិនមែនជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ហេតុទុកបរិត្តត្តិកំ

ហេតុ មហាត្តតោ ច នហេតុ មហាត្តតោ ច ធម្មា
ហេតុស្ស មហាត្តតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។

[៥៥៨] ហេតុ មហាត្តតោ ធម្មា ហេតុស្ស
មហាត្តតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ នហេតុ មហាត្តតោ
ធម្មា នហេតុស្ស មហាត្តតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។

[៥៥៩] ហេតុ មហាត្តតោ ធម្មា ហេតុស្ស
មហាត្តតស្ស ធម្មស្ស អនន្តរាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៦០] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិ-
បតិយា ន អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហជាតេ
នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ
អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ វិចារកេ នវ អាហារេ
តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ តីណិ មក្កេ នវ សម្ប-
យុត្តេ នវ អត្ថិយា នវ អវិគតេ នវ ។

ហេតុទុកបរិត្តតិកៈ

ធម៌ មានសភាពធំ ជាហេតុក្តី ធម៌ មានសភាពធំ មិនមែនជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានសភាពធំ ជាហេតុ ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៥៥៨] ធម៌ មានសភាពធំ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានសភាពធំ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មានសភាពធំ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានសភាពធំ មិនមែនជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

[៥៥៩] ធម៌ មានសភាពធំ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានសភាពធំ ជាហេតុ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៥៦០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៥៦១] ហេតុ មហាក្កតោ ធម្មោ ហេតុស្ស
មហាក្កតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៥៦២] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៥៦៣] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៥៦៤] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនីយម្បិ បច្ច-
នីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[៥៦៥] ហេតុំ អប្បមាលំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
អប្បមាលោកា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

នហេតុំ អប្បមាលំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អប្ប-
មាលោកា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

ហេតុំ អប្បមាលាញ នហេតុំ អប្បមាលាញ ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ អប្បមាលោកា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៥៦១] ធម៌ មានសភាពធំ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានសភាពធំ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៦២] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៥៦៣] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៦៤] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកបរិត្តត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[៥៦៥] ធម៌ មានប្រមាណមិនបាន^(១) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានប្រមាណមិនបាន ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មានប្រមាណមិនបាន មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានប្រមាណមិនបាន មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មានប្រមាណមិនបាន ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានប្រមាណមិនបាន ជាហេតុផង នូវធម៌ មានប្រមាណមិនបាន មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

១ មគ្គ ៤ ផល ៤ និព្វាន ។

ហេតុទុកបរិក្ខត្តិកំ

[៥៦៦] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អធិប-
តិយា នវ ឧបនិស្សយេ នវ កម្មេ នវ វិចារកេ
នវ អវិតតេ នវ ។

[៥៦៧] ហេតុំ អប្បមាលំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
អប្បមាលោកា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[៥៦៨] នអធិបតិយា ន នបុរេជាតេ នវ ន-
បច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ តីណិ
នវិចារកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៥៦៩] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា ន ។

[៥៧០] នអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុយា ន ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយ-
វារោមិ សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
បដិច្ចវារសទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ហាវារោ

[៥៧១] ហេតុ អប្បមាលោកា ធម្មោ ហេតុស្ស អប្ប-
មាលាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៥៧២] នហេតុ អប្បមាលោកា ធម្មោ នហេតុស្ស

ហេតុទុកបរិត្តតិកៈ

[៥៦៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុង
អវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៥៦៧] ធម៌ មានប្រមាណមិនបាន ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
មានប្រមាណមិនបាន ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ ។

[៥៦៨] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩
ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៥៦៩] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥៧០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ ។
សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី សម្ប-
យុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៥៧១] ធម៌ មានប្រមាណមិនបាន ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
មានប្រមាណមិនបាន ជាហេតុ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៥៧២] ធម៌ មានប្រមណមិនបាន មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

អប្បមាណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ តីណិ ។

[៥៧៣] ហេតុ អប្បមាណោ ធម្មោ ហេតុស្ស
អប្បមាណាស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ នហេតុ អប្បមាណោ
ធម្មោ នហេតុស្ស អប្បមាណាស្ស ធម្មស្ស អធិប-
តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតា-
ធិបតិ តីណិ ។

[៥៧៤] ហេតុ អប្បមាណោ ធម្មោ ហេតុស្ស អប្ប-
មាណាស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[៥៧៥] ហេតុ អប្បមាណោ ធម្មោ ហេតុស្ស
អប្បមាណាស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ អនន្ត្រូបនិស្សយោ បកត្តូបនិស្សយោ នវ ។

[៥៧៦] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ អធិ-
បតិយា ន អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហជាតេ
នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ
នវ កម្មេ តីណិ វិចារកេ នវ អាហារេ តីណិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

នៃធម៌ មានប្រមាណមិនបាន មិនមែនជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ។

[៥៧៣] ធម៌ មានប្រមាណមិនបាន ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
មានប្រមាណមិនបាន ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហ-
ជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មានប្រមាណមិនបាន មិនមែនជាហេតុ
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានប្រមាណមិនបាន មិនមែនជាហេតុ ដោយអធិប-
តិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

[៥៧៤] ធម៌ មានប្រមាណមិនបាន ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ មានប្រមាណមិនបាន ជាហេតុ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៥៧៥] ធម៌ មានប្រមាណមិនបាន ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ មានប្រមាណមិនបាន ជាហេតុ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បាន
ដល់អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកតូបនិស្ស័យ មានវារៈ ៩ ។

[៥៧៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣

ហេតុទុកបរិត្តត្តិកំ

ឥន្ទ្រិយេ នវ ល្លានេ តីណិ មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ
នវ អត្តិយា នវ នត្តិយា នវ វិតតេ នវ អវិត
តេ នវ ។

[៥៧៧] ហេតុ អប្បមាលោកា ធម្មោ ហេតុស្ស
អប្បមាលាស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៧៨] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៥៧៩] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៥៨០] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនីយម្បិ បច្ច-
នីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ វរំ កណោតព្វំ ។

ហេតុទុកបរិត្តត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកបរិត្តារម្មណត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[៥៨១] ហេតុំ បរិត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច

ហេតុទុកបរិត្តត្តិកៈ

ក្នុងតន្ត្រីយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៥៧៧] ធម៌ មានប្រមណាមិនបាន ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ មានប្រមណាមិនបាន ជាហេតុ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៧៨] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[៥៧៩] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៨០] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោម
ក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា
(ក្នុងហេតុទុកបរិត្តត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ហេតុទុកបរិត្តត្តិកៈ ។

ហេតុទុកបរិត្តារម្មណត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[៥៨១] ធម៌ មានអារម្មណ៍តូច^(១) ជាហេតុ អាស្រ័យ

១ កាមាវចរវិបាកទាំងអស់ កិរិយាមនោធាតុ កិរិយាអហេតុកមនោវិញ្ញាណធាតុ កើតព្រម
ដោយសោមនស្ស ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ហេតុ បរិក្ការម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 តីណិ ។ នហេតុំ បរិក្ការម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
 បរិក្ការម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 តីណិ ។ ហេតុំ បរិក្ការម្មណាញ ទេហេតុំ បរិក្កា-
 រម្មណាញ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ បរិក្ការម្មណោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៥៨២] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិបតិ-
 យា នវ អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហជាតេ
 នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ
 បុរេជាតេ នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ នវ វិទាកេ
 នវ អវិកតេ នវ ។

[៥៨៣] នហេតុំ បរិក្ការម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច ន-
 ហេតុ បរិក្ការម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។
 នហេតុំ បរិក្ការម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ បរិក្ការម្មណោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

នូវធម៌ មានអារម្មណ៍តូច ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មានអារម្មណ៍តូច មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មានអារម្មណ៍តូច មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
 តុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មានអារម្មណ៍តូច ជាហេតុ អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មានអារម្មណ៍តូច ជាហេតុផង នូវធម៌ មានអារម្មណ៍តូច មិន
 មែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៥៨២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩
 ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩
 ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបា-
 កប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៥៨៣] ធម៌ មានអារម្មណ៍តូច មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មានអារម្មណ៍តូច មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេ-
 តុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌មានអារម្មណ៍តូច ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មាន
 អារម្មណ៍តូច មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

ហេតុទុកបរិក្ខារម្ពណគ្គិកំ

[៥៨៤] ហេតុំ បរិក្ខារម្ពណំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
បរិក្ខារម្ពណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[៥៨៥] នហេតុយា ទ្វេ នអធិបតិយា នវ
នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសវនេ នវ
នកម្មេ តីណិ នវិចាកេ នវ នឈានេ ឯកំ
នមត្តេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៥៨៦] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[៥៨៧] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ទ្វេ ។
សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយ-
វារោមិ សំសជ្ជវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
បដិច្ចវារសទិសា វិត្តារេតព្វា ។

បញ្ហាវារោ

[៥៨៨] ហេតុ បរិក្ខារម្ពណោ ធម្មោ ហេតុស្ស
បរិក្ខារម្ពណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។

[៥៨៩] ហេតុ បរិក្ខារម្ពណោ ធម្មោ ហេតុស្ស
បរិក្ខារម្ពណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ នវ ។

ហេតុទុកបរិក្ខារមូណត្តិកៈ

[៥៨២] ធម៌ មានអារម្មណ៍តូច ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
មានអារម្មណ៍តូច ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៥៨៥] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៥៨៦] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៨៧] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី សម្ប-
យុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៥៨៨] ធម៌ មានអារម្មណ៍តូច ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ មានអារម្មណ៍តូច ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៥៨៩] ធម៌ មានអារម្មណ៍តូច ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
មានអារម្មណ៍តូច ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៥៩០] ហេតុ បរិត្តារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស
បរិត្តារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៥៩១] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិ-
បតិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហ-
ជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្ស-
យេ នវ អាសេវេនេ នវ កម្មេ តីណិ វិចាកេ នវ
អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ លានេ តីណិ មក្កេ
នវ សម្បយុត្តេ នវ អត្ថិយា នវ នត្ថិយា នវ វិតតេ
នវ អវិតតេ នវ ។

[៥៩២] ហេតុ បរិត្តារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស
បរិត្តារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៥៩៣] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៥៩៤] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៥៩៥] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៥៧០] ធម៌ មានអារម្មណ៍តូច ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានអារម្មណ៍តូច ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៥៧១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៧ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង ឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសម្បយុត្ត- ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៧ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[៥៧២] ធម៌ មានអារម្មណ៍តូច ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានអារម្មណ៍តូច ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៥៧៣] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[៥៧៤] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៧៥] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ហេតុទុកបរិក្ខារម្មណគ្គិកំ

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ ឯវំ កលោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[៥៩៦] ហេតុំ មហាក្កតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ មហាក្កតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា តីណិ ។ នហេតុំ មហាក្កតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
នហេតុ មហាក្កតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ មហាក្កតារម្មណញ្ច នហេតុំ
មហាក្កតារម្មណញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ មហាក្កតារម្ម-
ណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៥៩៧] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិប-
តិយា នវ កម្មេ នវ វិចារកេ នវ អាហារេ នវ
អវិកតេ នវ ។

[៥៩៨] នហេតុំ មហាក្កតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
នហេតុ មហាក្កតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ន-
ហេតុប្បច្ចយា ។ នហេតុំ មហាក្កតារម្មណំ ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ មហាក្កតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
នហេតុប្បច្ចយា ។

ហេតុទុកបរិក្ខារម្មណត្តិកៈ

អនុលោមក្តី បច្ចុនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចុនីយៈក្តី បច្ចុនីយានុលោមក្តី
នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា
(ក្នុងហេតុទុកបរិក្ខារម្មណត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[៥៩៦] ធម៌ មានអារម្មណ៍ធំ^(១) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
មានអារម្មណ៍ធំ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ
៣ ។ ធម៌ មានអារម្មណ៍ធំ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មាន
អារម្មណ៍ធំ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។ ធម៌ មានអារម្មណ៍ធំ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានអា-
រម្មណ៍ធំ ជាហេតុផង នូវធម៌ មានអារម្មណ៍ធំ មិនមែនជាហេតុផង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៥៩៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
អវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៥៩៨] ធម៌ មានអារម្មណ៍ធំ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មានអារម្មណ៍ធំ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេ-
តុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ មានអារម្មណ៍ធំ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មាន
អារម្មណ៍ធំ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

១ វិញ្ញាណញ្ចាយគនៈ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយគនៈ ។

[៥៩៩] ហេតុំ មហាត្តតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ មហាត្តតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិប-
តិប្បច្ចយា ។

[៦០០] នហេតុយា ទ្វេ នអធិបតិយា នវ
នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ
នវ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ នមក្កេ ឯកំ
នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៦០១] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[៦០២] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ទ្វេ ។
សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយ-
វារោមិ សំសជ្ជវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
បដិច្ចវារសទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ហាវារោ

[៦០៣] ហេតុ មហាត្តតារម្មណោ ធម្មោ ហេ-
តុស្ស មហាត្តតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយា តីណិ ។

[៦០៤] ហេតុ មហាត្តតារម្មណោ ធម្មោ ហេ-
តុស្ស មហាត្តតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៥៩៩] ធម៌ មានអារម្មណ៍ធំ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានអារម្មណ៍ធំ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៦០០] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតិប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុង នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៦០១] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦០២] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៦០៣] ធម៌ មានអារម្មណ៍ធំ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មាន អារម្មណ៍ធំ ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៦០៤] ធម៌ មានអារម្មណ៍ធំ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានអារម្មណ៍ធំ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

ហេតុទុកបរិក្ខារម្មណគ្គិកំ

[៦០៥] ហេតុ មហាក្កតារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស មហាក្កតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ នហេតុ មហាក្កតារម្មណោ ធម្មោ នហេតុស្ស មហាក្កតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ ហេតុ មហាក្កតារម្មណោ ច នហេតុ មហាក្កតារម្មណោ ច ធម្មោ ហេតុស្ស មហាក្កតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ តីណិ ។

[៦០៦] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ អធិបតិយា នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ អាសេវេនេ នវ កម្មេ តីណិ វិចាកេ នវ អាហារេ តីណិ អវិគតេ នវ ។

[៦០៧] ហេតុ មហាក្កតារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស មហាក្កតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦០៨] នហេតុយា នវ នអារម្មណោ នវ ។

ហេតុទុកបរិក្ខារម្មណត្តិកៈ

[៦០៥] ធម៌ មានអារម្មណ៍ធំ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មាន
អារម្មណ៍ធំ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ
និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មានអារម្មណ៍ធំ មិនមែនជា
ហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានអារម្មណ៍ធំ មិនមែនជាហេតុ ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មាន
វារៈ ៣ ។ ធម៌ មានអារម្មណ៍ធំ ជាហេតុក្តី ធម៌ មានអារម្មណ៍ធំ មិន
មែនជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានអារម្មណ៍ធំ ជាហេតុ ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

[៦០៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៦០៧] ធម៌ មានអារម្មណ៍ធំ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
មានអារម្មណ៍ធំ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៦០៨] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៦០៩] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៦១០] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោម-
មម្បិ បច្ចដិយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដិយម្បិ បច្ច-
ដិយានុលោមម្បិ កណ៌តំ វរំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[៦១១] ហេតុំ អប្បមាណារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា តីណិ ។ នហេតុំ អប្បមាណារម្មណំ
ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ អប្បមា-
ណារម្មណាញ នហេតុំ អប្បមាណារម្មណាញ ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៦១២] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អធិ-
បតិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ
សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៦០៩] ក្នុងនិកាយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦១០] ក្នុងនិកាយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនិហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ
យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកបរិគ្គារម្មណត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់
យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[៦១១] ធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន មិន
មែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន មិនមែន
ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មាន
អារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានអារម្មណ៍
ប្រមាណមិនបាន ជាហេតុផង នូវធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន
មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៦១២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិកាយអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩

ហេតុទុកបរិក្ខារម្មណគ្គិកំ

ឧបនិស្សយេ នវ បុរេជាតេ នវ អាសេវនេ នវ
កម្មេ នវ វិចារកេ នវ អវិតតេ នវ ។

[៦១៣] នហេតុំ អប្បមាណារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
នហេតុ អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ នហេ-
តុប្បច្ចយា ។

[៦១៤] នហេតុយា ឯកំ នអធិបតិយា នវ
នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ
នវ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ នមក្កេ ឯកំ
នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៦១៥] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[៦១៦] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ឯកំ ។
សហជាតវាវេយិ បច្ចយវាវេយិ និស្សយវា-
វេយិ សំសដ្ឋវាវេយិ សម្បយុត្តវាវេយិ បដិច្ច-
វាវសទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[៦១៧] ហេតុ អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ ហេ-
តុស្ស អប្បមាណារម្មណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។

ហេតុទុកបរិក្ខារម្មណត្តិកៈ

ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង
វិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[៦១៣] ធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន មិនមែនជាហេតុ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន មិនមែនជាហេតុ ទើប
កើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦១៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុង
នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[៦១៥] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦១៦] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី សម្ប-
យុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ញាវារៈ

[៦១៧] ធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៦១៨] ហេតុ អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស អប្បមាណារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[៦១៩] ហេតុ អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស អប្បមាណារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ នហេតុ អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ នហេតុស្ស អប្បមាណារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ ហេតុ អប្បមាណារម្មណោ ច នហេតុ អប្បមាណារម្មណោ ច ធម្មោ ហេតុស្ស អប្បមាណារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ តីណិ ។

[៦២០] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ អធិបតិយា នវ អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៦១៨] ធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាហេតុ ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[៦១៩] ធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ
បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មាន
អារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មាន
អារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន មិនមែនជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បាន
ដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មាន
អារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាហេតុក្តី ធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណ
មិនបាន មិនមែនជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណ
មិនបាន ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ
មានវារៈ ៣ ។

[៦២០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩

ហេតុទុកបរិក្ខារម្មណត្តិកំ

ឧបនិស្សយេ នវ អាសវនេ នវ កម្មេ តីណិ
 វិចាកេ នវ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ ណានេ
 តីណិ មត្តេ នវ សម្បយុត្តេ នវ អត្តិយា នវ
 អវិតតេ នវ ។

[៦២១] ហេតុ អប្បមាណារម្មណោ ធម្មោ
 ហេតុស្ស អប្បមាណារម្មណស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦២២] នហេតុយា នវ នអារម្មណោ នវ ។

[៦២៣] ហេតុប្បច្ចយា នវ អារម្មណោ តីណិ ។

[៦២៤] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
 មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
 ដីយានុលោមម្បិ កណិតំ វរំ កណោតព្វំ ។

ហេតុទុកបរិក្ខារម្មណត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកបរិក្ខារម្មណត្តិកៈ

ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងតន្ត្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៦២១] ធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ជាហេតុ ដោយអារម្ម-
ណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧប-
និស្សយប្បច្ច័យ ។

[៦២២] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[៦២៣] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦២៤] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់
ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកបរិក្ខារម្មណត្តិកៈ) បណ្ឌិត
គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ហេតុទុកបរិក្ខារម្មណត្តិកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ហោតុទុកហីនត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[៦២៥] ហោតុំ ហីនំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ ហី-
 នោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ន-
 ហោតុំ ហីនំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ ហីនោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហោតុំ ហីនញ្ច
 នហោតុំ ហីនញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ ហីនោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៦២៦] ហោតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិប-
 តិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជាតេ
 នវ អញ្ញមញ្ញោ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ
 នវ បុរេជាតេ នវ អាសេវនេ នវ អាហារេ នវ
 អវិភតេ នវ ។

[៦២៧] នហោតុំ ហីនំ បដិច្ច ហោតុ ហី-
 នោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហោតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

**ហេតុទុកហ៊ីនត្តិកៈ
បដិច្ចវារៈ**

[៦២៥] ធម៌ ដ៏ថោកទាប^(១) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដ៏
ថោកទាប ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
ធម៌ ដ៏ថោកទាប មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដ៏ថោកទាប
មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
ធម៌ ដ៏ថោកទាប ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដ៏ថោកទាប ជាហេតុ
ផង នូវធម៌ ដ៏ថោកទាប មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៦២៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ
៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
អាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគ-
តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៦២៧] ធម៌ ដ៏ថោកទាប ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដ៏ថោក-
ទាប មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

១ អកុសលចិត្ត ១២ ។

ហេតុទុកហីនត្តិកំ

[៦២៨] ហេតុ ហីនំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ហី-
 នោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា តីណិ ។
 នហេតុំ ហីនំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ ហីនោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ ហី-
 នញ្ច នហេតុំ ហីនញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ហីនោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា តីណិ ។

[៦២៩] នហេតុយា ឯកំ នអធិបតិយា នវ ន-
 បុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ
 នកម្មេ តីណិ នវិទាកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៦៣០] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[៦៣១] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយ-
 វារោមិ សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
 បដិច្ចវារសទិសា វិត្តាវេតញ្ច ។

បញ្ហាវារោ

[៦៣២] ហេតុ ហីនោ ធម្មោ ហេតុស្ស ហី-
 នស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

ហេតុទុកហ៊ីនត្តិកៈ

[៦២៨] ធម៌ ដ៏ថោកទាប ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដ៏ថោក-
 ទាប ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
 ធម៌ ដ៏ថោកទាប មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដ៏ថោកទាប
 មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
 ធម៌ ដ៏ថោកទាប ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដ៏ថោកទាប ជាហេតុផង
 នូវធម៌ ដ៏ថោកទាប មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិ-
 បតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៦២៩] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ច័យជាតិប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៦៣០] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៣១] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ច័យវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
 សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
 ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៦៣២] ធម៌ ដ៏ថោកទាប ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដ៏ថោក-
 ទាប ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៦៣៣] ហេតុ ហីនោ ធម្មោ ហេតុស្ស ហី-
នស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
សហជាតាធិបតិ ។

[៦៣៤] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិ-
បតិយា នវ អនន្តវ នវ សមនន្តវ នវ សហជាតេ
នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ
នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ អាហារេ តីណិ
អវិគតេ នវ ។

[៦៣៥] ហេតុ ហីនោ ធម្មោ ហេតុស្ស ហី-
នស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ស-
ហាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៦៣៦] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៦៣៧] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៦៣៨] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៦៣៣] ធម៌ ដ៏ថោកទាប ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដ៏
ថោកទាប ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ . . . ជាបច្ច័យ ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។

[៦៣៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ
៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
កម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគត-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៦៣៥] ធម៌ ដ៏ថោកទាប ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដ៏ថោក-
ទាប ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៦៣៦] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[៦៣៧] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៣៨] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ហេតុទុកហីនត្តិកំ

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដិយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដិយម្បិ បច្ច-
ដិយានុលោមម្បិ កណ៌តំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[៦៣៩] ហេតុំ បដ្ឋិមំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ មដ្ឋិ-
មោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៤០] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អវិកតេ
នវ ។

[៦៤១] នហេតុំ មដ្ឋិមំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
មដ្ឋិមោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៤២] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ តីណិ
នអធិបតិយា នវ នោវិកតេ តីណិ ។

[៦៤៣] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ តីណិ ។

[៦៤៤] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ឯកំ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយ-

វារោមិ សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ

បដិច្ចវារសទិសា វិត្តារេតព្វា ។

ហេតុទុកហ៊ីនត្តិកៈ

អនុលោមក្តី បច្ចុនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចុនីយៈក្តី បច្ចុនីយានុលោមក្តី
នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា
(ក្នុងហេតុទុកហ៊ីនត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[៦៣៧] ធម៌ ជាកណ្តាល^១ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជា
កណ្តាល ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៤០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៦៤១] ធម៌ ជាកណ្តាល មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
ជាកណ្តាល មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៤២] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។

[៦៤៣] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៤៤] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចុយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

១ កុសលវិបាក និងកិរិយាព្យាក្រឹត ក្នុងភូមិ ៣ ។

បញ្ហាវារោ

[៦៤៥] ហេតុ មជ្ឈិមោ ធម្មោ ហេតុស្ស មជ្ឈិ-
មស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៦៤៦] ហេតុ មជ្ឈិមោ ធម្មោ ហេតុស្ស មជ្ឈិ-
មស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ . . .
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហ-
ជាតាធិបតិ ។

[៦៤៧] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិ-
បតិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ កម្មេ
តីណិ វិចារកេ នវ អាហារេ តីណិ អវិកតេ នវ ។

[៦៤៨] ហេតុ មជ្ឈិមោ ធម្មោ ហេតុស្ស មជ្ឈិ-
មស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។

[៦៤៩] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៦៥០] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៦៥១] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

បញ្ហាវារៈ

[៦៤៥] ធម៌ ជាកណ្តាល ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាកណ្តាល ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៦៤៦] ធម៌ ជាកណ្តាល ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាកណ្តាល ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។... ជាបច្ច័យ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ ។

[៦៤៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៦៤៨] ធម៌ ជាកណ្តាល ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាកណ្តាល ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៦៤៩] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៦៥០] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៥១] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ហេតុទុកហីនត្តិកំ

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដិយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដិយម្បិ បច្ច-
ដិយានុលោមម្បិ កណ្ឌិតំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[៦៥២] ហេតុំ បណ្ឌិតំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
បណ្ឌិតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
នហេតុំ បណ្ឌិតំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ បណ្ឌិតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ
បណ្ឌិតញ្ច នហេតុំ បណ្ឌិតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
បណ្ឌិតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៦៥៣] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិប-
តិយា នវ កម្មេ នវ វិចារកេ នវ អាហារេ នវ
អវិគតេ នវ ។

[៦៥៤] ហេតុំ បណ្ឌិតំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
បណ្ឌិតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

ហេតុទុកហ៊ីនត្តិកៈ

អនុលោមក្តី បច្ចុនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចុនីយៈក្តី បច្ចុនីយា-
នុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់
ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកហ៊ីនត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បី
រាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[៦៥២] ធម៌ ដ៏ប្រសើរ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដ៏ប្រសើរ
ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដ៏
ប្រសើរ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដ៏ប្រសើរ មិនមែនជាហេតុ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដ៏ប្រសើរ ជា
ហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដ៏ប្រសើរ ជាហេតុផង នូវធម៌ ដ៏ប្រសើរ មិន
មែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៦៥៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិ-
គតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៦៥៤] ធម៌ ដ៏ប្រសើរ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដ៏ប្រសើរ
ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៦៥៥] នអធិបតិយា ឆ នបុរេជាតេ នវ ន-
បច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ តីណិ
នវិចារកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៦៥៦] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា ឆ ។

[៦៥៧] នអធិបតិយា ហេតុយា ឆ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
រោមិ សំសជ្ជវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ច-
វារសទិសា វិត្តារេតញ្ច ។

បញ្ញាវារោ

[៦៥៨] ហេតុ បណ្ឌិតោ ធម្មោ ហេតុស្ស បណ្ឌិ-
តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៦៥៩] នហេតុ បណ្ឌិតោ ធម្មោ នហេតុស្ស
បណ្ឌិតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។

[៦៦០] ហេតុ បណ្ឌិតោ ធម្មោ ហេតុស្ស បណ្ឌិ-
តស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
ណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៦៥៥] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៦៥៦] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៥៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ញាវារៈ

[៦៥៨] ធម៌ ដ៏ប្រសើរ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដ៏ប្រសើរ ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៦៥៩] ធម៌ ដ៏ប្រសើរ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដ៏ប្រសើរ មិនមែនជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៦៦០] ធម៌ ដ៏ប្រសើរ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដ៏ប្រសើរ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតា- ធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

ហេតុទុកហីនត្តិកំ

[៦៦១] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ តីណិ
 អធិបតិយា ន អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហ-
 ជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧប-
 និស្សយេ នវ កម្មេ តីណិ វិចាកេ នវ អាហារេ
 តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ លានេ តីណិ មត្តេ នវ
 សម្បយុត្តេ នវ អត្តិយា នវ អវិកតេ នវ ។

[៦៦២] ហេតុ បណីតោ ធម្មោ ហេតុស្ស
 បណីតស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៦៣] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៦៦៤] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៦៦៥] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
 មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
 ដីយានុលោមម្បិ កណីតំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

ហេតុទុកហីនត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកហ៊ីនត្តិកៈ

[៦៦១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩
ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុង
អញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧប-
និស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្ប-
ដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងតន្ត្រិយប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩
ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្ថិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិ-
គតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៦៦២] ធម៌ ដ៏ប្រសើរ ជាហេតុ ជាបដ្ឋយ នៃធម៌ ដ៏ប្រសើរ
ជាហេតុ ដោយសហជាតប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ។

[៦៦៣] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ។

[៦៦៤] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៦៥] ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។
អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោម
ក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាង
ណា (ក្នុងហេតុទុកហ៊ីនត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ហេតុទុកហ៊ីនត្តិកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ហោតុទុកមិច្ឆត្តត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[៦៦៦] ហោតុំ មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ
 មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 នហោតុំ មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ មិច្ឆត្ត-
 និយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 ហោតុំ មិច្ឆត្តនិយតញ្ច នហោតុំ មិច្ឆត្តនិយតញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច ហោតុ មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោ-
 តុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៦៦៧] ហោតុំ មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ
 មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ។

[៦៦៨] ហោតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិបតិ-
 យា នវ អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហជាតេ នវ
 អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

**ហេតុទុកមិច្ឆត្តត្តិកៈ
បដិច្ចវារៈ**

[៦៦៦] ធម៌ មានសភាពខុស^(១) និងទៀង ជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មានសភាពខុសនិងទៀង ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
តុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មានសភាពខុសនិងទៀង មិនមែនជា
ហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានសភាពខុសនិងទៀង មិនមែនជាហេតុ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មានសភាពខុស
និងទៀង ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានសភាពខុសនិងទៀង ជាហេតុ
ផង នូវធម៌ មានសភាពខុសនិងទៀង មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៦៦៧] ធម៌ មានសភាពខុសនិងទៀង ជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មានសភាពខុសនិងទៀង ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
អារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៦៦៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
អនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
សហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
និស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩

១ ចិត្តប្បាទ ៤ ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ចិត្តប្បាទ ២ កើតព្រមដោយទោមនស្ស ។

ហេតុទុកមិច្ឆត្តិកំ

បុរេជាតេ នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ នវ អាហារេ
នវ អវិគតេ នវ ។

[៦៦៩] ហេតុំ មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[៦៧០] នអធិបតិយា តីណិ នបច្ឆាជាតេ នវ
នកម្មេ តីណិ នវិចាកេ នវ ។

[៦៧១] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា តីណិ ។

[៦៧២] នអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុយា តីណិ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
រោមិ សំសជ្ឈវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ច-
វារសទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ហាវារោ

[៦៧៣] ហេតុ មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ ហេតុស្ស
មិច្ឆត្តនិយតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។

[៦៧៤] នហេតុ មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ នហេ-
តុស្ស មិច្ឆត្តនិយតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។

ហេតុទុកមិច្ឆត្តិត្តិកៈ

ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
កម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគ-
តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៦៦៩] ធម៌ មានសភាពខុសនិងទៀង មិនមែនជាហេតុ អា-
ស្រ័យ នូវធម៌ មានសភាពខុសនិងទៀង ជាហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៦៧០] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៦៧១] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៧២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី សម្ប-
យុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៦៧៣] ធម៌ មានសភាពខុសនិងទៀង ជាហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ មានសភាពខុសនិងទៀង ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។

[៦៧៤] ធម៌ មានសភាពខុសនិងទៀង មិនមែនជាហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ មានសភាពខុសនិងទៀង មិនមែនជាហេតុ ដោយ
អធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៦៧៥] ហេតុយា តីណិ អធិបតិយា តីណិ
 សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧប-
 និស្សយេ នវ កម្មេ តីណិ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ
 តីណិ ឈានេ តីណិ មក្កេ តីណិ សម្បយុត្តេ នវ
 អត្តិយា នវ អវិកតេ នវ ។

[៦៧៦] ហេតុ មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ ហេតុស្ស
 មិច្ឆត្តនិយតស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៧៧] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៦៧៨] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា តីណិ ។

[៦៧៩] នហេតុប្បច្ចយា អធិបតិយា តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
 មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
 ដីយានុលោមម្បិ កណិកំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៦៧៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣
ក្នុងត្រ័យប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុង
មគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្ថិប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៦៧៦] ធម៌ មានសភាពខុសនឹងទៀង ជាហេតុ ជាបដ្ឋយ
នៃធម៌ មានសភាពខុសនឹងទៀង ជាហេតុ ដោយសហជាតប្បដ្ឋយ ជា
បដ្ឋយ ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ។

[៦៧៧] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ។

[៦៧៨] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៧៩] ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោម
ក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា
(ក្នុងហេតុទុកមិច្ឆត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ហេតុទុកមិច្ឆត្តត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[៦៨០] ហេតុំ សម្មត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
 សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 នហេតុំ សម្មត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ សម្មត្ត-
 និយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 ហេតុំ សម្មត្តនិយតញ្ច នហេតុំ សម្មត្តនិយតញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៦៨១] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អធិប-
 តិយា នវ បុរេជាតេ នវ អាសវនេ នវ កម្មេ នវ
 អាហារេ នវ អវិកតេ នវ ។

[៦៨២] ហេតុំ សម្មត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
 សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[៦៨៣] នអធិបតិយា ន នបុរេជាតេ នវ ន-
 បច្ឆាជាតេ នវ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ នវិប្ប-
 យុត្តេ នវ ។

ហេតុទុកមិច្ឆត្តត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[៦៨០] ធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ- ប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង មិនមែនជាហេតុ ទើបកើត ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មានសភាពត្រូវនឹង ទៀង ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាហេតុផង នូវធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

[៦៨១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណ៍ប្បដ្ឋ័យ មាន វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអា- ហារប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។

[៦៨២] ធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវ ធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិប- តិប្បដ្ឋ័យ ។

[៦៨៣] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៦៨៤] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា ឆ ។
 [៦៨៥] នអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុយា ឆ ។
 សហជាតវាភេយិ បច្ចយវាភេយិ និស្សយវា-
 ភេយិ សំសដ្ឋវាភេយិ សម្បយុត្តវាភេយិ បដិច្ច-
 វាសទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[៦៨៦] ហេតុ សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ ហេតុស្ស
 សម្មត្តនិយតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 តីណិ ។

[៦៨៧] ហេតុ សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ ហេតុស្ស
 សម្មត្តនិយតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ នហេតុ សម្មត្តនិយតោ
 ធម្មោ នហេតុស្ស សម្មត្តនិយតស្ស ធម្មស្ស អធិ-
 បតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។

[៦៨៨] ហេតុយា តីណិ អធិបតិយា ឆ
 សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ
 ឧបនិស្សយេ នវ កម្មេ តីណិ អាហារេ តីណិ
 ឥន្ទ្រិយេ នវ លានេ តីណិ មក្កេ នវ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៦៨៤] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៨៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៦៨៦] ធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៦៨៧] ធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់
សហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង មិន
មែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង មិនមែនជា
ហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

[៦៨៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៦ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
កម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងតន្ត្រីប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩

ហេតុទុកមិច្ឆត្តត្តិកំ

សម្បយុត្តេ នវ អត្តិយា នវ អវិកតេ នវ ។

[៦៨៩] ហេតុ សម្មត្តនិយតោ ធម្មោ ហេតុស្ស
សម្មត្តនិយតស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
យា ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៦៩០] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៦៩១] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៦៩២] នហេតុប្បច្ចយា អធិបតិយា តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុ-
លោមម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនី-
យម្បិ បច្ចនីយានុលោមម្បិ កណិតំ វរំ
កណេតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[៦៩៣] ហេតុំ អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
អនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

ហេតុទុកមិច្ឆត្តត្តិកៈ

ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគ-
តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៦៨៧] ធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាហេតុ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជា
បច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៦៨០] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[៦៨១] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៨២] ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់
ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកមិច្ឆត្តត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បី
រាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[៦៨៣] ធម៌ មិនទៀង^(១) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
ទៀង ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

១ ចិត្តប្ប្យាទ ៤ ប្រកបដោយលោភ; តែប្រាសចាកទិដ្ឋិ ចិត្តប្ប្យាទ ១ ប្រកបដោយវិចិត្តិក្ខា
ចិត្តប្ប្យាទ ១ ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ កុសលក្នុងភូមិ ៣ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយាព្យាគ្រឹត ៣
រូប និព្វាន ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

នហេតុំ អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អនិយតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ
 អនិយតញ្ច នហេតុំ អនិយតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
 អនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៦៩៤] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិប-
 តិយា នវ កម្មេ នវ វិចារកេ នវ អវិភតេ នវ ។

[៦៩៥] នហេតុំ អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
 អនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។ ន-
 ហេតុំ អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អនិយតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៩៦] ហេតុំ អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
 អនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា ។
 នហេតុំ អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អនិយតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា ។ ហេតុំ អ-
 និយតញ្ច នហេតុំ អនិយតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
 អនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ មិនទៀង មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនទៀង មិន
មែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
ធម៌ មិនទៀង ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនទៀង ជាហេតុផង
នូវធម៌ មិនទៀង មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៦៩៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
វិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៦៩៥] ធម៌ មិនទៀង មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនទៀង មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
ធម៌ មិនទៀង ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនទៀង មិនមែនជាហេតុ
ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៩៦] ធម៌ មិនទៀង មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនទៀង ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ធម៌
មិនទៀង មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនទៀង មិនមែន
ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ធម៌ មិនទៀង
មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនទៀង ជាហេតុផង នូវធម៌ មិន
ទៀង មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។

ហេតុទុកមិច្ឆត្តត្តិកំ

[៦៩៧] នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណោ តីណិ
 នអធិបតិយា នវ នអនន្តវ តីណិ នសមនន្តវ
 តីណិ នអញ្ញមញ្ញោ តីណិ នឧបនិស្សយេ តីណិ
 នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ
 នកម្ម តីណិ នវិចារកេ នវ នអាហារេ ឯកំ
 នស្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ
 នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ នវ នោនត្តិយា
 តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

[៦៩៨] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ តីណិ ។

[៦៩៩] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ទ្វេ ។
 សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
 រោមិ សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ច-
 វារសទិសា វិត្តារេតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[៧០០] ហេតុ អនិយតោ ធម្មោ ហេតុស្ស អនិ-
 យតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៧០១] ហេតុ អនិយតោ ធម្មោ ហេតុស្ស
 អនិយតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 នវ ។

ហេតុទុកមិច្ឆត្តិកៈ

[៦៩៧] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអនន្តរប្ប-
 ដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអញ្ញ-
 មញ្ញប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣
 ក្នុងនបុរេជាប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុង
 នអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាក-
 ប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្រ្ទិយប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១
 ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩
 ក្នុងនោនតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិតតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៦៩៨] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៩៩] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។
 សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី សម្ប-
 យុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៧០០] ធម៌ មិនទៀង ជាហេតុ ជាបដ្ឋយ នៃធម៌ មិនទៀង
 ជាហេតុ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៧០១] ធម៌ មិនទៀង ជាហេតុ ជាបដ្ឋយ នៃធម៌ មិនទៀង
 ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧០២] ហេតុ អនិយតោ ធម្មោ ហេតុស្ស
 អនិយតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ នហេតុ
 អនិយតោ ធម្មោ នហេតុស្ស អនិយតស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជា-
 តាធិបតិ តីណិ ។ ហេតុ អនិយតោ ច នហេតុ
 អនិយតោ ច ធម្មោ ហេតុស្ស អនិយតស្ស ធម្មស្ស
 អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជា-
 តាធិបតិ តីណិ ។

[៧០៣] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិ-
 បតិយា នវ អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហជាតេ
 នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ
 បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ អាសវនេ នវ
 កម្មេ តីណិ វិចាកេ នវ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិ-
 យេ នវ ណានេ តីណិ មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ នវ
 វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្តិយា នវ នត្តិយា នវ វិកតេ
 នវ អវិកតេ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧០២] ធម៌ មិនទៀង ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនទៀង ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនទៀង មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនទៀង មិនមែនជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនទៀង ជាហេតុក្តី ធម៌ មិនទៀង មិនមែនជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិន ទៀង ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និង សហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

[៧០៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបច្ចាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងតន្រ្តិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

ហេតុទុក្ខមគ្គារម្មណត្តិកំ

[៧០៤] ហេតុ អនិយតោ ធម្មោ ហេតុស្ស
 អនិយតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[៧០៥] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៧០៦] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៧០៧] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
 មម្បិ បច្ចដិយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដិយម្បិ បច្ច-
 ដិយានុលោមម្បិ កណិតំ វរំ កណោតព្វំ ។

ហេតុទុក្ខមិច្ឆត្តត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុក្ខមគ្គារម្មណត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[៧០៨] ហេតុំ មគ្គារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
 មគ្គារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

ហេតុទុកមគ្គារម្មណត្តិកៈ

[៧០៤] ធម៌ មិនទៀង ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនទៀង ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៧០៥] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧០៦] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧០៧] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់
ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកមិច្ឆត្តត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បី
រាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ហេតុទុកមិច្ឆត្តត្តិកៈ ។

ហេតុទុកមគ្គារម្មណត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[៧០៨] ធម៌ មានមគ្គ^(១) ជាអារម្មណ៍ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មាន
មគ្គជាអារម្មណ៍ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

១ ចិត្តប្ប្យាទ ៤ ជាកាមរចរកុសលញ្ញាណសម្បយុត្ត ចិត្តប្ប្យាទ ៤ ជាកិរិយាញ្ញាណសម្បយុត្ត។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

នហេតុំ មក្ការម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ មក្ការម្ម-
 ណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 ហេតុំ មក្ការម្មណាញ នហេតុំ មក្ការម្មណាញ ធម្មំ
 បដិច្ច ហេតុ មក្ការម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា តីណិ ។

[៧០៩] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិប-
 តិយា នវ កម្មេ នវ អវិភតេ នវ ។

[៧១០] នហេតុំ មក្ការម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
 មក្ការម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[៧១១] នហេតុយា ឯកំ នអធិបតិយា នវ ន-
 បុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ
 នកម្មេ តីណិ នវិចាកេ នវ នមត្តេ ឯកំ នវិប្ប-
 យុត្តេ នវ ។

[៧១២] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[៧១៣] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មាន
មគ្គជាអារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាហេតុផង នូវធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ មិន
មែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៧០៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩
ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៧១០] ធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧១១] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣
ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្ប-
យុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៧១២] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧១៣] ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

ហេតុទុកមគ្គារម្មណគ្គិកំ

សហជាតវាវេយិ បច្ចយវាវេយិ និស្សយវា-
វេយិ សំសដ្ឋវាវេយិ សម្មយុត្តវាវេយិ បដិច្ច-
វាវសទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ហាវារោ

[៧១៤] ហេតុ មគ្គារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស មគ្គា-
រម្មណាស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៧១៥] ហេតុ មគ្គារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស
មគ្គារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ នហេតុ មគ្គារម្មណោ
ធម្មោ នហេតុស្ស មគ្គារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អធិបតិ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។

[៧១៦] ហេតុ មគ្គារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស
មគ្គារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អនន្តប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧១៧] ហេតុយា តីណិ អធិបតិយា ន អនន្ត-
វេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញ
នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ អាសេវនេ
នវ កម្មេ តីណិ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ

ហេតុទុកមគ្គារម្មណត្តិកៈ

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៧១៤] ធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៧១៥] ធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជា-
តាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ ដោយអធិប-
តិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

[៧១៦] ធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាហេតុ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ។

[៧១៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៦ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងត្រ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ល្អានេ តីណិ មក្កេ នវ សម្មយុត្តេ នវ អត្ថិយា
នវ នត្ថិយា នវ វិតតេ នវ អវិតតេ នវ ។

[៧១៨] ហេតុ មក្ការម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស
មក្ការម្មណស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧១៩] នហេតុយា នវ នអារម្មណោ នវ ។

[៧២០] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ តីណិ ។

[៧២១] នហេតុប្បច្ចយា អធិបតិយា តីណិ ។

យថា កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដិយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដិយម្បិ បច្ច-
ដិយានុលោមម្បិ កណិកំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[៧២២] ហេតុំ មក្កហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
មក្កហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តី-
ណិ ។ នហេតុំ មក្កហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
មក្កហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តិ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧១៨] ធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ជាហេតុ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៧១៩] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[៧២០] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧២១] ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយា-
នុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់
ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកមគ្គារម្មណត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បី
រាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[៧២២] ធម៌ មានមគ្គជាហេតុ ជាបច្ច័យ អាស្រ័យ នូវធម៌ មាន
មគ្គជាហេតុ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
ធម៌ មានមគ្គជាហេតុ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានមគ្គជា
ហេតុ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ហេតុទុកមគ្គារម្មណត្តិកំ

ហេតុំ មក្កហេតុកកញ្ច នហេតុំ មក្កហេតុកកញ្ច ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ មក្កហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៧២៣] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិបតិ-
យា នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ នវ អាហារេ នវ
សន្និយេ នវ អវិភតេ នវ ។

[៧២៤] ហេតុំ មក្កហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
មក្កហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[៧២៥] នអធិបតិយា ន នបុរេជាតេ នវ ន-
បច្ឆាជាតេ នវ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ នវិប្ប-
យុត្តេ នវ ។

[៧២៦] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា ន ។

[៧២៧] នអធិបតិយប្បច្ចយា ហេតុយា ន ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
រោមិ សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ច-
វារសទិសា វិត្តារេតញ្ច ។

ហេតុទុកមគ្គារម្មណត្តិកៈ

ធម៌ មានមគ្គជាហេតុ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានមគ្គជាហេតុ ជា
ហេតុផង នូវធម៌ មានមគ្គជាហេតុ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

[៧២៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងត្រ័យប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧២៤] ធម៌ មានមគ្គជាហេតុ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
មានមគ្គជាហេតុ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ ។

[៧២៥] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៩ ។

[៧២៦] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៦ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៧២៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៦ ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈ ក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី

សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បី

ឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ញាវារោ

[៧២៨] ហេតុ មក្កហេតុកោ ធម្មោ ហេតុស្ស
មក្កហេតុកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។

[៧២៩] ហេតុ មក្កហេតុកោ ធម្មោ ហេតុស្ស
មក្កហេតុកស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ នហេតុ មក្កហេតុកោ
ធម្មោ នហេតុស្ស មក្កហេតុកស្ស ធម្មស្ស អធិប-
តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។

[៧៣០] ហេតុយា តីណិ អធិបតិយា ឆ សហ-
ជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្ស-
យេ នវ កម្មេ តីណិ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ
លានេ តីណិ មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ នវ អត្តិយា នវ
អវិកតេ នវ ។

[៧៣១] ហេតុ មក្កហេតុកោ ធម្មោ ហេតុស្ស
មក្កហេតុកស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

បញ្ហាវារៈ

[៧២៨] ធម៌ មានមគ្គជាហេតុ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានមគ្គជាហេតុ ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៧២៩] ធម៌ មានមគ្គជាហេតុ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានមគ្គ ជាហេតុ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ មាន វារៈ ៣ ។ ធម៌ មានមគ្គជាហេតុ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានមគ្គជាហេតុ មិនមែនជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់ សហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

[៧៣០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង មគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្តិ- ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧៣១] ធម៌ មានមគ្គជាហេតុ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានមគ្គជាហេតុ ជាហេតុ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

ហេតុទុកមគ្គារម្មណគ្គិកំ

[៧៣២] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៧៣៣] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៧៣៤] នហេតុប្បច្ចយា អធិបតិយា តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដិយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដិយម្បិ បច្ច-
ដិយានុលោមម្បិ កណ៌តំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[៧៣៥] ហេតុំ មក្កាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
មក្កាធិបតិ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

នហេតុំ មក្កាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ មក្កាធិបតិ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ មក្កា-

ធិបតិញ្ច នហេតុំ មក្កាធិបតិញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
មក្កាធិបតិ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៧៣៦] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ កម្មេ
នវ អាហារេ នវ អវិភតេ នវ ។

ហេតុទុកមគ្គារម្មណត្តិកៈ

[៧៣២] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧៣៣] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៣៤] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយៈ- អនុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកមគ្គារម្មណត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[៧៣៥] ធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៣ ។ ធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ជាហេតុផង នូវធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ មិនមែនជា ហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៧៣៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧៣៧] ហេតុំ មក្កាធិបតី ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
មក្កាធិបតិ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[៧៣៨] នអធិបតិយា នវ នបុរេជាតេ នវ ន-
បច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ តីណិ
នវិចាកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៧៣៩] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[៧៤០] នអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុយា នវ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
រោមិ សំសជ្ជវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ច-
វារសទិសា វិត្តារតញ្ច ។

បញ្ហាវារោ

[៧៤១] ហេតុ មក្កាធិបតិ ធម្មោ ហេតុស្ស មក្កា-
ធិបតិស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៧៤២] ហេតុ មក្កាធិបតិ ធម្មោ ហេតុស្ស មក្កា-
ធិបតិស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[៧៤៣] ហេតុ មក្កាធិបតិ ធម្មោ ហេតុស្ស
មក្កាធិបតិស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧៣៧] ធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៧៣៨] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧៣៩] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៤០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចនីយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសង្កវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៧៤១] ធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៧៤២] ធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧៤៣] ធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

ហេតុទុកមគ្គារម្មណត្តិកំ

នហេតុ មក្កាធិបតិ ធម្មោ នហេតុស្ស មក្កាធិបតិស្ស
 ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
 តីណិ ។ ហេតុ មក្កាធិបតិ ច នហេតុ មក្កាធិបតិ
 ច ធម្មា ហេតុស្ស មក្កាធិបតិស្ស ធម្មស្ស អធិប-
 តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ តីណិ ។

[៧៤៤] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ អធិ-
 បតិយា នវ អនន្តវ នវ សមនន្តវ នវ សហជា-
 តេ នវ អញ្ញមញ្ញោ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ
 នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ អាហារេ តីណិ
 ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ តីណិ មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ
 នវ អត្ថិយា នវ អវិកតេ នវ ។

[៧៤៥] នហេតុ មក្កាធិបតិ ធម្មោ ហេតុស្ស
 មក្កាធិបតិស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

ហេតុទុកមគ្គារម្មណាតិកៈ

ធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានមគ្គជា
អធិបតិ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ មាន
វារៈ ៣ ។ ធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ជាហេតុក្តី ធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ
មិនមែនជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ជាហេតុ
ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

[៧៤៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងតទ្រិ-
យប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧៤៥] ធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ មានមគ្គជាអធិបតិ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ
ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

- [៧៤៦] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។
 - [៧៤៧] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។
 - [៧៤៨] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។
- យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោម-
 មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
 ដីយានុលោមម្បិ កណិតំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

ហេតុទុកមគ្គារម្មណត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកឧប្បន្នត្តិកំ

បញ្ញាវារោ

- [៧៤៩] ហេតុ ឧប្បន្នោ ធម្មោ ហេតុស្ស ឧប្ប-
 ន្នស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។
- [៧៥០] នហេតុ ឧប្បន្នោ ធម្មោ នហេតុស្ស
 ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧៤៦] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧៤៧] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៤៨] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ
យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកមគ្គារម្មណត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់
យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ហេតុទុកមគ្គារម្មណត្តិកៈ ។

ហេតុទុកឧប្បន្នត្តិកៈ

បញ្ញាវារៈ

[៧៤៩] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ^(១) ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៧៥០] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ មិនមែនជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ។

១ វិបាកក្នុងភូមិ ៤, កម្មស្សកដក្ការូប ។

ហេតុទុកឧប្បន្នក្តីកំ

[៧៥១] ហេតុ ឧប្បន្នោ ធម្មោ ហេតុស្ស ឧប្ប-
 ន្នស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
 ជាតាធិបតិ តីណិ ។ នហេតុ ឧប្បន្នោ ធម្មោ នហេ-
 តុស្ស ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។

[៧៥២] ហេតុ ឧប្បន្នោ ធម្មោ ហេតុស្ស ឧប្ប-
 ន្នស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៥៣] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ អធិ-
 បតិយា ន សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ
 នវ ឧបនិស្សយេ តីណិ ឧប្បន្នំ ឧតំ ឧបនិស្សាយ
 ណានំ ឧប្បានេតិ វិបស្សនំ ឧប្បានេតិ មក្កំ ឧប្បា-
 នេតិ អភិញ្ញំ ឧប្បានេតិ សមាបត្តិ ឧប្បានេតិ
 បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ កម្មេ តីណិ
 វិចារកេ នវ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ ណានេ
 តីណិ មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ នវ វិប្បយុត្តេ បញ្ច
 អត្ថិយា នវ អវិកតេ នវ ។

ហេតុទុកឧប្បន្នតិកៈ

[៧៥១] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ មិនមែនជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

[៧៥២] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាហេតុ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[៧៥៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ បុគ្គល អាស្រ័យ នូវរដូវ ដែលកើតឡើងហើយ ញ៉ាំងឈាន ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងវិបស្សនា ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងមគ្គ ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងអភិញ្ញា ឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងសមាបត្តិ ឲ្យកើតឡើង ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧៥៤] ហេតុ ឧប្បន្នោ ធម្មោ ហេតុស្ស ឧប្ប-
ន្នស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៥៥] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៧៥៦] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៧៥៧] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

ឥមម្ហិ ទុកត្តិកេ បដិច្ចវារោមិ សហជាត-
វារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវារោមិ សំ-
សង្កវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ អនុប្បន្នោមិ
ឧប្បានិមិ នត្តិ ។

ហេតុទុកឧប្បន្នត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកអតីតត្តិកំ

បញ្ញាវារោ

[៧៥៨] ហេតុ បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ ហេតុស្ស បច្ចុ-
ប្បន្នស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៧៥៩] នហេតុ បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ នហេតុស្ស

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧៥៤] ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ជាហេតុ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[៧៥៥] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[៧៥៦] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៥៧] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោម
ក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា
(ក្នុងហេតុទុកខប្បន្នត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។
បដិច្ចវារៈក្តី សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋ-
វារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី (ធម៌) មិនកើតហើយក្តី កំពុងកើតក្តី មិន
មានក្នុងទុកត្តិកៈនេះទេ ។

ចប់ ហេតុទុកខប្បន្នត្តិកៈ ។

ហេតុទុកអតីតត្តិកៈ

បញ្ញាវារៈ

[៧៥៨] ធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន^(១) ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជា
បច្ចុប្បន្ន ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៧៥៩] ធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌

១ បានដល់ធម៌ទាំងអស់ ។

ហេតុទុកអតីតត្តិកំ

បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។

[៧៦០] ហេតុ បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ ហេតុស្ស
បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
រម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ នហេតុ
បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ នហេតុស្ស បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហ-
ជាតាធិបតិ តីណិ ។

[៧៦១] ហេតុ បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ ហេតុស្ស បច្ចុ-
ប្បន្នស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៦២] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ តីណិ អធិ-
បតិយា ន សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ
នវ ឧបនិស្សយេ នវ បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ
តីណិ កម្មេ តីណិ វិចារកេ នវ អាហារេ តីណិ
ឥន្ទ្រិយេ នវ លានេ តីណិ មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ
នវ វិប្បយុត្តេ បញ្ចា អត្ថិយា នវ អវិកតេ នវ ។

[៧៦៣] ហេតុ បច្ចុប្បន្នោ ធម្មោ ហេតុស្ស បច្ចុ-
ប្បន្នស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ហេតុទុកអតីតត្តិកៈ

ជាបច្ចុប្បន្ន មិនមែនជាហេតុ ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៧៦០] ធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន ជាហេតុ ជបច្ច័យ នៃធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ៍ធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន មិនមែនជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ៍ធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ២ ។

[៧៦១] ធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន ជាហេតុ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[៧៦២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងតន្ត្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧៦៣] ធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន ជាហេតុ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

- [៧៦៤] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។
 - [៧៦៥] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។
 - [៧៦៦] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ តីណិ ។
- យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុ-
 លោមម្បិ បច្ចដិយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដិយម្បិ
 បច្ចដិយានុលោមម្បិ កណ៌តំ វរំ កណោ-
 តព្វំ ។ ឥមម្ហិ ទុកត្តិកេ បដិច្ចវារោមិ ស-
 ហាជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវារោមិ
 សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ អតីតម្បិ
 អនាគតម្បិ នត្តិ ។

ហេតុទុកអតីតត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ហោតុទុកអតីតារម្មណត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

- [៧៦៧] ហេតុំ អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
 អតីតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
- នហេតុំ អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អតីតា-
 រម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧៦៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧៦៥] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៦៦] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ
យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកអតីតត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាង
នោះដែរ ។ បដិច្ចវារៈក្តី សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី
និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី អតីតធម៌ក្តី
អនាគតធម៌ក្តី មិនមាន ក្នុងទុកត្តិកៈនេះទេ ។

ចប់ ហេតុទុកអតីតត្តិកៈ ។

ហេតុទុកអតីតារម្មណត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[៧៦៧] ធម៌ ជាអតីតារម្មណ៍^(១)(ធម៌មានអារម្មណ៍ជាអតីត) ជាហេតុ
អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអតីតារម្មណ៍ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអតីតារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ ជាអតីតារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

១ វិញ្ញាណញាយតនៈ និងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ។

ហេតុទុកអតីតារម្មណត្តិកំ

ហេតុំ អតីតារម្មណញ្ច នហេតុំ អតីតារម្មណញ្ច ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ អតីតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៧៦៨] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិប-
តិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ កម្មេ នវ
អវិភតេ នវ ។

[៧៦៩] នហេតុំ អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច ន-
ហេតុ អតីតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ច-
យា នហេតុំ អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អតីតា-
រម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៧០] ហេតុំ អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
អតីតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[៧៧១] នហេតុយា ទ្វេ នអធិបតិយា នវ នបុ-
រោជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ
នកម្មេ តីណិ នវិចាកេ នវ នមត្តេ ឯកំ នវិប្ប-
យុត្តេ នវ ។

[៧៧២] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

ហេតុទុកអតីតារម្មណគ្គិកៈ

ធម៌ ជាអតីតារម្មណ៍ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអតីតារម្មណ៍ ជាហេតុផង នូវធម៌ ជាអតីតារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើត ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

[៧៦៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋ័យ មាន វារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧៦៩] ធម៌ ជាអតីតារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវ ធម៌ ជាអតីតារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេ- តុប្បដ្ឋ័យ ។ ធម៌ ជាអតីតារម្មណ៍ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជា អតីតារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៧៧០] ធម៌ ជាអតីតារម្មណ៍ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជា អតីតារម្មណ៍ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ ។

[៧៧១] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋ័យ មាន វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧៧២] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧៧៣] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ទ្វេ ។
សហជាតវាវោមិ បច្ចយវាវោមិ និស្សយវា-
វោមិ សំសជ្ជវាវោមិ សម្បយុត្តវាវោមិ បដិច្ច-
វារសទិសា វិត្តាវេតញា ។

បញ្ហាវារោ

[៧៧៤] ហេតុ អតីតារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស
អតីតារម្មណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។

[៧៧៥] ហេតុ អតីតារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស
អតីតារម្មណស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ នវ ។

[៧៧៦] ហេតុ អតីតារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស
អតីតារម្មណស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។

នហេតុ អតីតារម្មណោ ធម្មោ នហេតុស្ស អតីតា-
រម្មណស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
រម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ ហេតុ
អតីតារម្មណោ ច នហេតុ អតីតារម្មណោ ច ធម្មា

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧៧៣] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសង្ខវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៧៧៤] ធម៌ ជាអតីតារម្មណ៍ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ជាអតីតារម្មណ៍ ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៧៧៥] ធម៌ ជាអតីតារម្មណ៍ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ជាអតីតារម្មណ៍ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧៧៦] ធម៌ ជាអតីតារម្មណ៍ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជា
អតីតារម្មណ៍ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ
និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអតីតារម្មណ៍ មិនមែនជា
ហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអតីតារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ ដោយអធិ-
បតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

ធម៌ ជាអតីតារម្មណ៍ ជាហេតុក្តី ជាអតីតារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុក្តី

ហេតុទុកអតីតារម្មណត្តិកំ

ហេតុស្ស អតីតារម្មណស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ តីណិ ។

[៧៧៧] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិប-
តិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជាតេ
នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ
អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ វិចាកេ នវ អាហារេ
តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ ឈានេ តីណិ មត្តេ នវ
សម្បយុត្តេ នវ អត្តិយា នវ អវិកតេ នវ ។

[៧៧៨] ហេតុ អតីតារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស
អតីតារម្មណស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៧៩] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៧៨០] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៧៨១] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

ហេតុទុកអតីតារម្មណត្តិកៈ

ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអតីតារម្មណ៍ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

[៧៧៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងតន្ត្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧៧៨] ធម៌ ជាអតីតារម្មណ៍ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអតីតារម្មណ៍ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៧៧៩] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧៨០] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៨១] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

យថា កុសលត្តិកោ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចុដ្ឋិយម្បិ អនុលោមប្បច្ចុដ្ឋិយម្បិ បច្ចុ-
ដ្ឋិយានុលោមម្បិ កណ៌តំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[៧៨២] ហេតុំ អនាគតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច

ហេតុ អនាគតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-

ច្ចយា តីណិ ។ នហេតុំ អនាគតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច

នហេតុ អនាគតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-

ច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ អនាគតារម្មណាញា នហេតុំ

អនាគតារម្មណាញា ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អនាគតារម្ម-

ណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៧៨៣] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ កម្មេ នវ

អវិកតេ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយា-
នុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់
ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកអតីតារម្មណត្តិកៈ) បណ្ឌិត
គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[៧៨២] ធម៌ ជាអនាគតារម្មណ៍^(១)(ធម៌មានអារម្មណ៍ជាអនា-
គត) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអនាគតារម្មណ៍ ជាហេតុ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអនាគតារម្មណ៍
មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអនាគតារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអនាគតា-
រម្មណ៍ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអនាគតារម្មណ៍ ជាហេតុផង នូវ
ធម៌ ជាអនាគតារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៧៨៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

១ ចិត្តប្បាទ ១០ ជាកាមាវចរកុសលវិបាក មនោវិញ្ញាណធាតុ ជាអកុសលវិបាក ប្រកប
ដោយឧបេក្ខា កិរិយាអហេតុកមនោវិញ្ញាណធាតុ ប្រកបដោយសោមនស្ស ។

ហេតុទុកអតីតារម្មណត្តិកំ

[៧៨៤] នហេតុំ អនាគតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
នហេតុ អនាគតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្ប-
ច្ចយា ។ នហេតុំ អនាគតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
អនាគតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៨៥] ហេតុំ អនាគតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ អនាគតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិប-
តិប្បច្ចយា ។

[៧៨៦] នហេតុយា ទ្វេ នអធិបតិយា នវ នបុរេ-
ជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្ម
តីណិ នវិចារកេ នវ នមក្កេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៧៨៧] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[៧៨៨] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ទ្វេ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
រោមិ សំសជ្ឈវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ច-
វារសទិសា វិត្តារេតញា ។

បញ្ញាវារោ

[៧៨៩] ហេតុ អនាគតារម្មណោ ធម្មោ ហេ-
តុស្ស អនាគតារម្មណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។

ហេតុទុកអតីតារម្មណត្តិកៈ

[៧៨២] ធម៌ ជាអនាគតារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអនាគតារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។
ធម៌ ជាអនាគតារម្មណ៍ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអនាគតារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៨៣] ធម៌ ជាអនាគតារម្មណ៍ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអនាគតារម្មណ៍ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ ។

[៧៨៤] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ចុប្បន្នជាតិប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្ប- យុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៧៨៥] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៨៦] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ ។
សហជាតវារៈក្តី បច្ចុប្បន្នវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី សម្ប- យុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៧៨៧] ធម៌ ជាអនាគតារម្មណ៍ ជាហេតុ ជាបដ្ឋយ នៃធម៌ ជាអនាគតារម្មណ៍ ជាហេតុ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧៩០] ហេតុ អនាគតារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស អនាគតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[៧៩១] ហេតុ អនាគតារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស អនាគតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។

នហេតុ អនាគតារម្មណោ ធម្មោ នហេតុស្ស អនាគតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។

ហេតុ អនាគតារម្មណោ ច នហេតុ អនាគតារម្មណោ ច ធម្មោ ហេតុស្ស អនាគតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។

[៧៩២] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ អធិបតិយា នវ អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ វិចារកេ នវ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ តីណិ លាវនេ តីណិ មត្តេ តីណិ អវិកតេ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧៩០] ធម៌ ជាអនាគតារម្មណ៍ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអនាគតារម្មណ៍ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧៩១] ធម៌ ជាអនាគតារម្មណ៍ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអនាគតារម្មណ៍ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអនាគតារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអនាគតារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអនាគតារម្មណ៍ ជាហេតុក្តី ធម៌ ជាអនាគតារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអនាគតារម្មណ៍ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

[៧៩២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងតន្ត្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

ហេតុទុកអតីតារម្មណត្តិកំ

[៧៩៣] ហេតុ អនាគតារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស អនាគតារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៩៤] នហេតុយា នវ នអារម្មណោ នវ ។

[៧៩៥] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ តីណិ ។

[៧៩៦] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោមម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនីយម្បិ បច្ចនីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[៧៩៧] ហេតុំ បច្ចុប្បន្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ចហេតុ បច្ចុប្បន្តារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ នហេតុំ បច្ចុប្បន្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ចនហេតុ បច្ចុប្បន្តារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ បច្ចុប្បន្តារម្មណាញ នហេតុំ បច្ចុប្បន្តារម្មណាញ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ បច្ចុប្បន្តារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

ហេតុទុកអតីតារម្មណត្តិកៈ

[៧៩៣] ធម៌ ជាអនាគតារម្មណ៍ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអនាគតារម្មណ៍ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៧៩៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧៩៥] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៩៦] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោម ក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកអតីតារម្មណត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[៧៩៧] ធម៌ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍^(១) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាហេតុផង នូវធម៌ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ មិនមែន ជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

១ ទ្វិបញ្ញវិញ្ញាណ និងមនោធាតុទាំង ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧៩៨] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អធិប-
តិយា នវ កម្មេ នវ អវិភតេ នវ ។

[៧៩៩] នហេតុំ បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច ន-
ហេតុ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្ប-
ច្ចយា ។ នហេតុំ បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[៨០០] ហេតុំ បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[៨០១] នហេតុយា ទ្វេ នអធិបតិយា នវ ន-
បុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ ន-
កម្មេ តីណិ នវិចាកេ នវ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ
ឯកំ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៨០២] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[៨០៣] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ទ្វេ ។

សហជាតវាពេមិ បច្ចយវាពេមិ និស្សយវា-
ពេមិ សំសដ្ឋវាពេមិ សម្បយុត្តវាពេមិ បដិច្ច-
វាសទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧៩៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧៩៩] ធម៌ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេ-
តុប្បច្ច័យ ។

[៨០០] ធម៌ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៨០១] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុង
នមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៨០២] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨០៣] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី សម្ប-
យុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារោ

[៨០៤] ហេតុ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស បច្ចុប្បន្នារម្មណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៨០៥] ហេតុ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស បច្ចុប្បន្នារម្មណស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[៨០៦] ហេតុ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស បច្ចុប្បន្នារម្មណស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។

នហេតុ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ នហេតុស្ស បច្ចុប្បន្នារម្មណស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ ហេតុ

បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ច នហេតុ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ច ធម្មោ ហេតុស្ស បច្ចុប្បន្នារម្មណស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ តីណិ ។

[៨០៧] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ អធិបតិយា នវ អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ

ហេតុទុក្ខអតីតារម្មណត្តិកៈ

បញ្ហាវារៈ

[៨០៤] ធម៌ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៨០៥] ធម៌ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៨០៦] ធម៌ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាហេតុក្តី ធម៌ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

[៨០៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ឧបនិស្សយេ នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ
វិចាកេ នវ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ នវ អវិកតេ
នវ ។

[៨០៨] ហេតុ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស
បច្ចុប្បន្នារម្មណាស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៨០៩] នហេតុយា នវ នអារម្មណោ នវ ។

[៨១០] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ តីណិ ។

[៨១១] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្បិ កណិតំ វរំ កណោតព្វំ ។

ហេតុទុកអតីតារម្មណត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[៨០៨] ធម៌ ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៨០៩] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[៨១០] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨១១] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់
ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកអតីតារម្មណត្តិកៈ) បណ្ឌិត
គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ហេតុទុកអតីតារម្មណត្តិកៈ ។

ហោតុទុក្ខអដ្ឋត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[៨១២] ហោតុំ អដ្ឋត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ
 អដ្ឋត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 នហោតុំ អដ្ឋត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ អដ្ឋត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហោតុំ អដ្ឋត្តញ្ច
 នហោតុំ អដ្ឋត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ អដ្ឋត្តោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៨១៣] ហោតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិប-
 តិយា នវ កម្មេ នវ វិចារកេ នវ អាហារេ នវ
 អវិភតេ នវ ។

[៨១៤] នហោតុំ អដ្ឋត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ
 អដ្ឋត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហោតុប្បច្ចយា ។ ន-
 ហោតុំ អដ្ឋត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ អដ្ឋត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នហោតុប្បច្ចយា ។

[៨១៥] ហោតុំ អដ្ឋត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ
 អដ្ឋត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា ។

ហេតុទុក្ខអជ្ឈត្តិក្កិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[៨១២] ធម៌ ខាងក្នុង ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្នុង ជា
 ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ខាងក្នុង
 មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្នុង មិនមែនជាហេតុ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ខាងក្នុង ជាហេតុ
 អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្នុង ជាហេតុផង នូវធម៌ ខាងក្នុង មិនមែនជា
 ហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

[៨១៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ
 មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩
 ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគ-
 តប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។

[៨១៤] ធម៌ ខាងក្នុង មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាង
 ក្នុង មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ ធម៌ ខាង
 ក្នុង ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្នុង មិនមែនជាហេតុ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៨១៥] ធម៌ ខាងក្នុង មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
 ខាងក្នុង ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បដ្ឋ័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

នហេតុំ អជ្ឈត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អជ្ឈត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា ។ ហេតុំ អជ្ឈត្តញ្ច
 នហេតុំ អជ្ឈត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អជ្ឈត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា ។

[៨០៦] ហេតុំ អជ្ឈត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អជ្ឈ-
 ត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[៨០៧] នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណោ តីណិ
 នអធិបតិយា នវ នអនន្តវ តីណិ នសមនន្តវ
 តីណិ នអញ្ញមញ្ញោ តីណិ នឧបនិស្សយេ តីណិ
 នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ
 នវ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ នអាហារេ ឯកំ
 នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នណានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ
 នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ នវ នោនត្តិយា
 តីណិ នោវិកតេ តីណិ ។

[៨០៨] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ តីណិ ។

[៨០៩] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ទ្វេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ខាងក្នុង មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្នុង មិនមែនជា
ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ខាងក្នុង មិន
មែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្នុង ជាហេតុផង នូវធម៌ ខាងក្នុង
មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៨១៦] ធម៌ ខាងក្នុង ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្នុង
ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៨១៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងន-
ឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនោនត្ថិ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៨១៨] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨១៩] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ហេតុទុកអដ្ឋត្តិកំ

សហជាតវាភេយិ បច្ចយវាភេយិ និស្សយវា-
ភេយិ សំសជ្ជវាភេយិ សម្មយុត្តវាភេយិ បដិច្ច-
វាសនិសា វិត្តាវេតញា ។

បញ្ហាវារោ

[៨២០] ហេតុ អដ្ឋត្តោ ធម្មោ ហេតុស្ស អដ្ឋ-
ត្តស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៨២១] ហេតុ អដ្ឋត្តោ ធម្មោ ហេតុស្ស អដ្ឋ-
ត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[៨២២] ហេតុ អដ្ឋត្តោ ធម្មោ ហេតុស្ស អ-
ដ្ឋត្តស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អា-
រម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ នហេតុ
អដ្ឋត្តោ ធម្មោ នហេតុស្ស អដ្ឋត្តស្ស ធម្មស្ស អ-
ធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជា-
តាធិបតិ តីណិ ។ ហេតុ អដ្ឋត្តោ ច នហេតុ
អដ្ឋត្តោ ច ធម្មោ ហេតុស្ស អដ្ឋត្តស្ស ធម្មស្ស
អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ តីណិ ។

[៨២៣] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ
អធិបតិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ
សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ

ហេតុទុកអជ្ឈត្តិកៈ

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៨២០] ធម៌ ខាងក្នុង ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង
ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៨២១] ធម៌ ខាងក្នុង ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង
ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៨២២] ធម៌ ខាងក្នុង ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង
ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជា-
តាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ខាងក្នុង មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ខាងក្នុង មិនមែនជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់
អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ខាងក្នុង ជា
ហេតុក្តី ធម៌ ខាងក្នុង មិនមែនជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង
ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

[៨២៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ឧបនិស្សយេ នវ បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ
អាសវានេ នវ កម្មេ តីណិ វិចាកេ នវ អាហារេ តីណិ
សង្ខិយេ នវ ឈានេ តីណិ មត្តេ នវ សម្មយុត្តេ នវ
វិប្បយុត្តេ បញ្ច អត្ថិយា នវ នត្ថិយា នវ វិតតេ នវ
អវិតតេ នវ ។

[៨២៤] ហេតុ អដ្ឋត្តោ ធម្មោ ហេតុស្ស
អដ្ឋត្តស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៨២៥] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៨២៦] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៨២៧] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្បិ កណិតំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
 កម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងតន្ត្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិប្ប-
 យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៨២៤] ធម៌ ខាងក្នុង ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្នុង ជា
 ហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជា
 បច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៨២៥] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៩ ។

[៨២៦] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨២៧] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោម
 ក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាង
 ណា (ក្នុងហេតុទុកអជ្ឈត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ហេតុទុកអជ្ឈត្តត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[៨២៨] ហេតុំ ពហិទ្ធា ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
ពហិទ្ធា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨២៩] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ កម្មេ
នវ វិចារកេ នវ អវិតតេ នវ ។

[៨៣០] នហេតុំ ពហិទ្ធា ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
ពហិទ្ធា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។ នហេ-
តុំ ពហិទ្ធា ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ពហិទ្ធា ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៣១] នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណេ តីណិ
នអធិបតិយា នវ នអនន្តវេ តីណិ នសមនន្តវេ
តីណិ នអញ្ញមញ្ញេ តីណិ នឧបនិស្សយេ តីណិ
នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ
នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ នអាហារេ ឯកំ
នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ
ឯកំ នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ នវ

ហេតុទុកអជ្ឈត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[៨២៨] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្រៅ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៨២៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។

[៨៣០] ធម៌ ខាងក្រៅ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្រៅ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ ធម៌ ខាងក្រៅ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ខាងក្រៅ មិនមែនជាហេតុ ទើប កើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៨៣១] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋ័យ មាន វារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋ័យ មាន វារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋ័យ មាន វារៈ ៩ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្រ្ទិយប្បដ្ឋ័យ មាន វារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩

នោនត្តិយា តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

[៨៣២] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៨៣៣] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ទ្វេ ។

សហជាតវាវេមិ បច្ចយវាវេមិ និស្សយវា-
វេមិ សំសដ្ឋវាវេមិ សម្បយុត្តវាវេមិ បដិច្ច-
វាវសទិសា វិត្តាវេតញ្ច ។

បញ្ហាវារោ

[៨៣៤] ហេតុ ពហិទ្ធា ធម្មោ ហេតុស្ស ពហិទ្ធា
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៨៣៥] ហេតុ ពហិទ្ធា ធម្មោ ហេតុស្ស ពហិទ្ធា
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[៨៣៦] ហេតុ ពហិទ្ធា ធម្មោ ហេតុស្ស ពហិទ្ធា
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ
សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ នហេតុ ពហិទ្ធា ធម្មោ
នហេតុស្ស ពហិទ្ធា ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។

ហេតុ ពហិទ្ធា ច នហេតុ ពហិទ្ធា ច ធម្មោ ហេតុស្ស
ពហិទ្ធា ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អារម្ម-
ណាធិបតិ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងនោនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៨៣២] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨៣៣] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៨៣៤] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាង
ក្រៅ ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៨៣៥] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ
ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៨៣៦] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ
ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជា-
តាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ខាងក្រៅ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ខាងក្រៅ មិនមែនជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អា-
រម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ខាងក្រៅ ជា
ហេតុក្តី ធម៌ ខាងក្រៅ មិនមែនជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាង
ក្រៅ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ មាន
វារៈ ៣ ។

ហេតុទុកអដ្ឋត្តិកំ

[៨៣៧] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិ-
បតិយា នវ បុរេជាតេ តីណិ អាសេវនេ នវ កម្ម
តីណិ វិចាកេ នវ អវិកតេ នវ ។

[៨៣៨] ហេតុ ពហិទ្ធា ធម្មោ ហេតុស្ស ពហិទ្ធា
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៨៣៩] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៨៤០] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៨៤១] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ វរំ កណោតព្វំ ។

អដ្ឋត្តពហិទ្ធា នលព្ពន្ធិ ។

ហេតុទុកអដ្ឋត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុទុកអដ្ឋត្តិកៈ

[៨៣៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៨៣៨] ធម៌ ខាងក្រៅ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ខាងក្រៅ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៨៣៩] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៨៤០] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨៤១] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនី-
យានុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់
ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកអដ្ឋត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បី
រាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។ អដ្ឋត្តិពហិទ្ធាធម៌ទាំងឡាយ បណ្ឌិត
មិនបាច់និយាយឡើយ ។

ចប់ ហេតុទុកអដ្ឋត្តិកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ហេតុទុកអជ្ឈត្តារម្មណត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[៨៤២] ហេតុំ អជ្ឈត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
 អជ្ឈត្តារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 នហេតុំ អជ្ឈត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អជ្ឈត្តា-
 រម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។
 ហេតុំ អជ្ឈត្តារម្មណាញ ទហេតុំ អជ្ឈត្តារម្មណាញ
 ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អជ្ឈត្តារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៨៤៣] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិប-
 តិយា នវ អវិភតេ នវ ។

[៨៤៤] នហេតុំ អជ្ឈត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច ន-
 ហេតុ អជ្ឈត្តារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្ប-
 ច្ចយា ។ នហេតុំ អជ្ឈត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
 អជ្ឈត្តារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៤៥] ហេតុំ អជ្ឈត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
 អជ្ឈត្តារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

**ហេតុទុកអជ្ឈត្តារម្មណត្តិកៈ
បដិច្ចវារៈ**

[៨៤២] ធម៌ ជាអជ្ឈត្តារម្មណ៍^(១) (ធម៌ មានអារម្មណ៍ ជាខាង ក្នុង) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអជ្ឈត្តារម្មណ៍ ជាហេតុ ទើបកើត ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអជ្ឈត្តារម្មណ៍ មិនមែនជា ហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអជ្ឈត្តារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអជ្ឈត្តារម្មណ៍ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអជ្ឈត្តារម្មណ៍ ជាហេតុផង នូវធម៌ ជា អជ្ឈត្តារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៨៤៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៨៤៤] ធម៌ ជាអជ្ឈត្តារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអជ្ឈត្តារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេ- តុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ជាអជ្ឈត្តារម្មណ៍ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជា អជ្ឈត្តារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៤៥] ធម៌ ជាអជ្ឈត្តារម្មណ៍ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអជ្ឈត្តារម្មណ៍ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ ។

១ វិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ និងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ។

ហេតុទុកអដ្ឋត្តារម្មណគ្គិកំ

[៨៤៦] នហេតុយា ទ្វេ នអធិបតិយា នវ នបុ-
រេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ
នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ
ឯកំ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៨៤៧] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[៨៤៨] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ទ្វេ ។
សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
រោមិ សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ច-
វារសទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ហាវារោ

[៨៤៩] ហេតុ អដ្ឋត្តារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស
អដ្ឋត្តារម្មណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៨៥០] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិ-
បតិយា នវ អវិគតេ នវ ។

[៨៥១] ហេតុ អដ្ឋត្តារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស
អដ្ឋត្តារម្មណស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

ហេតុទុកអដ្ឋត្តារម្មណត្តិកៈ

[៨៤៦] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៨៤៧] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨៤៨] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៨៤៩] ធម៌ ជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជា
អដ្ឋត្តារម្មណ៍ ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨៥០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ។

[៨៥១] ធម៌ ជាអដ្ឋត្តារម្មណ៍ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជា
អដ្ឋត្តារម្មណ៍ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
សហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៨៥២] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៨៥៣] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៨៥៤] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោម-
មម្បិ បច្ចដិយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដិយម្បិ បច្ច-
ដិយានុលោមម្បិ កណ៌តំ វរំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[៨៥៥] ហេតុំ ពហិទ្ធារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
ពហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៥៦] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អវិកតេ
នវ ។

[៨៥៧] នហេតុំ ពហិទ្ធារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
នហេតុ ពហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[៨៥៨] នហេតុយា ទ្វេ នអធិបតិយា នវ នបុរេជា-
តេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ តីណិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៨៥២] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៨៥៣] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨៥៤] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចុនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចុនីយៈក្តី បច្ចុនីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់
ហើយយ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកអជ្ឈត្តារម្មណត្តិកៈ) បណ្ឌិត
គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[៨៥៥] ធម៌ ជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
ជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨៥៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៨៥៧] ធម៌ ជាពហិទ្ធារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ ជាពហិទ្ធារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨៥៨] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣

ហេតុទុក្ខអជ្ឈត្តារម្មណត្តិកំ

នវិចារកេ នវ នណានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នវិប្ប-
យុត្តេ នវ ។

[៨៥៩] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[៨៦០] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ទ្វេ ។

សហជាតវាវេមិ បច្ចយវាវេមិ និស្សយវា-
វេមិ សំសង្ខវាវេមិ សម្បយុត្តវាវេមិ បដិច្ច-
វាវសទិសា វិត្តារេតញ្ច ។

បញ្ញាវារោ

[៨៦១] ហេតុ ពហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស
ពហិទ្ធារម្មណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។

[៨៦២] ហេតុ ពហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស
ពហិទ្ធារម្មណស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ នវ ។

[៨៦៣] ហេតុ ពហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស
ពហិទ្ធារម្មណស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតាធិបតិ តីណិ ។ នហេតុ ពហិទ្ធារម្មណោ
ធម្មោ នហេតុស្ស ពហិទ្ធារម្មណស្ស ធម្មស្ស អធិប-
តិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិបតិ តីណិ ។

ហេតុទុកអជ្ឈត្តារម្មណត្តិកៈ

ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងន-
មគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៨៥៩] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨៦០] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី សម្ប-
យុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៨៦១] ធម៌ ជាពហិទ្ធារម្មណ៍^(១) (ធម៌មានអារម្មណ៍ខាង
ក្រៅ) ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ជាហេតុ ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៨៦២] ធម៌ ជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៨៦៣] ធម៌ ជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជា
ពហិទ្ធារម្មណ៍ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ
មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាពហិទ្ធារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ជាពហិទ្ធារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជា-
តាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

១ រូបាវចរជ្ឈានទាំង ៣ ឬទាំង ៤ ទាំងកុសល វិបាក និងកិរិយា ចតុត្ថជ្ឈាន វិបាក
អាកាសានញាយតនៈ មគ្គ ៤ ផល ៤ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៨៦៤] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិ-
បតិយា ឆ កម្មេ តីណិ វិចាកេ នវ អាហារេ
តីណិ អវិគតេ នវ ។

[៨៦៥] ហេតុ ពហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ ហេតុស្ស
ពហិទ្ធារម្មណស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[៨៦៦] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៨៦៧] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៨៦៨] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្បិ កណិតំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

ហេតុទុកអជ្ឈត្តារម្មណត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៨៦៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៨៦៥] ធម៌ ជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាពហិទ្ធារម្មណ៍ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៨៦៦] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៨៦៧] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨៦៨] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកអជ្ឈត្តារម្មណត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បី រាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ហេតុទុកអជ្ឈត្តារម្មណត្តិកៈ ។

ហោតុទុកសនិទស្សនសប្បដិយត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[៨៦៩] នហេតុំ អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ
 បដិច្ច នហេតុ អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ . . អធិបតិប្បច្ចយា សហ-
 ជាតប្បច្ចយា អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយា និស្សយប្បច្ចយា
 កម្មប្បច្ចយា វិទាកប្បច្ចយា អាហារប្បច្ចយា ឥន្ទ្រិ-
 យប្បច្ចយា ឈានប្បច្ចយា មត្តប្បច្ចយា វិប្បយុត្ត-
 ប្បច្ចយា អត្ថិប្បច្ចយា អវិកតប្បច្ចយា ។

[៨៧០] ហេតុយា ឯកំ អធិបតិយា ឯកំ ស-
 ហជាតេ ឯកំ អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ
 កម្មេ ឯកំ វិទាកេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិ-
 យេ ឯកំ មត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្ថិយា
 ឯកំ អវិកតេ ឯកំ ។

[៨៧១] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណេ ឯកំ
 នអធិបតិយា ឯកំ ។ សព្វេ បច្ចយា កាតព្វា
 ។ បេ ។ នោវិកតេ ឯកំ ។

ហេតុទុក្ខសនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[៨៦៩] ធម៌ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ (ធម៌ មិនប្រកបដោយការ
 ឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់) មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
 ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
 តុប្បដិយ ។ . . . ព្រោះអធិបតិប្បដិយ សហជាតប្បដិយ អញ្ញមញ្ញប្ប-
 ដិយ និស្សយប្បដិយ កម្មប្បដិយ វិបាកប្បដិយ អាហារប្បដិយ
 ឥន្ទ្រិយប្បដិយ ឈានប្បដិយ មគ្គប្បដិយ វិប្បយុត្តប្បដិយ អត្ថិប្បដិយ
 នឹងអវិគតប្បដិយ ។

[៨៧០] ក្នុងហេតុប្បដិយ មានវារៈ ១ ក្នុងអធិបតិប្បដិយ មាន
 វារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បដិយ មានវារៈ ១ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បដិយ មាន
 វារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បដិយ មានវារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បដិយ មានវារៈ ១
 ក្នុងវិបាកប្បដិយ មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បដិយ មានវារៈ ១ ក្នុង
 ឥន្ទ្រិយប្បដិយ មានវារៈ ១ ក្នុងឈានប្បដិយ មានវារៈ ១ ក្នុងមគ្គ-
 ប្បដិយ មានវារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដិយ មានវារៈ ១ ក្នុងអត្ថិប្បដិយ
 មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដិយ មានវារៈ ១ ។

[៨៧១] ក្នុងនហេតុប្បដិយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បដិយ
 មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បដិយ មានវារៈ ១ ។ បដិយទាំងអស់ បណ្ឌិត
 គប្បីធ្វើឲ្យផងចុះ ។ បេ ។ ក្នុងនោវិគតប្បដិយ មានវារៈ ១ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

បញ្ញាវារោ

[៨៧២] នហេតុ អនិទស្សនសប្បដិឃោ ធម្មោ
 នហេតុស្ស អនិទស្សនសប្បដិឃស្ស ធម្មស្ស សហ-
 ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 និស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ អត្ថិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អវិតតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សព្វត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

[៨៧៣] ហេតុំ អនិទស្សនអប្បដិឃំ ធម្មំ បដិច្ច
 ហេតុ អនិទស្សនអប្បដិឃោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា តីណិ ។ នហេតុំ អនិទស្សនអប្បដិឃំ
 ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អនិទស្សនអប្បដិឃោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុំ អនិទស្ស-
 នអប្បដិឃញ្ច នហេតុំ អនិទស្សនអប្បដិឃញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច ហេតុ អនិទស្សនអប្បដិឃោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៨៧៤] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ កម្ម
 នវ វិចារកេ នវ អាហារេ នវ អវិតតេ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

បញ្ហាវារៈ

[៨៧២] ធម៌ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ មិនមែន ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ មិនមែនជាហេតុ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអញ្ញាមញ្ញប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអត្តិប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអវិគតប្បច្ច័យ ។ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

បដិច្ចវារោ

[៨៧៣] ធម៌ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ^(១) (ធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់) ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ មិនមែន ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាហេតុផង នូវធម៌ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៨៧៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

១ កុសល អកុសល និងវិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយាព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ ធម្មាយតនៈនិងនិព្វាន ។

ហេតុទុកសនិទស្សនសប្បដិយត្តិកំ

[៨៧៥] អហេតុំ អនិទស្សនអប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច
 នហេតុ អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ន-
 ហេតុប្បច្ចយា ។ នហេតុំ អនិទស្សនអប្បដិយំ ធម្មំ
 បដិច្ច ហេតុ អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៧៦] នហេតុំ អនិទស្សនអប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច
 នហេតុ អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអា-
 រម្មណាប្បច្ចយា តីណិ ។

[៨៧៧] ហេតុំ អនិទស្សនអប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច
 ហេតុ អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិ-
 បតិប្បច្ចយា ។

[៨៧៨] នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណោ តីណិ ន-
 អធិបតិយា នវ នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ
 នអាសេវនេ នវ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ
 នអាហារេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ
 នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ នវ នោនត្តិយា
 តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

ហេតុទុកសនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ

[៨៧៥] ធម៌ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨៧៦] ធម៌ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៨៧៧] ធម៌ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះន-
អធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៨៧៨] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៤ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៤ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤
ក្នុងនអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុង
នមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង
នវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង
នោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៨៧៩] ហេតុប្បច្ចយោ នអារម្មណោ តីណិ ។

[៨៨០] នហេតុប្បច្ចយោ អារម្មណោ ទ្វេ ។

សហជាតវាភេយិ បច្ចយវាភេយិ និស្សយវា-
ភេយិ សំសង្កវាភេយិ សម្បយុត្តវាភេយិ បដិច្ច-
វាសនិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ហាវារោ

[៨៨១] ហេតុ អនិទស្សនអប្បជិយោ ធម្មោ
ហេតុស្ស អនិទស្សនអប្បជិយស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៨៨២] ហេតុ អនិទស្សនអប្បជិយោ ធម្មោ
ហេតុស្ស អនិទស្សនអប្បជិយស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ នវ ។

[៨៨៣] ហេតុ អនិទស្សនអប្បជិយោ ធម្មោ ហេ-
តុស្ស អនិទស្សនអប្បជិយស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ
តីណិ ។ នហេតុ អនិទស្សនអប្បជិយោ ធម្មោ នហេ-
តុស្ស អនិទស្សនអប្បជិយស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៨៧៩] ក្នុងនិទានអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨៨០] ក្នុងនិទានអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនិហេតុប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី សម្ប-
យុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៨៨១] ធម៌ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៨៨២] ធម៌ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៨៨៣] ធម៌ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណា-
ធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ
មិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអនិទស្សនអប្បដិយៈ មិនមែនជា
ហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហជាតាធិបតិ

ហេតុទុកសនិទស្សនសប្បដិយត្តិកំ

តីណិ ។ ហេតុ អនិទស្សនអប្បដិយោ ច នហេតុ
អនិទស្សនអប្បដិយោ ច ធម្មា ហេតុស្ស អនិទស្ស-
នអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ
អារម្មណាធិបតិ តីណិ ។

[៨៨៤] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ នវ អធិ-
បតិយា នវ អនន្តវ នវ សមនន្តវ នវ សហជាតេ
នវ អញ្ញមញ្ញោ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ នវ
បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ អាសេវនេ នវ
កម្មេ តីណិ វិចារកេ នវ អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ
នវ ណានេ តីណិ មក្កេ នវ សម្បយុត្តេ វន វិប្ប-
យុត្តេ បញ្ច អត្តិយា នវ នត្តិយា នវ វិកតេ នវ
អវិកតេ នវ ។

[៨៨៥] ហេតុ អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មា
ហេតុស្ស អនិទស្សនអប្បដិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណា-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

ហេតុទុកសនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ

មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ ជាហេតុក្តី ធម៌ ជា
អនិទស្សនសប្បដិយៈ មិនមែនជាហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអនិទ-
ស្សនសប្បដិយៈ ជាហេតុ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ
មានវារៈ ៣ ។

[៨៨៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង
បច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
កម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនត្តិ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[៨៨៥] ធម៌ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ជាអនិទស្សនសប្បដិយៈ ជាហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជា
បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៨៨៦] នហេតុប្បច្ចយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៨៨៧] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៨៨៨] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោម-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្បិ កណ្ឌិតំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

ហេតុទុកសនិទស្សនសប្បដិយត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សហេតុទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[៨៨៩] សហេតុកំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ស-
ហេតុកោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៩០] សហេតុកំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ស-
ហេតុកោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណា-
ប្បច្ចយា ។

[៨៩១] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អធិ-
បតិយា ឯកំ អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ ស-
ហោជាតេ ឯកំ អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៨៨៦] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៨៨៧] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨៨៨] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោម
ក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា
(ក្នុងហេតុទុកសនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាង
នោះដែរ ។

ចប់ ហេតុទុកសនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ ។

សហេតុទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[៨៨៩] កុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ (ប្រកបដោយហេតុ) អាស្រ័យ
នូវកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨៩០] កុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌
ជាសហេតុកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៨៩១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១

សហេតុកទុកកុសលគ្គិកំ

ឧបនិស្សយេ ឯកំ បុរេជាតេ ឯកំ អាសេវនេ ឯ-
កំ កកម្មេ ឯកំ អាហារេ ឯកំ អរិតតេ ឯកំ ។

[៨៩២] សហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច សហេតុកោ
កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[៨៩៣] នអធិបតិយា ឯកំ នបុរេជាតេ ឯកំ
នបច្ឆាជាតេ ឯកំ នអាសេវនេ ឯកំ នកកម្មេ ឯកំ
នវិចារកេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ឯកំ ។

[៨៩៤] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា ឯកំ ។

[៨៩៥] នអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុយា ឯកំ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
រោមិ សំសជ្ជវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ច-
វារសទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[៨៩៦] សហេតុកោ កុសលោ ធម្មោ សហេ-
តុកស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៨៩៧] សហេតុកោ កុសលោ ធម្មោ សហេ-
តុកស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

សហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ

ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអា-
ហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[៨៩២] កុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌
ជាសហេតុកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៨៩៣] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[៨៩៤] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨៩៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៨៩៦] កុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌
ជាសហេតុកៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨៩៧] កុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌
ជាសហេតុកៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៨៩៨] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អធិ-
 បតិយា ឯកំ អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ ស-
 ហាជាតេ ឯកំ អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ ឯកំ
 ឧបនិស្សយេ ឯកំ អាសេវនេ ឯកំ កម្មេ ឯកំ
 អាហារេ ឯកំ ឥន្ទ្រិយេ ឯកំ ឈានេ ឯកំ
 មត្តេ ឯកំ សម្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ នត្តិយា
 ឯកំ វិតតេ ឯកំ អវិតតេ ឯកំ ។

[៨៩៩] សហេតុកោ កុសលោ ធម្មោ សហេ-
 តុកស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ សហាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៩០០] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណេ ឯកំ ។

[៩០១] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ ឯកំ ។

[៩០២] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
 មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
 ដីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៨៩៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុង
សមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអញ្ញា-
មញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងត្រ័យប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងសម្ម-
យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនតិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[៨៩៩] កុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌
ជាសហេតុកៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៩០០] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ។

[៩០១] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៩០២] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
អនុលោមក្តី បច្ច័នីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ច័នីយៈក្តី បច្ច័នីយានុលោម
ក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា
(ក្នុងសហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារោ

[៩០៣] សហោតុកំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 សហោតុកោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុ-
 ប្បច្ចយា ។ អហោតុកំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ស-
 ហោតុកោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្ប-
 ច្ចយា ។ សហោតុកំ អកុសលញ្ច អហោតុកំ អ-
 កុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សហោតុកោ អកុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[៩០៤] សហោតុកំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ស-
 ហោតុកោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្ប-
 ច្ចយា សហោតុកំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អហោតុកោ
 អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ស-
 ហោតុកំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សហោតុកោ អកុ-
 សលោ ច អហោតុកោ អកុសលោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 អារម្មណាប្បច្ចយា ។ អហោតុកំ អកុសលំ ធម្មំ
 បដិច្ច សហោតុកោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 អារម្មណាប្បច្ចយា ។ សហោតុកំ អកុសលញ្ច
 អហោតុកំ អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សហោតុកោ
 អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ។

សហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[៩០៣] អកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ អាស្រ័យ នូវអកុសល-
ធម៌ ជាសហេតុកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អកុសល-
ធម៌ ជាសហេតុកៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ អា-
ស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈផង នូវអកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ
ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៩០៤] អកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌
ជាសហេតុកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋ័យ អកុសលធម៌
ជាសហេតុកៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋ័យ អកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈក្តី អកុសលធម៌ ជា
សហេតុកៈក្តី អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋ័យ ។ អកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ អាស្រ័យ នូវ
អកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋ័យ ។
អកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈផង
នូវអកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋ័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៩០៥] សហេតុកំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 សហេតុកោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អធិ-
 បតិប្បច្ចយា ។

[៩០៦] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ បញ្ច
 អធិបតិយា ឯកំ អនន្តរេ បញ្ច សមនន្តរេ បញ្ច
 សហជាតេ បញ្ច អញ្ញមញ្ញោ បញ្ច និស្សយេ បញ្ច
 ឧបនិស្សយេ បញ្ច បុរេជាតេ បញ្ច អាសេវនេ
 បញ្ច កម្មេ បញ្ច អាហារេ បញ្ច ឥន្ទ្រិយេ បញ្ច
 ណានេ បញ្ច មក្កេ បញ្ច សម្បយុត្តេ បញ្ច វិប្ប-
 យុត្តេ បញ្ច អត្តិយា បញ្ច នត្តិយា បញ្ច វិតតេ
 បញ្ច អវិតតេ បញ្ច ។

[៩០៧] សហេតុកំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 អហេតុកោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេ-
 តុប្បច្ចយា ។

[៩០៨] សហេតុកំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 សហេតុកោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិ-
 បតិប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧០៥] អកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៧០៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងតន្ត្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

[៧០៧] អកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧០៨] អកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

សហោតុកទុកកុសលត្តិកំ

[៩០៩] នហោតុយា ឯកំ នអធិបតិយា បញ្ច
នបុរេជាតេ បញ្ច នបច្ឆាជាតេ បញ្ច នអាសេវនេ បញ្ច
នកម្មេ តីណិ នវិទាកេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ បញ្ច ។

[៩១០] ហោតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា តីណិ ។

[៩១១] នហោតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
រោមិ សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ច-
វារសទិសា វិត្តារេតញ្ច ។

បញ្ហាវារោ

[៩១២] សហោតុកោ អកុសលោ ធម្មោ សហោ-
តុកស្ស អកុសលស្ស ធម្មស្ស ហោតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ទ្វេ ។

[៩១៣] សហោតុកោ អកុសលោ ធម្មោ សហោ-
តុកស្ស អកុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។ អហោតុកោ អកុសលោ ធម្មោ
អហោតុកស្ស អកុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ តីណិ ។ សហោតុកោ អកុសលោ
ច អហោតុកោ អកុសលោ ច ធម្មោ សហោតុកស្ស
អកុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។

សហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ

[៩០៩] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

[៩១០] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩១១] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៩១២] អកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

[៩១៣] អកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈក្តី អកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈក្តី ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៩០៤] សហេតុកោ អកុសលោ ធម្មោ ស-
ហេតុកស្ស អកុសលស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។

[៩០៥] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ នវ អធិបតិ-
យា ឯកំ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជាតេ
បញ្ច អញ្ញមញ្ញេ បញ្ច និស្សយេ បញ្ច ឧបនិស្ស-
យេ នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ អាហារេ
តីណិ ឥន្ទ្រិយេ តីណិ ឈានេ តីណិ មក្កេ តីណិ
សម្បយុត្តេ បញ្ច អត្តិយា បញ្ច នត្តិយា នវ វិភតេ
នវ អវិភតេ បញ្ច ។

[៩០៦] សហេតុកោ អកុសលោ ធម្មោ ស-
ហេតុកស្ស អកុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្ស-
យប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៩០៧] នហេតុយា នវ នអារម្មណោ នវ ។

[៩០៨] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ ទ្វេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧១២] អកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ និងសហ- ជាតាធិបតិ ។

[៧១៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណាប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុង ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង កិម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងត្រ្រិយ- ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៥ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

[៧១៦] អកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាសហេតុកៈ ដោយអារម្មណាប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៧១៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[៧១៨] ក្នុងនអារម្មណាប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

សហោតុកទុកកុសលត្តិកំ

[៩១៩] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។
យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[៩២០] សហោតុកំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ស-
ហោតុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា តីណិ ។ អហោតុកំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
អហោតុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា តីណិ ។ សហោតុកំ អព្យាកតព្វ អហោ-
តុកំ អព្យាកតព្វ ធម្មំ បដិច្ច សហោតុកោ អ-
ព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៩២១] ហេតុយា នវ អារម្មណេ ចត្តារិ អធិ-
បតិយា បញ្ច អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ ចត្តារិ
សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ ន ។ បេ ។ បុរេជាតេ
ទ្វេ អាសេវនេ ទ្វេ កម្មេ នវ វិចារកេ នវ វិប្ប-
យុត្តេ នវ អវិតតេ នវ ។

សហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ

[៧១៧] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយា-
នុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់
ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងសហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត
គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[៧២០] អព្យាកតធម៌ ជាសហេតុកៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកត-
ធម៌ ជាសហេតុកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
អព្យាកតធម៌ ជាអហេតុកៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាអហេតុកៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ជាសហេ-
តុកៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាសហេតុកៈផង នូវអព្យាកតធម៌
ជាអហេតុកៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៧២១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង
អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។ បេ ។ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង
វិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង
អវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧២២] អហោតុកំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អហោ-
តុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហោតុប្បច្ចយា ។

[៧២៣] សហោតុកំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
អហោតុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្ម-
ណាប្បច្ចយា ។ អហោតុកំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
អហោតុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្ម-
ណាប្បច្ចយា ។ សហោតុកំ អព្យាកតញ្ច អហោតុកំ
អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អហោតុកោ អព្យាកតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណាប្បច្ចយា ។

[៧២៤] សហោតុកំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ស-
ហោតុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិ-
ប្បច្ចយា ។

[៧២៥] នហោតុយា ឯកំ នអារម្មណោ តីណិ
នអធិបតិយា នវ នអនន្តរេ តីណិ នសមនន្តរេ
តីណិ នអញ្ញមញ្ញោ តីណិ នឧបនិស្សយេ តីណិ
នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ
នកម្មេ ទ្វេ នវិចារកេ បញ្ច នអាហារេ ឯកំ ន-
ស្រ្តិយេ ឯកំ នណានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧២២] អព្យាកតធម៌ ជាអហេតុកៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាអហេតុកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[៧២៣] អព្យាកតធម៌ ជាអហេតុកៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាសហេតុកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បដ្ឋាយ ។ អព្យាក- តធម៌ ជាអហេតុកៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាអហេតុកៈ ទើប កើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បដ្ឋាយ ។ អព្យាកតធម៌ ជាអហេតុកៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាសហេតុកៈផង នូវអព្យាកតធម៌ ជាអ- ហេតុកៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បដ្ឋាយ ។

[៧២៤] អព្យាកតធម៌ ជាសហេតុកៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាសហេតុកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋាយ ។

[៧២៥] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋាយ មាន វារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋាយ មាន វារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអាសេនវប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្រ្ទិយប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១

សហោតុកទុកកុសលត្តិកំ

នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ជោនត្តិយា
តីណិ ជោវិតតេ តីណិ ។

[៩២៦] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៩២៧] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ។

សហជាតវាវេមិ បច្ចយវាវេមិ និស្សយវា-
វេមិ សំសដ្ឋវាវេមិ សម្បយុត្តវាវេមិ បដិច្ច-
វាវេសទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[៩២៨] សហោតុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ស-
ហោតុកស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។

[៩២៩] សហោតុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ស-
ហោតុកស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[៩៣០] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ ចត្តារិ អធិ-
បតិយា ចត្តារិ អនន្តវេ ចត្តារិ សមនន្តវេ ចត្តារិ
សហជាតេ សត្ត អញ្ញមញ្ញេ ន និស្សយេ សត្ត
ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ បុរេជាតេ ទ្វេ បច្ចាជាតេ ទ្វេ
អាសេវនេ ទ្វេ កម្មេ ចត្តារិ វិចារកេ ចត្តារិ

សហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ

ក្នុងនសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
ក្នុងនោនត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៩២៦] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៩២៧] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសង្កវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បី
ឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៩២៨] អព្យាកតធម៌ ជាសហេតុកៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកត-
ធម៌ ជាសហេតុកៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៩២៩] អព្យាកតធម៌ ជាសហេតុកៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌
ជាសហេតុកៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៩៣០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
ក្នុងបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ២

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

អាហារេ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយេ ចត្តារិ ឈានេ ចត្តារិ មក្កេ
តីណិ សម្បយុត្តេ ទ្វេ វិប្បយុត្តេ តីណិ អត្តិយា សត្ត
អរិកតេ សត្ត ។

[៩៣១] សហេតុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ សហេ-
តុកស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៩៣២] នហេតុយា សត្ត នអារម្មណេ សត្ត ។

[៩៣៣] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៩៣៤] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ចត្តារិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្បិ កណិកំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

សហេតុកទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុង
ឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តិ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងវិប្បយុត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[៧៣១] អព្យាកតធម៌ ជាសហេតុកៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកត-
ធម៌ ជាសហេតុកៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជា-
តប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៧៣២] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ។

[៧៣៣] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៣៤] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយា-
នុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់
ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងសហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត
គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ សហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ ។

ហោតុសម្បយុត្តិទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[៩៣៥] ហោតុសម្បយុត្តំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
ហោតុសម្បយុត្តោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោ-
តុប្បច្ចយា ។

[៩៣៦] ហោតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អធិ-
បតិយា ឯកំ អវិភតេ ឯកំ ។

[៩៣៧] នអធិបតិយា ឯកំ នបុរោជាតេ ឯកំ
នបច្ឆាជាតេ ឯកំ នអាសេវនេ ឯកំ នកម្មេ ឯកំ
នវិចារកេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ឯកំ ។

[៩៣៨] ហោតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា ឯកំ ។

[៩៣៩] នអធិបតិប្បច្ចយា ហោតុយា ឯកំ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
រោមិ សំសជ្ជវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ច-
វារសទិសា វិត្តារេតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[៩៤០] ហោតុសម្បយុត្តោ កុសលោ ធម្មោ
ហោតុសម្បយុត្តស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស ហោតុប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

ហេតុសម្បយុត្តទុក្ខកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[៧៥] កុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវកុសល-
ធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៧៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ១ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ។

[៧៧] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ១ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១
ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ។

[៧៨] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៧៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ ។
សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ញាវារៈ

[៨០] កុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ជាបដ្ឋ័យ នៃកុសល-
ធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៧៤១] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ អធិ-
បតិយា ឯកំ អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ
កាម្មេ ឯកំ អវិភតេ ឯកំ ។

[៧៤២] ហេតុសម្បយុត្តោ កុសលោ ធម្មោ
ហេតុសម្បយុត្តស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណា-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៧៤៣] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណេ ឯកំ ។

[៧៤៤] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ ឯកំ ។

[៧៤៥] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្យិ បច្ចនីយម្យិ អនុលោមប្បច្ចនីយម្យិ បច្ច-
នីយានុលោមម្យិ កណ៌តំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[៧៤៦] ហេតុសម្បយុត្តំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ហេ-
តុសម្បយុត្តោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
យា ។ ហេតុវិប្បយុត្តំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុស-
ម្បយុត្តោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកតិកប្បដ្ឋាន

[៤៤១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[៤៤២] កុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ជាបដ្ឋយ នៃកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយសហជាតប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ។

[៤៤៣] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[៤៤៤] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤៤៥] ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។ អនុលោមក្តី បច្ចុនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចុនីយៈក្តី បច្ចុនីយានុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុសម្បយុត្តិទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[៤៤៦] អកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រាសចាកហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

ហេតុសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ

ហេតុសម្បយុត្តំ អកុសលញ្ច ហេតុវិប្បយុត្តំ អកុ-
សលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុសម្បយុត្តោ អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៤៧] ហេតុសម្បយុត្តំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុសម្បយុត្តោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អា-
រម្មណាប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុវិប្បយុត្តំ អកុសលំ
ធម្មំ បដិច្ច ហេតុសម្បយុត្តោ អកុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណាប្បច្ចយា ។ ហេតុសម្បយុត្តំ អ-
កុសលញ្ច ហេតុវិប្បយុត្តំ អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុសម្បយុត្តោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អា-
រម្មណាប្បច្ចយា ។

[៧៤៨] ហេតុសម្បយុត្តំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុសម្បយុត្តោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អធិ-
បតិប្បច្ចយា ។

[៧៤៩] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ បញ្ច អធិ-
បតិយា ឯកំ អនន្តរេ បញ្ច សមនន្តរេ បញ្ច
សហជាតេ បញ្ច អញ្ញមញ្ញោ បញ្ច និស្សយេ បញ្ច
ឧបនិស្សយេ បញ្ច បុរេជាតេ បញ្ច អាសេវនេ
បញ្ច កិម្មេ បញ្ច អាហារេ បញ្ច ភិក្ខុយេ បញ្ច

ហេតុសម្បយុត្តទុកកុសលគ្គិកៈ

អកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកប
ដោយហេតុផង នូវអកុសលធម៌ ប្រាសចាកហេតុផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[៧៤៧] អកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវអកុ-
សលធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌
ប្រាសចាកហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋ័យ ។ អកុសល-
ធម៌ ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុ
ផង នូវអកុសលធម៌ ប្រាសចាកហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
អារម្មណប្បដ្ឋ័យ ។

[៧៤៨] អកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវអកុ-
សលធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះអធិបតិប្បដ្ឋ័យ ។

[៧៤៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ៥ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៥ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៧ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៥ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ៥ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៥
ក្នុងអាហារប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងតន្ត្រិយប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៥

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ឈានេ បញ្ច មក្កេ បញ្ច សម្មយុត្តេ បញ្ច វិប្ប-
យុត្តេ បញ្ច អត្តិយា បញ្ច អវិគតេ បញ្ច ។

[៩៥០] ហេតុសម្មយុត្តំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុវិប្បយុត្តោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេ-
តុប្បច្ចយា ។

[៩៥១] ហេតុសម្មយុត្តំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុសម្មយុត្តោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ន-
អធិបតិប្បច្ចយា ។

[៩៥២] នហេតុយា ឯកំ នអធិបតិយា បញ្ច
នបុរេជាតេ បញ្ច នបច្ឆាជាតេ បញ្ច នអាសេវនេ
បញ្ច នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ បញ្ច នវិប្បយុត្តេ
បញ្ច ។

[៩៥៣] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា តីណិ ។

[៩៥៤] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
រោមិ សំសដ្ឋវារោមិ សម្មយុត្តវារោមិ បដិច្ច-
វារសទិសា វិត្តារេតព្វា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសម្ប-
យុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្ថិប្ប-
ច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

[៤៥០] អកុសលធម៌ ប្រាសចាកហេតុ អាស្រ័យ នូវអកុសល-
ធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៥១] អកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវអកុ-
សលធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[៤៥២] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៥ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៥ ។

[៤៥៣] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៥៤] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសង្កវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

ហេតុសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ

បញ្ហាវារោ

[៩៥៥] ហេតុសម្បយុត្តោ អកុសលោ ធម្មោ
 ហេតុសម្បយុត្តស្ស អកុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុ-
 ប្បច្ចយេន បច្ចយោ ទ្វេ ។

[៩៥៦] ហេតុសម្បយុត្តោ អកុសលោ ធម្មោ
 ហេតុសម្បយុត្តស្ស អកុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ ហេតុវិប្បយុត្តោ
 អកុសលោ ធម្មោ ហេតុវិប្បយុត្តស្ស អកុសលស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។
 ហេតុសម្បយុត្តោ អកុសលោ ច ហេតុវិប្បយុត្តោ
 អកុសលោ ច ធម្មា ហេតុសម្បយុត្តស្ស អកុស-
 លស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៩៥៧] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ នវ អធិប-
 តិយា ឯកំ អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ សហ-
 ជាតេ បញ្ច អញ្ញមញ្ញេ បញ្ច និស្សយេ បញ្ច ឧប-
 និស្សយេ នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ អាហារេ
 តីណិ ឥន្ទ្រិយេ តីណិ ឈានេ តីណិ មក្កេ តីណិ
 សម្បយុត្តោ បញ្ច អត្ថិយា បញ្ច អវិភតេ បញ្ច ។

ហេតុសម្បយុត្តទុកកុសលគ្គិកៈ

បញ្ហាវារៈ

[៧៥៥] អកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

[៧៥៦] អកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អកុសលធម៌ ប្រាសចាកហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ប្រាសចាកហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុក្តី អកុសលធម៌ ប្រាសចាកហេតុក្តី ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៧៥៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងតន្ត្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៩៥៨] ហេតុសម្បយុត្តោ អកុសលោ ធម្មោ
ហេតុសម្បយុត្តស្ស អកុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៩៥៩] នហេតុយា នវ នអារម្មណោ នវ ។

[៩៦០] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ ទ្វេ ។

[៩៦១] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្បិ កណិកំ វរំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[៩៦២] ហេតុសម្បយុត្តំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុសម្បយុត្តោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុវិប្បយុត្តំ អព្យាកតំ ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុវិប្បយុត្តោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុសម្បយុត្តំ អព្យាកតព្វ
ហេតុវិប្បយុត្តំ អព្យាកតព្វ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុសម្ប-
យុត្តោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៤៥៨] អកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៤៥៩] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៤៦០] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៦១] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុទុកសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[៤៦២] អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយហេតុផង នូវអព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ហេតុសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ

[៩៦៣] ហេតុយា នវ អារម្មណោ ចត្តារិ អធិ-
 បតិយា បញ្ច អនន្តវេ ចត្តារិ សមនន្តវេ ចត្តារិ
 សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ ។ បេ ។ បុរេជាតេ
 ទ្វេ អាសេវនេ ទ្វេ កម្មេ នវ វិចាកេ នវ អវិ-
 តតេ នវ ។

[៩៦៤] ហេតុវិប្បយុត្តំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
 ហេតុវិប្បយុត្តោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេ-
 តុប្បច្ចយា ។

[៩៦៥] ហេតុសម្បយុត្តំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
 ហេតុវិប្បយុត្តោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអា-
 រម្មណាប្បច្ចយា ។

[៩៦៦] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ តីណិ
 នអធិបតិយា នវ នអនន្តវេ តីណិ នសមនន្តវេ
 តីណិ នអញ្ញមញ្ញេ តីណិ នឧបនិស្សយេ តីណិ
 នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ
 នកម្មេ ទ្វេ នវិចាកេ បញ្ច នអាយាវេ ឯកំ
 នឥន្ទ្រិយេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមក្កេ
 ឯកំ នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ

ហេតុសម្បយុត្តទុកកុសលគ្គិកៈ

[៩៦៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។ ល ។ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៩៦៤] អព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩៦៥] អព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអារម្មណប្បដ្ឋយ ។

[៩៦៦] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្រ្ទិយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

នោនត្តិយា តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

[៩៦៧] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៩៦៨] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ឯកំ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវារោមិ
សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ច-
វារសទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ហាវារោ

[៩៦៩] ហេតុសម្បយុត្តោ អព្យាកតោ ធម្មោ
ហេតុសម្បយុត្តស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុ-
ប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[៩៧០] ហេតុសម្បយុត្តោ អព្យាកតោ ធម្មោ
ហេតុសម្បយុត្តស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៩៧១] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ ចត្តារិ អធិ-
បតិយា ចត្តារិ អនន្តវេ ចត្តារិ កម្មេ ចត្តារិ វិចារកេ
ចត្តារិ អវិតតេ សត្ត ។

[៩៧២] ហេតុសម្បយុត្តោ អព្យាកតោ ធម្មោ
ហេតុសម្បយុត្តស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងនោនតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៩៦៧] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៩៦៨] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[៩៦៩] អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៩៧០] អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[៩៧១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[៩៧២] អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

ហេតុសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ

[៩៧៣] នហេតុយា សត្ត នអារម្មណោ សត្ត ។

[៩៧៤] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ តីណិ ។

[៩៧៥] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ចត្តារិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោមម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ចដីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ ឯវំ កលោតព្វំ ។

ហេតុសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុសហេតុកិទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[៩៧៦] ហេតុញ្ជេវ សហេតុកញ្ជេវ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុចេវ សហេតុកោច កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ សហេតុកញ្ជេវ-នចហេតុំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សហេតុកោចេវ-នចហេតុ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ហេតុញ្ជេវ សហេតុកញ្ជេវ កុសលញ្ជេវ សហេតុកញ្ជេវ នចហេតុំ កុសលញ្ជេវ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុចេវ សហេតុកោច កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

ហេតុសហេតុកុកុសលត្តិកៈ

[៩៧៣] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

[៩៧៤] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩៧៥] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា
(ក្នុងហេតុសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់
យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ហេតុសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ ។

ហេតុសហេតុកុកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[៩៧៦] កុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ
នូវកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ កុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុតែមិន
មែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុតែមិនមែនជា
ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ កុសលធម៌
ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាហេតុទាំង
ប្រកបដោយហេតុផង នូវកុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុតែមិនមែនជា
ហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៩៧៧] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ កម្មេ នវ
អាហារេ នវ អវិតតេ នវ ។

[៩៧៨] ហេតុញ្ជេវ សហេតុកញ្ច កុសលំ ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុញ្ជេវ សហេតុកោច កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[៩៧៩] នអធិបតិយា នវ នបុរេជាតេ នវ
នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ តីណិ
នវិចាកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៩៨០] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[៩៨១] នអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុយា នវ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
រោមិ សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ច-
វារសទិសា វិត្តាវេតញ្ច ។

បញ្ហាវារោ

[៩៨២] ហេតុចេវ សហេតុកោច កុសលោ
ធម្មោ ហេតុស្សចេវ សហេតុកស្សច កុសលស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[៧៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ។

[៧៨] កុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ នអធិបតិប្បដ្ឋាយ ។

[៧៩] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ មាន វារៈ ៧ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ។

[៨០] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[៨១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋាយ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ឆយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសង្កវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ញាវារៈ

[៨២] កុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ជាបដ្ឋាយ នៃកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ។

ហេតុសហេតុកុកុសលត្តិកំ

[៩៨៣] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ
 អធិបតិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ
 សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ
 ឧបនិស្សយេ នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ
 អាហារេ តីណិ អវិភតេ នវ ។

[៩៨៤] ហេតុចេវ សហេតុកោច កុសលោ
 ធម្មោ ហេតុស្សចេវ សហេតុកស្សច កុសលស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៩៨៥] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៩៨៦] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៩៨៧] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
 មម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនីយម្បិ បច្ច-
 នីយានុលោមម្បិ កណីតំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

ហេតុសហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ

[៩៨៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៩៨៤] កុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ជាបដ្ឋយ នៃកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ដោយអារម្មណប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយសហជាតប្បដ្ឋយ ជាបដ្ឋយ ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ។

[៩៨៥] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៩៨៦] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩៨៧] ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។ អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុសហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារោ

[៩៨៨] ហេតុញ្ជោវ សហេតុកញ្ច អកុសលំ ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុចេវ សហេតុកោច អកុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៩៨៩] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ កកម្មេ នវ
អាហារេ នវ អវិភតេ នវ ។

[៩៩០] ហេតុញ្ជោវ សហេតុកញ្ច អកុសលំ
ធម្មំ បដិច្ច ហេតុចេវ សហេតុកោច អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា នវ ។

[៩៩១] នអធិបតិយា នវ នបុរេជាតេ នវ ន-
បច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកកម្មេ តីណិ
នវិចារកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[៩៩២] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[៩៩៣] នអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុយា នវ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
រោមិ សំសជ្ជវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ច-
វារសទិសា វិត្តារេតញ្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

បដិច្ចវារៈ

[៧៨៨] អកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៨៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧៩០] អកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ នអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧៩១] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៩ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧៩២] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៩៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។
សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

ហេតុសហេតុកុកុសលត្តិកំ

បញ្ញាវារោ

[៩៩៤] ហេតុចេវ សហេតុកោច អកុសលោ
 ធម្មោ ហេតុស្សចេវ សហេតុកស្សច អកុសលស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៩៩៥] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ កម្ម
 តីណិ អាហារេ តីណិ អវិគតេ នវ ។

[៩៩៦] ហេតុចេវ សហេតុកោច អកុសលោ
 ធម្មោ ហេតុស្សចេវ សហេតុកស្សច អកុសលស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្ប-
 ច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៩៩៧] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[៩៩៨] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[៩៩៩] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
 មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
 ដីយានុលោមម្បិ កណិតំ ឯវំ កលោតព្វំ ។

ហេតុសហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ

បញ្ហាវារៈ

[៩៩៤] អកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃអកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៩៩៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៩៩៦] អកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃអកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ
ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[៩៩៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[៩៩៨] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៩៩៩] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ច័នីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ច័នីយៈក្តី បច្ច័នីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ
យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុសហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត
គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារោ

[១០០០] ហេតុញ្ជោរ សហេតុកញ្ច អព្យាកតំ
ធម្មំ បដិច្ច ហេតុចេវ សហេតុកោច អព្យាកតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០០១] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ កម្មេ
នវ វិចារកេ នវ អវិតតេ នវ ។

[១០០២] ហេតុញ្ជោរ សហេតុកញ្ច អព្យាកតំ
ធម្មំ បដិច្ច ហេតុចេវ សហេតុកោច អព្យាកតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[១០០៣] នអធិបតិយា នវ នបុរេជាតេ នវ
នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ តីណិ
នវិចារកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[១០០៤] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[១០០៥] នអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុយា នវ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
រោមិ សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ច-
វារសទិសា វិត្តារេតញ្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

បដិច្ចវារៈ

[១០០០] អព្យាកតធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១០០១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[១០០២] អព្យាកតធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ ។

[១០០៣] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[១០០៤] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១០០៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ ។
សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសង្កវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

ហេតុសហេតុកុកុសលត្តិកំ

បញ្ហាវារោ

[១០០៦] ហេតុចេវ សហេតុកោច អព្យាកតោ
ធម្មោ ហេតុស្សចេវ សហេតុកស្សច អព្យាកតស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១០០៧] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិ-
បតិយា នវ អនន្តវេ នវ សមនន្តវេ នវ សហជាតេ
នវ អញ្ញមញ្ញេ នវ និស្សយេ នវ ឧបនិស្សយេ
នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ វិចាកេ នវ អា-
ហារេ តីណិ អវិកតេ នវ ។

[១០០៨] ហេតុចេវ សហេតុកោច អព្យាកតោ
ធម្មោ ហេតុស្សចេវ សហេតុកស្សច អព្យាកតស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១០០៩] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[១០១០] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[១០១១] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

ហេតុសហេតុកទុកកុសលគ្គិកៈ

បញ្ហាវារៈ

[១០០៦] អព្យាកតធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃអព្យាកតធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០០៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុង
កម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១០០៨] អព្យាកតធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ដោយអារម្ម-
ណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[១០០៩] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[១០១០] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០១១] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោម-
មម្បិ បច្ចុដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចុដីយម្បិ បច្ចុ-
ដីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ ឯវំ កលោតព្វំ ។

ហេតុសហេតុកទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[១០១២] ហេតុញ្ជោវ ហេតុសម្បយុត្តញ្ជោ កុសលំ
ធម្មំ បដិច្ច ហេតុចេវ ហេតុសម្បយុត្តោច កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចុយា ហេតុញ្ជោវ ហេតុស-
ម្បយុត្តញ្ជោ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុសម្បយុត្តោចេវ-
នចហេតុ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចុយា ។

[១០១៣] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អវិ-
តតេ នវ ។

[១០១៤] ហេតុញ្ជោវ ហេតុសម្បយុត្តញ្ជោ កុស-
លំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុចេវ ហេតុសម្បយុត្តោច កុ-
សលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចុយា ។

[១០១៥] នអធិបតិយា នវ នបុរេ-
ជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

អនុលោមក្តី បច្ចុនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចុនីយៈក្តី បច្ចុនី-
យានុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោក
រាប់ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុសហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ)
បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ហេតុសហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ ។

ហេតុហេតុសម្បយុត្តិទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១០១២] កុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ
នូវកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ កុសលធម៌ ប្រកបដោយហេតុតែមិនមែនជាហេតុ អា-
ស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០១៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១០១៤] កុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ
នូវកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
នអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១០១៥] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩

ហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ

នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[១០១៦] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

[១០១៧] នអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុយា នវ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
រោមិ សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ច-
វារសទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ហាវារោ

[១០១៨] ហេតុចេវ ហេតុសម្បយុត្តោច កុស-
លោ ធម្មោ ហេតុស្សចេវ ហេតុសម្បយុត្តស្សច កុ-
សលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១០១៩] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិ-
បតិយា នវ អនន្តវេ នវ កម្មេ តីណិ អាយាវេ
តីណិ អវិកតេ នវ ។

[១០២០] ហេតុចេវ ហេតុសម្បយុត្តោច កុស-
លោ ធម្មោ ហេតុស្សចេវ ហេតុសម្បយុត្តស្សច កុ-
សលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[១០២១] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

ហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ

ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងន-
វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១០១៦] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០១៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសង្កវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[១០១៨] កុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០១៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១០២០] កុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជា
បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[១០២១] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១០២២] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[១០២៣] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោមម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ចដីយានុលោមម្បិ កណិតំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[១០២៤] ហេតុញ្ចេវ ហេតុសម្បយុត្តព្វា អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុចេវ ហេតុសម្បយុត្តោច អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០២៥] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អវិកតេ នវ ។

[១០២៦] ហេតុញ្ចេវ ហេតុសម្បយុត្តព្វា អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុចេវ ហេតុសម្បយុត្តោច អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[១០២៧] នអធិបតិយា នវ នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ តីណិ នវិចាកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[១០២២] ក្នុងនិហារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០២៣] ក្នុងនិហារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ព្រោះនិហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយា-
នុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់
ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ)
បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[១០២៤] អកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ អា-
ស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០២៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនិហារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។

[១០២៦] អកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ
នូវអកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
និហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០២៧] ក្នុងនិហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនិហារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៤ ក្នុងនិហារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនិហារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៤ ក្នុងនិហារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនិហារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤
ក្នុងនិហារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។

ហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ

[១០២៨] ហេតុប្បដ្ឋយា នអធិបតិយា តីណិ ។

[១០២៩] នអធិបតិប្បដ្ឋយា ហេតុយា នវ ។

សហជាតវាវេយិ បច្ចយវាវេយិ និស្សយវា-
វេយិ សំសដ្ឋវាវេយិ សម្បយុត្តវាវេយិ បដិច្ច-
វាវសទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ហាវារោ

[១០៣០] ហេតុចេវ ហេតុសម្បយុត្តោច អក្ក-
សលោ ធម្មោ ហេតុស្សចេវ ហេតុសម្បយុត្តស្សច
អក្កសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[១០៣១] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិប-
តិយា នវ កម្មេ តីណិ អាយាវេ តីណិ អវិគតេ នវ ។

[១០៣២] ហេតុចេវ ហេតុសម្បយុត្តោច អក្ក-
សលោ ធម្មោ ហេតុស្សចេវ ហេតុសម្បយុត្តស្សច
អក្កសលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ ។

[១០៣៣] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[១០៣៤] ហេតុប្បដ្ឋយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[១០៣៥] នហេតុប្បដ្ឋយា អារម្មណេ នវ ។

ហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ

[១០២៨] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
 [១០២៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។
 សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសង្ខវារៈក្តី
 សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
 ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[១០៣០] អកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ជាបច្ច័យ
 នៃអកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៣១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
 ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១០៣២] អកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ជាបច្ច័យ
 នៃអកុសលធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ
 ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្ប-
 ច្ច័យ ។

[១០៣៣] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៩ ។

[១០៣៤] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៣៥] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

យថា កុសលត្តិកោ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[១០៣៦] ហេតុញ្ចោ ហេតុសម្បយុត្តព្វ អព្យា-
កតំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុចេវ ហេតុសម្បយុត្តោច អព្យា-
កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០៣៧] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ កម្មេ
នវ វិចារកេ នវ អវិកតេ នវ ។

[១០៣៨] ហេតុញ្ចោ ហេតុសម្បយុត្តព្វ អព្យាក-
តំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុចេវ ហេតុសម្បយុត្តោច អព្យា-
កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[១០៣៩] នអធិបតិយា នវ នបុរេជាតេ នវ
នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ តីណិ
នវិចារកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

[១០៤០] ហេតុប្បច្ចយា នអធិបតិយា នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

អនុលោមក្តី បច្ចុនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចុនីយៈក្តី បច្ចុនីយា-
នុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់
ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ)
បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[១០៣៦] អព្យាកតធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ
នូវអព្យាកតធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៣៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១០៣៨] អព្យាកតធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ អា-
ស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១០៣៩] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩
ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១០៤០] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

ហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ

[១០៤១] នអធិបតិប្បច្ចយា ហេតុយា នវ ។
សហជាតវាវេយិ បច្ចយវាវេយិ និស្សយវា-
វេយិ សំសង្កវាវេយិ សម្បយុត្តវាវេយិ បដិច្ច-
វាវសទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ហាវារោ

[១០៤២] ហេតុចេវ ហេតុសម្បយុត្តោច អព្យាក-
តោ ធម្មោ ហេតុស្សចេវ ហេតុសម្បយុត្តស្សច អព្យា-
កតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១០៤៣] ហេតុយា តីណិ អារម្មណេ នវ អធិប-
តិយា នវ អាសេវនេ នវ កម្មេ តីណិ វិចារកេ នវ
អវិតតេ នវ ។

[១០៤៤] ហេតុចេវ ហេតុសម្បយុត្តោច អព្យា-
កតោ ធម្មោ ហេតុស្សចេវ ហេតុសម្បយុត្តស្សច អ-
ព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[១០៤៥] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[១០៤៦] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[១០៤៧] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

ហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ

[១០៤១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ ។
សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី សម្ប-
យុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[១០៤២] អព្យាកតធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃអព្យាកតធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១០៤៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុង
អវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[១០៤៤] អព្យាកតធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ដោយអារម្ម-
ណប្បដ្ឋយ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បដ្ឋយ ជាបច្ច័យ ដោយឧប-
និស្សយប្បដ្ឋយ ។

[១០៤៥] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ។

[១០៤៦] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១០៤៧] ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

យថា កុសលត្តិកោ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្បិ កណ៌ិតំ វេ កណោតព្វំ ។

ហេតុហេតុសម្មយុត្តទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

នហេតុសហេតុកទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[១០៤៨] នហេតុំ សហេតុកំ កុសលំ ធម្មំ ប-
ដិច្ច នហេតុ សហេតុកោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០៤៩] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ សព្វត្ត
ឯកំ អវិតតេ ឯកំ ។

[១០៥០] នអធិបតិយា ឯកំ នបុរោជាតេ ឯកំ
នវិចារកេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ឯកំ ។

បញ្ញាវារេបិ សព្វត្ត ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

អនុលោមក្តី បច្ចុនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចុនីយៈក្តី បច្ចុនីយានុលោម
ក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា
(ក្នុងហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាង
នោះដែរ ។

ចប់ ហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ ។

នហេតុសហេតុកិទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១០៤៨] កុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុតែប្រកបដោយហេតុ
អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុតែប្រកបដោយហេតុ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៤៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ។

[១០៥០] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន
មានវារៈ ១ ។

ឯក្នុងបញ្ញាវារៈ បច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

បដិច្ចវារោ

[១០៥១] នហោតុំ សហោតុកំ អកុសលំ ធម្មំ
បដិច្ច នហោតុ សហោតុកោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[១០៥២] ហោតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ
សព្វត្ថ ឯកំ អវិតតេ ឯកំ ។

ហោតុប្បច្ចយោ នត្ថិ ។ បញ្ញាវារេបិ សព្វត្ថ ឯកំ
បញ្ញាវារេបិ ឥមេសំ តិណ្ណំ ហោតុប្បច្ចយោ នត្ថិ ។

បដិច្ចវារោ

[១០៥៣] នហោតុំ សហោតុកំ អព្យាកតំ ធម្មំ
បដិច្ច នហោតុ សហោតុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា នហោតុំ សហោតុកំ អព្យា-
កតំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ អហោតុកោ អព្យាក-
តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។ នហោតុ-
សហោតុកំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ សហោតុ-
កោ អព្យាកតោ ច នហោតុអហោតុកោ អព្យា-
កតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

នហេតុសហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១០៥១] អកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុតែប្រកបដោយហេតុ
អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ មិនមែនជាហេតុតែប្រកបដោយហេតុ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[១០៥២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ១ ក្នុងបដ្ឋ័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ១ ។

ហេតុប្បដ្ឋ័យ មិនមានទេ ។ ឯក្នុងបញ្ញាវារៈ បដ្ឋ័យទាំងអស់ សុទ្ធ
តែមានវារៈ ១ ។ ឯក្នុងបញ្ញាវារៈ ហេតុប្បដ្ឋ័យ នៃធម៌ទាំង ៣ នេះ
មិនមានទេ ។

បដិច្ចវារៈ

[១០៥៣] អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុតែប្រកបដោយហេតុ
អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុតែប្រកបដោយហេតុ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុទាំងមិន
ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ តែ
ប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អព្យាកត-
ធម៌ មិនមែនជាហេតុតែប្រកបដោយហេតុក្តី អព្យាកតធម៌ មិនមែន
ជាហេតុទាំងមិនមានហេតុក្តី អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែន
ជាហេតុតែប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

នហេតុំ អហេតុកំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
 អហេតុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
 យា តីណិ ។ នហេតុំ សហេតុកំ អព្យាកតញ្ច
 នហេតុំ អហេតុកំ អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ-
 សហេតុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា តីណិ ។

[១០៥៤] ហេតុយា នវ អារម្មណោ ចត្តារិ អ-
 ធិបតិយា បញ្ច កម្មេ នវ វិចាកេ នវ អវិកតេ
 នវ ។

[១០៥៥] នហេតុំ អហេតុកំ អព្យាកតំ ធម្មំ
 បដិច្ច នហេតុ អហេតុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[១០៥៦] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ តីណិ
 នអធិបតិយា នវ នអនន្តវេ តីណិ នសមនន្តវេ តី-
 ណិ នអញ្ញមញ្ញោ តីណិ នឧបនិស្សយេ តីណិ ន-
 បុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសវនេ នវ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ
នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ
តែប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ
តែប្រកបដោយហេតុផង នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនប្រកប
ដោយហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១០៥៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៤ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧
ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

[១០៥៥] អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទាំងមិនប្រកបដោយ
ហេតុ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទាំងមិនប្រកប
ដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១០៥៦] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣
ក្នុងនសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣
ក្នុងនឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧
ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧

នហេតុសហេតុកទុកកុសលត្តិកំ

នកម្មេ ទ្វេ នវិចារកេ បញ្ច នអាហារេ ឯកំ នត្រិ-
យេ ឯកំ នឈានេ ឯកំ នមត្តេ ឯកំ នសម្ប-
យុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ នោនត្តិយា តីណិ
នោវិតតេ តីណិ ។

[១០៥៧] ហេតុប្បច្ចយា នអាម្ពណោ តីណិ ។

[១០៥៨] នហេតុប្បច្ចយា អាម្ពណោ ឯកំ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
រោមិ សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ច-
វារសទិសា វិត្តារេតញ្ច ។

បញ្ញាវារោ

[១០៥៩] នហេតុ សហេតុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ
នហេតុស្ស សហេតុកស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
អាម្ពណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១០៦០] អាម្ពណោ ចត្តារិ អធិបតិយា ចត្តារិ
អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ ចត្តារិ សហជាតេ
សត្ត អញ្ញមញ្ញេ ន និស្សយេ សត្ត ឧបនិស្ស-
យេ ចត្តារិ បុរេជាតេ ទ្វេ បច្ចាជាតេ ទ្វេ

នហេតុសហេតុកទុកកុសលតិកៈ

ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងន-
អាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនឈា-
នប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនោនត្តិ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១០៥៧] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៥៨] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[១០៥៩] អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុតែប្រកបដោយហេតុ
ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុតែប្រកបដោយហេតុ ដោយ
អារម្មណប្បច្ច័យ ។

[១០៦០] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៤ ក្នុងនអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងនសមនន្តរប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៤ ក្នុងនសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៦ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៤ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

អាសវនេ ទ្វេ កម្មេ ចត្តារិ វិចាកេ ចត្តារិ អាហារេ
ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយេ ចត្តារេ ឈានេ ចត្តារិ មក្កេ តីណិ
សម្បយុត្តេ ទ្វេ វិប្បយុត្តេ តីណិ អត្តិយា សត្ត
នត្តិយា ចត្តារិ វិភតេ ចត្តារិ អវិភតេ សត្ត ។

[១០៦១] នហេតុ សហេតុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ
នហេតុស្ស សហេតុកស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហាជាតប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១០៦២] នហេតុយា សត្ត នអារម្មណេ សត្ត ។

[១០៦៣] អារម្មណប្បច្ចយា នហេតុយា ចត្តារិ ។

[១០៦៤] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ចត្តារិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

នហេតុសហេតុកទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

ហេតុគោច្ឆកទុកត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងវិបាក-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣
ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង
អត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនត្តិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[១០៦១] អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ តែប្រកបដោយហេតុ
ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមែនជាហេតុ តែប្រកបដោយហេតុ ដោយ
អារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[១០៦២] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ។

[១០៦៣] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[១០៦៤] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
អនុលោមក្តី បច្ចុនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចុនីយៈក្តី បច្ចុនីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ
យ៉ាងណា (ក្នុងនហេតុសហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត
គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ នហេតុសហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ ។
ចប់ ហេតុគោត្តកទុកត្តិកៈ ។

សប្បច្ចយទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[១០៦៥] សប្បច្ចយំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ស-
ប្បច្ចយោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០៦៦] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អធិ-
បតិយា ឯកំ អវិភតេ ឯកំ ។

[១០៦៧] សប្បច្ចយំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច ស-
ប្បច្ចយោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្ប-
ច្ចយា ។

[១០៦៨] នអធិបតិយា ឯកំ នបុរេជាតេ ឯកំ
នបច្ឆាជាតេ ឯកំ នអាសេវនេ ឯកំ នកម្មេ ឯកំ
នវិចារកេ ឯកំ នវិប្បយុត្តេ ឯកំ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
រោមិ សំសជ្ជវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ច-
វារសទិសា វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[១០៦៩] សប្បច្ចយោ កុសលោ ធម្មោ សប្បច្ច-
យស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

សប្បច្ច័យទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១០៦៥] កុសលធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ អាស្រ័យ នូវកុសល-
ធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៦៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[១០៦៧] កុសលធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ អាស្រ័យ នូវអកុ-
សលធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ទើបកើតឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១០៦៨] ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ក្នុងនបច្ចាជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអាសេវនប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ច័យវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសង្ខវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ញាវារៈ

[១០៦៩] កុសលធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ជាបច្ច័យ នៃកុសល-
ធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៧០] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ
អវិតតេ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

[១០៧១] សប្បច្ចយំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
សប្បច្ចយោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[១០៧២] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ
អវិតតេ ឯកំ ។

បញ្ញាវារេបិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

[១០៧៣] សប្បច្ចយំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច សប្ប-
ច្ចយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០៧៤] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ
អវិតតេ ឯកំ ។

[១០៧៥] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ ឯកំ
នអធិបតិយា ឯកំ សព្វត្ថ ឯកំ ។

បញ្ញាវារោ

[១០៧៦] សប្បច្ចយោ អព្យាកតោ ធម្មោ សប្បច្ចយ-
ស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[១០៧០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

បដិច្ចវារៈ

[១០៧១] អកុសលធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៧២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ឯក្នុងបញ្ញាវារៈ បច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

បដិច្ចវារៈ

[១០៧៣] អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៧៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[១០៧៥] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

បញ្ញាវារៈ

[១០៧៦] អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

សម្បត្តយទុកកុសលគ្គិកំ

[១០៧៧] សម្បត្តយោ អព្យាកតោ ធម្មោ សម្ប-
 ត្តយស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បត្តយេន
 បត្តយោ ។ អប្បត្តយោ អព្យាកតោ ធម្មោ សម្បត្ត-
 យស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បត្តយេន
 បត្តយោ ។

[១០៧៨] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ទ្វេ អធិ-
 បតិយា ទ្វេ អនន្តរេ ឯកំ ។ សម្បត្តយោ អព្យា-
 កតោ ធម្មោ សម្បត្តយស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បត្តយេន បត្តយោ អប្បត្តយោ អព្យា-
 កតោ ធម្មោ សម្បត្តយស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 ឧបនិស្សយប្បត្តយេន បត្តយោ អារម្មណ្ហាបនិស្ស-
 យោ ។ បុរេជាតេ ឯកំ បច្ឆាជាតេ ឯកំ សព្វត្ត
 ឯកំ អរិកតេ ឯកំ ។

[១០៧៩] សម្បត្តយោ អព្យាកតោ ធម្មោ សម្ប-
 ត្តយស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បត្តយេន
 បត្តយោ សហជាតប្បត្តយេន បត្តយោ ឧបនិស្ស-
 យប្បត្តយេន បត្តយោ ។ អប្បត្តយោ អព្យាកតោ
 ធម្មោ សម្បត្តយស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណា-
 ប្បត្តយេន បត្តយោ ឧបនិស្សយប្បត្តយេន បត្តយោ ។

សប្បច្ច័យទុកកុសលត្តិកៈ

[១០៧៧] អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ មិនប្រកបដោយបច្ច័យ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[១០៧៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ អព្យាកតធម៌ មិនប្រកបដោយបច្ច័យ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ ។ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[១០៧៩] អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ មិនប្រកបដោយបច្ច័យ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១០៨០] នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណោ ឯកំ ។

[១០៨១] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ ឯកំ ។

[១០៨២] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ទ្វេ ។

សប្បច្ចយទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សង្ខតទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[១០៨៣] សង្ខតំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សង្ខតោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
សប្បច្ចយសទិសំ ។

សង្ខតទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សនិទស្សនទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[១០៨៤] អនិទស្សនំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០៨៥] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិតតេ ឯកំ ។

បញ្ញាវារេបិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[១០៨០] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[១០៨១] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៨២] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

ចប់ សប្បច្ច័យទុកកុសលត្តិកៈ ។

សង្ខតទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១០៨៣] កុសលធម៌ ដែលបច្ច័យតាក់តែងហើយ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលបច្ច័យតាក់តែងហើយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ដូចគ្នានឹងសប្បច្ច័យទុកកុសលត្តិកៈដែរ ។

ចប់ សង្ខតទុកកុសលត្តិកៈ ។

សនិទស្សនទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១០៨៤] កុសលធម៌ ជាអនិទស្សនៈ (កុសលធម៌មិនប្រកប ដោយការឃើញ) អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ជាអនិទស្សនៈ ទើបកើត ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៨៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ឯក្នុងបញ្ហាវារៈ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

បដិច្ចវារោ

[១០៨៦] អនិទស្សនំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
អនិទស្សនោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ។

[១០៨៧] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អ-
រិកតេ ឯកំ ។

បញ្ញាវារេមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

[១០៨៨] អនិទស្សនំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
អនិទស្សនោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[១០៨៩] នហេតុយា តីណិ អារម្មណោ ឯកំ
អធិបតិយា តីណិ អរិកតេ តីណិ ។

[១០៩០] ហេតុយា តីណិ សព្វត្ថ តីណិ
នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ តីណិ នអាហារេ តីណិ
សព្វត្ថ តីណិ នោរិកតេ តីណិ ។

សហជាតវារេមិ បច្ចយវារេមិ និស្សយវា-
រេមិ សំសជ្ជវារេមិ សម្បយុត្តវារេមិ បដិច្ច-
វារសទិសា វិត្តារេតញ្ច ។

សនិទស្សនទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១០៨៦] អកុសលធម៌ ជាអនិទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាអនិទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[១០៨៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ។

ឯក្នុងបញ្ញាវារៈ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

បដិច្ចវារៈ

[១០៨៨] អព្យាកតធម៌ ជាអនិទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកត- ធម៌ ជាអនិទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[១០៨៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

[១០៩០] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ៣ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ច័យវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសង្កវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារោ

[១០៩១] អនិទស្សនោ អព្យាកតោ ធម្មោ អនិ-
ទស្សនស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ តីណិ ។

[១០៩២] សនិទស្សនោ អព្យាកតោ ធម្មោ អនិ-
ទស្សនស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ អនិទស្សនោ អព្យាកតោ ធម្មោ
អនិទស្សនស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១០៩៣] អនិទស្សនោ អព្យាកតោ ធម្មោ អនិ-
ទស្សនស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។
អនិទស្សនោ អព្យាកតោ ធម្មោ អនិទស្សនស្ស
អព្យាកតស្ស ច សនិទស្សនស្ស អព្យាកតស្ស ច
ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតាធិ-
បតិ តីណិ ។

[១០៩៤] អនន្តរេ ឯកំ ។ បេ ។ សហជាតេ
តីណិ អញ្ញមញ្ញេ ឯកំ និស្សយេ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

បញ្ហាវារៈ

[១០៩១] អព្យាកតធម៌ ជាអនិទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកត-
ធម៌ ជាអនិទស្សនៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១០៩២] អព្យាកតធម៌ ជាសនិទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌
ជាអនិទស្សនៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ អព្យាកតធម៌ ជាអនិទស្សនៈ
ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាអនិទស្សនៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[១០៩៣] អព្យាកតធម៌ ជាសនិទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកត-
ធម៌ ជាអនិទស្សនៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ
និងសហជាតាធិបតិ ។ អព្យាកតធម៌ ជាអនិទស្សនៈ ជាបច្ច័យ
នៃអព្យាកតធម៌ ជាអនិទស្សនៈផង នៃអព្យាកតធម៌ ជាសនិទស្សនៈផង
ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ មានវារៈ ៣ ។

[១០៩៤] ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ បេ ។ ក្នុងសហជា-
តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនិស្សយ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អប្បដិយទុកកុសលត្តិកំ

[១០៩៥] សនិទស្សនោ អព្យាកតោ ធម្មោ
 អនិទស្សនស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្ស-
 យប្បច្ចយេន បច្ចយោ បកត្ថបនិស្សយោ ។ អនិ-
 ទស្សនោ អព្យាកតោ ធម្មោ អនិទស្សនស្ស អព្យា-
 កតស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អារម្មណ្ឌបនិស្សយោ អនន្ត្របនិស្សយោ បកត្ថប-
 និស្សយោ ។ បេ ។

[១០៩៦] បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ
 អាសេវនេ ឯកំ កម្មេ តីណិ វិចារកេ តីណិ
 សព្វត្ថ តីណិ សម្បយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ តីណិ
 អត្ថិយា បញ្ច នត្ថិយ ឯកំ ។

សនិទស្សនទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

អប្បច្ចយម្បិ អសម្ពុតម្បិ សនិទស្សនម្បិ ន លត្តតិ ។

អប្បដិយទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[១០៩៧] អប្បដិយំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បដិ-
 យោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អប្បដិយទុកកុសលត្តិកៈ

[១០៩៥] អព្យាកតធម៌ ជាសនិទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាអនិទស្សនៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់បកត្ថបនិស្ស័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជាអនិទស្សនៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាអនិទស្សនៈ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណ្ឌបនិស្ស័យ អនន្តរូបនិស្ស័យ និងបកត្ថបនិស្ស័យ ។ លេ ។

[១០៩៦] ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបច្ច័យជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមាន វារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន វារៈ ៣ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ចប់ សនិទស្សនទុកកុសលត្តិកៈ ។

អប្បច្ច័យធម៌ក្តី អសង្កតធម៌ក្តី សនិទស្សនធម៌ក្តី មិនបាច់និយាយឡើយ ។

អប្បដិយទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១០៩៧] កុសលធម៌ ជាអប្បដិយៈ (មិនប្រកបដោយការប៉ះ ពាល់) អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាអប្បដិយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១០៩៨] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ
វិប្បយុត្តេ ឯកំ អវិតតេ ឯកំ ។
បញ្ញាវារេបិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

[១០៩៩] អប្បដិយំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អប្ប-
ដិយោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១០០] ហេតុយា ឯកំ អវិតតេ ឯកំ ។
បញ្ញាវារេបិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

[១១០១] សប្បដិយំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
សប្បដិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា សប្បដិយំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បដិ-
យោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

សប្បដិយំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច សប្បដិយោ អព្យា-
កតោ ច អប្បដិយោ អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា នវ ។

[១១០២] អប្បដិយំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
អប្បដិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្ម-
ណាប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[១០៩៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។
ឯក្នុងបញ្ញាវារៈ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

បដិច្ចវារៈ

[១០៩៩] អកុសលធម៌ ជាអប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌
ជាអប្បដិយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១០០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ។

ឯក្នុងបញ្ញាវារៈ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

បដិច្ចវារៈ

[១១០១] អព្យាកតធម៌ ជាសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌
ជាសប្បដិយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ អព្យាកតធម៌ ជាអប្ប-
ដិយៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាសប្បដិយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជាសប្បដិយៈក្តី អព្យាកតធម៌ ជាអប្បដិ-
យៈក្តី អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាសប្បដិយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១១០២] អព្យាកតធម៌ ជាអប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកត-
ធម៌ ជាអប្បដិយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បច្ច័យ ។

អប្បដិយទុកកុសលគ្គិកំ

[១១០៣] ហេតុយា នវ អារម្មណោ ឯកំ អធិ-
បតិយា នវ អញ្ញមញ្ញោ ន ទិស្សយេ នវ ឧបទិស្ស-
យេ ឯកំ កម្មេ នវ វិចារកេ នវ អវិតតេ នវ ។

[១១០៤] សប្បដិយំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
សប្បដិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេ-
តុប្បច្ចយា ។

[១១០៥] នហេតុយា នវ សព្វត្ថ នវ នោវិ-
តតេ នវ ។

បញ្ញាវារោ

[១១០៦] អប្បដិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ អប្ប-
ដិយស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[១១០៧] ហេតុយា តីណិ អារម្មណោ ទ្វេ អ-
ធិបតិយា តីណិ អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ
សហជាតេ នវ អញ្ញមញ្ញោ ន ទិស្សយេ នវ ឧប-
ទិស្សយេ ទ្វេ បុរេជាតេ តីណិ បច្ឆាជាតេ តីណិ
អាសេវនេ ឯកំ កម្មេ តីណិ វិចារកេ តីណិ

អប្បដិយទុកកុសលត្តិកៈ

[១១០៣] ក្នុងហេតុប្បដិយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដិយ មានវារៈ ១ ក្នុងអធិបតិប្បដិយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បដិយ មានវារៈ ៦ ក្នុងនិស្សយប្បដិយ មានវារៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដិយ មានវារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បដិយ មានវារៈ ៧ ក្នុងវិបាកប្បដិយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដិយ មានវារៈ ៧ ។

[១១០៤] អព្យាកតធម៌ ជាសប្បដិយៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាសប្បដិយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដិយ ។

[១១០៥] ក្នុងនហេតុប្បដិយ មានវារៈ ៧ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ៧ ក្នុងនោវិគតប្បដិយ មានវារៈ ៧ ។

បញ្ហាវារៈ

[១១០៦] អព្យាកតធម៌ ជាអប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាអប្បដិយៈ ដោយហេតុប្បដិយ ។

[១១០៧] ក្នុងហេតុប្បដិយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដិយ មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បដិយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរប្បដិយ មានវារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរប្បដិយ មានវារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បដិយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បដិយ មានវារៈ ៦ ក្នុងនិស្សយប្បដិយ មានវារៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដិយ មានវារៈ ២ ក្នុងបុរេជាតប្បដិយ មានវារៈ ៣ ក្នុងបច្ច័យជាតប្បដិយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាសេវនប្បដិយ មានវារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បដិយ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បដិយ មានវារៈ ៣

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

អាហារេ តីណិ ឥន្ទ្រិយេ បញ្ច ឈានេ តីណិ មក្កេ
តីណិ សម្បយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ ចត្តារិ អត្តិយា
នវ នត្តិយា ឯកំ វិតតេ ឯកំ អវិតតេ នវ ។

[១១០៨] សប្បដិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ សប្ប-
ដិយស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស សហជាតប្បច្ច-
យេន ។ បេ ។

[១១០៩] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[១១១០] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[១១១១] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ទ្វេ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដិយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដិយម្បិ បច្ច-
ដិយានុលោមម្បិ កណិកំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អប្បដិយទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

រូបីទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[១១១២] អរូបី កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អរូបី
កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងត្រ័យប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុង
ឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងសម្បយុត្ត-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ក្នុងអត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនត្ថិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
ក្នុងវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[១១០៨] អព្យាកតធម៌ ជាសប្បដិយៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌
ជាសប្បដិយៈ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។ បេ ។

[១១០៩] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ។

[១១១០] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១១១] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោមក្តី
នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុង
សប្បដិយទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ អប្បដិយទុកកុសលត្តិកៈ ។

រូបីទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១១១២] កុសលធម៌ មិនមានរូប អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិន
មានរូប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

រូបីទុកកុសលគ្គិកំ

[១១១៣] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ ។
សហជាតវាវេបិ ។ មេ ។ បញ្ញាវាវេបិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

[១១១៤] អរូបី អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អរូបី
អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១១៥] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ឯកំ
អវិតតេ ឯកំ ។

សហជាតវាវេបិ ។ មេ ។ បញ្ញាវាវេបិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

[១១១៦] រូបី អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច រូបី អព្យា-
កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

អរូបី អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អរូបី អព្យាកតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ រូបី អព្យាកតញ្ច
អរូបី អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច រូបី អព្យាកតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[១១១៧] អរូបី អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អរូបី
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណប្បច្ចយា ។

រូបីទុកកុសលត្តិកៈ

[១១១៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។
ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ។ បេ ។ ក្នុងបញ្ញាវារៈក្តី ក្នុងបដ្ឋយទាំង
អស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

បដិច្ចវារៈ

[១១១៤] អកុសលធម៌ មិនមានរូប អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌
មិនមានរូប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១១៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។
ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ។ បេ ។ ក្នុងបញ្ញាវារៈក្តី ក្នុងបដ្ឋយទាំង
អស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

បដិច្ចវារៈ

[១១១៦] អព្យាកតធម៌ មានរូប អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មាន
រូប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌
មិនមានរូប អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមានរូប ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អព្យាកតធម៌ មានរូប អាស្រ័យ
នូវអព្យាកតធម៌ មានរូបផង នូវអព្យាកតធម៌ មិនមានរូបផង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១១១៧] អព្យាកតធម៌ មិនមានរូប អាស្រ័យ នូវអព្យាកត-
ធម៌ មិនមានរូប ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១១១៨] ហោតុយា នវ អារម្មណោ តីណិ អធិ-
បតិយា បញ្ច អនន្តវេ តីណិ សមនន្តវេ តីណិ
អញ្ញមញ្ញេ ឆ បុរេជាតេ ឯកំ អាសេវនេ ឯកំ
កម្មេ នវ វិចារកេ នវ អវិតតេ នវ ។

[១១១៩] នហោតុយា នវ នអារម្មណោ តីណិ
នអធិបតិយា នវ ។ បេ ។ នកម្មេ ទ្វេ នវិចារកេ
បញ្ច នអាហារេ ឯកំ នស្រ្ទិយេ ឯកំ នណានេ
ទ្វេ នមក្កេ នវ នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ
ទ្វេ នោនត្តិយា តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

បញ្ហាវារោ

[១១២០] អរូបិ អព្យាកតោ ធម្មោ អរូបិស្ស
អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហោតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១១២១] ហោតុយា តីណិ អារម្មណោ
ទ្វេ អធិបតិយា តីណិ អនន្តវេ ឯកំ

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[១១១៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[១១១៩] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។ បេ ។ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនតន្ត្រិយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនឈានប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនោនត្តិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិតតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

បញ្ហាវារៈ

[១១២០] អព្យាកតធម៌ មិនមានរូប ជាបដ្ឋយ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមានរូប ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១២១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១

រូបីទុកកុសលត្តិកំ

សមនន្តរេ ឯកំ សហជាតេ សត្ត អញ្ញមញ្ញេ ឆ
 និស្សយេ សត្ត ឧបនិស្សយេ ទ្វេ បុរេជាតេ ឯកំ
 បច្ឆាជាតេ ឯកំ អាសេវនេ ឯកំ កម្មេ តីណិ វិចា-
 កេ តីណិ អាហារេ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយេ ឆ ល្អានេ
 តីណិ មក្កេ តីណិ សម្មយុត្តេ ឯកំ វិប្បយុត្តេ
 ទ្វេ ។ បេ ។ អរិកតេ សត្ត ។

[១១២២] នហេតុយា សត្ត នអារម្មណេ សត្ត ។

[១១២៣] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណិ ។

[១១២៤] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ទ្វេ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
 មម្បិ បច្ចដិយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដិយម្បិ បច្ច-
 ដិយានុលោមម្បិ កណិភំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

រូបីទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

រូបីទុកកុសលត្តិកៈ

ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុង
 អញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងឧប-
 និស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងបច្ឆា-
 ជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤
 ក្នុងឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងឈានប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុង
 មគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុង
 វិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ បេ ។ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[១១២២] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ។

[១១២៣] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១២៤] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុ-
 លោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ
 យ៉ាងណា (ក្នុងរូបីទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាង
 នោះដែរ ។

ចប់ រូបីទុកកុសលត្តិកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

លោកិយទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[១១២៥] លោកិយំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច លោ-
 កិយោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 លោកុត្តរំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច លោកុត្តរោ កុស-
 លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១២៦] លោកិយំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 លោកិយោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្ម-
 ណាប្បច្ចយា ។ លោកុត្តរំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 លោកុត្តរោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណា-
 ប្បច្ចយា ។

[១១២៧] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ អធិប-
 តិយា ទ្វេ កម្មេ ទ្វេ អវិភតេ ទ្វេ ។

[១១២៨] នអធិបតិយា ទ្វេ នអាសេវនេ ឯកំ
 នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវា-
 រោមិ សំសជ្ជវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ បដិច្ច-
 វារសទិសា វិត្តាវេតញា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

លោកិយទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១១២៥] កុសលធម៌ ជាលោកិយ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាលោកិយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ កុសលធម៌ ជាលោកុត្តរៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១២៦] កុសលធម៌ ជាលោកិយ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាលោកិយ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋយ ។ កុសលធម៌ ជាលោកុត្តរៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះអារម្មណប្បដ្ឋយ ។

[១១២៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

[១១២៨] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

លោកិយទុកកុសលគ្គិកំ

បញ្ហាវារោ

[១១២៩] លោកិយោ កុសលោ ធម្មោ លោ-
 កិយស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ លោកុត្តរោ កុសលោ ធម្មោ លោ-
 កុត្តរស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ទ្វេ ។

[១១៣០] លោកិយោ កុសលោ ធម្មោ លោ-
 កិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 លោកុត្តរោ កុសលោ ធម្មោ លោកិយស្ស កុ-
 សលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១១៣១] លោកិយោ កុសលោ ធម្មោ លោ-
 កិយស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ សហជាតាធិបតិ ។ លោ-
 កុត្តរោ កុសលោ ធម្មោ លោកុត្តរស្ស កុស-
 លស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហ-
 ជាតាធិបតិ ។ លោកុត្តរោ កុសលោ ធម្មោ លោ-
 កិយស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស អធិបតិប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ អារម្មណាធិបតិ ។

លោកិយទុកកុសលត្តិកៈ

បញ្ហាវារៈ

[១១២៩] កុសលធម៌ ជាលោកិយ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌
ជាលោកិយ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ជាបច្ច័យ
នៃកុសលធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

[១១៣០] កុសលធម៌ ជាលោកិយ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌
ជាលោកិយ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ជា
បច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាលោកិយ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[១១៣១] កុសលធម៌ ជាលោកិយ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌
ជាលោកិយ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ នឹងសហ-
ជាតាធិបតិ ។ កុសលធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជា
លោកុត្តរៈ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បានដល់សហជាតាធិបតិ ។ កុសល-
ធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ ជាលោកិយ ដោយអធិប-
តិប្បច្ច័យ បានដល់អារម្មណាធិបតិ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១១៣២] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ អធិ-
បតិយា តីណិ អនន្តេ ទ្វេ សមនន្តេ ទ្វេ សហ-
ជាតេ ទ្វេ ។ មេ ។ ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ អាសេវនេ
ទ្វេ កម្មេ ទ្វេ អាហារេ ទ្វេ អវិតតេ ទ្វេ ។

បដិច្ចវារោ

[១១៣៣] លោកិយំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
លោកិយោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ។

[១១៣៤] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ
អវិតតេ ឯកំ ។

សហជាតវារោមិ ។ មេ ។ បញ្ញាវារោមិ

សព្វត្ថ សទិសា ។

បដិច្ចវារោ

[១១៣៥] លោកិយំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច លោ-
កិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
លោកុត្តរំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច លោកុត្តរោ
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៣៦] ហេតុយា បញ្ច អារម្មណោ ទ្វេ កម្មេ
បញ្ច វិចាកេ បញ្ច អវិតតេ បញ្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[១១៣២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ បេ ។ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

បដិច្ចវារៈ

[១១៣៣] អកុសលធម៌ ជាលោកិយ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាលោកិយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៣៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

សហជាតវារៈក្តី ។ បេ ។ បញ្ញាវារៈក្តី ដូចគ្នាក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ។

បដិច្ចវារៈ

[១១៣៥] អព្យាកតធម៌ ជាលោកិយ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាលោកិយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ជាលោកុត្តរៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៣៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

លោកិយទុកកុសលត្តិកំ

[១១៣៧] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ តីណិ
 នអធិបតិយា ទ្វេ ។ បេ ។ នបុរេជាតេ ចត្តារិ
 នបច្ឆាជាតេ បញ្ច ។ បេ ។ នកម្មេ ឯកំ នវិចារកេ
 ឯកំ នអាហារេ ឯកំ ។ បេ ។ នមក្កេ ឯកំ
 នសម្បយុត្តេ តីណិ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ នោនត្តិយា
 តីណិ នោវិតតេ តីណិ ។

សហជាតវាវេយិ បច្ចយវាវេយិ និស្សយវា-
 វេយិ សំសដ្ឋវាវេយិ សម្បយុត្តវាវេយិ បដិច្ច-
 វាវេយិ វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[១១៣៨] លោកិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ
 លោកិយស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ។ លោកុត្តរោ អព្យាកតោ ធម្មោ
 លោកុត្តរស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[១១៣៩] ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណោ តីណិ
 អធិបតិយា ចត្តារិ អនន្តរេ ចត្តារិ សហជាតេ
 បញ្ច អញ្ញមញ្ញេ ទ្វេ និស្សយេ សត្ត ឧបនិស្ស-
 យេ ចត្តារិ បុរេជាតេ ទ្វេ បច្ឆាជាតេ ទ្វេ

លោកិយទុកកុសលត្តិកៈ

[១១៣៧] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។ បេ ។ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។ បេ ។ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអាហារប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ បេ ។ ក្នុងនមគ្គប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនសម្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនោនត្តិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសង្កវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[១១៣៨] អព្យាកតធម៌ ជាលោកិយ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាលោកិយ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៣៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងសហជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងអញ្ញាមញ្ញប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

អាសេវនេ ឯកំ កម្មេ តីណិ វិចារកេ ចត្តារិ អាហារេ
ចត្តារិ ។ បេ ។ មក្កេ ចត្តារិ សម្បយុត្តេ ទ្វេ វិប្ប-
យុត្តេ តីណិ អត្តិយា សត្ត អវិកតេ សត្ត ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដិយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដិយម្បិ បច្ច-
ដិយានុលោមម្បិ កណ៌តំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

លោកិយទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

កេនចិវិញ្ញេយ្យទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[១១៤០] កេនចិវិញ្ញេយ្យំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
កេនចិវិញ្ញេយ្យោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា កេនចិវិញ្ញេយ្យំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កេនចិ-
នវិញ្ញេយ្យោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
កេនចិវិញ្ញេយ្យំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កេនចិវិញ្ញេយ្យោ
កុសលោ ច កេនចិនវិញ្ញេយ្យោ កុសលោ ច ធម្មោ
ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ បេ ។ ក្នុងមគ្គប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងសម្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអត្តិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងលោកិយទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ លោកិយទុកកុសលត្តិកៈ ។

កេនចិវិញ្ញេយ្យទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១១២០] កុសលធម៌ ដែលគួរដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលគួរដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ កុសលធម៌ ដែលមិនគួរដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលគួរដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ កុសលធម៌ ដែលគួរដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយក្តី កុសលធម៌ ដែលមិនគួរដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយក្តី អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលគួរដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

កេនចិវិញ្ញេយ្យទុកកុសលគ្គិកំ

[១១៤១] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អវិ-
តតេ នវ ។

[១១៤២] កេនចិវិញ្ញេយ្យំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
កេនចិវិញ្ញេយ្យោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិ-
បតិប្បច្ចយា ។

[១១៤៣] នអធិបតិយា នវ នបុរេជាតេ នវ
នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ នវ
នវិចារកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយ-
វារោមិ សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ
បដិច្ចវារសទិសា វិត្តារេតញ្ច ។

បញ្ញាវារោ

[១១៤៤] កេនចិវិញ្ញេយ្យោ កុសលោ ធម្មោ
កេនចិវិញ្ញេយ្យស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១១៤៥] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អធិ-
បតិយា នវ អនន្តរេ នវ សមនន្តរេ នវ កម្មេ នវ
អវិកតេ នវ ។

កេនចិវិញ្ញេយ្យទុកកុសលត្តិកៈ

[១១៤១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[១១៤២] កុសលធម៌ ដែលគួរដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយ
អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែលគួរដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋយ ។

[១១៤៣] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩
ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ឆយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី សម្ប-
យុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[១១៤៤] កុសលធម៌ ដែលគួរដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយ ជា
បច្ឆយ នៃកុសលធម៌ ដែលគួរដឹងដោយវិញ្ញាណណាមួយ ដោយហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ។

[១១៤៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩
ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគ-
តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១១៤៦] នហេតុយា នវ នអារម្មណោ នវ ។
 [១១៤៧] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ នវ ។
 [១១៤៨] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ នវ ។
 យថា កុសលត្តិកោ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
 មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
 ដីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ ឯវំ កណោតព្វំ ។
 កេនចិវិញ្ញេយ្យំ អកុសលម្បិ កេនចិវិញ្ញេយ្យំ
 អព្យាកតម្បិ កេនចិវិញ្ញេយ្យកុសលសទិសំ
 វិត្តាវេតព្វំ ។

កេនចិវិញ្ញេយ្យទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។
 ចប់ ចូឡន្តរទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

អាសវំទុកកុសលត្តិកំ
 បដិច្ចវារោ

[១១៤៩] នោអាសវំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 នោអាសវោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា ។
 [១១៥០] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ
 កម្មេ ឯកំ អវិកតេ ឯកំ ។
 សហជាតវារេមិ ។ មេ ។ បញ្ញាវារេមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[១១៤៦] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[១១៤៧] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៤៨] ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។ អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោម ក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងកេនចិវិញ្ញេយ្យទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។ កេនចិវិញ្ញេយ្យអកុសលក្តី កេនចិវិញ្ញេយ្យអព្យាកតៈក្តី ដូចគ្នានឹង កេនចិវិញ្ញេយ្យកុសលដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ កេនចិវិញ្ញេយ្យទុកកុសលត្តិកៈ ។

ចប់ ចូឡន្តរទុកកុសលត្តិកៈ ។

អាសវទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១១៤៩] កុសលធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវកុសល- ធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៥០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ។ បេ ។ ក្នុងបញ្ញាវារៈក្តី ក្នុងបច្ច័យទាំង

អស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

អាសវទុកកុសលក្តីកំ

បដិច្ចវារោ

[១១៥១] អាសវំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អាស-
វោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៥២] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ
អវិភតេ នវ ។

[១១៥៣] នហេតុយា ឯកំ នអធិបតិយា នវ
។ បេ ។ នកម្មេ តីណិ នវិចាកេ នវ នវិប្ប-
យុត្តេ នវ ។

សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ ។ បេ ។
សម្បយុត្តវារោមិ សព្វត្ថ វិត្តាវេតព្វា ។

បញ្ញាវារោ

[១១៥៤] អាសវោ អកុសលោ ធម្មោ អា-
សវស្ស អកុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[១១៥៥] ហេតុយា សត្ត អារម្មណោ នវ អធិ-
បតិយា នវ មជ្ឈេ តិណ្ណំ សហជាតាធិបតិ លត្តតិ
អនន្តវេ នវ ។ បេ ។ ឧបនិស្សយេ នវ អាសវនេ
នវ កម្មេ តីណិ ។ បេ ។ មត្តេ នវ ។

អាសវទុកកុសលគ្គិកៈ

[១១៥១] អកុសលធម៌ ជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ជា
អាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៥២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[១១៥៣] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ។ បេ ។ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី ។ បេ ។ សម្បយុត្តវារៈក្តី
បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារ គ្រប់បច្ចយទាំងអស់ផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[១១៥៤] អកុសលធម៌ ជាអាសវៈ ជាបច្ចយ នៃអកុសលធម៌
ជាអាសវៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៥៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ឯសហជាតាធិបតិ នៃវារៈ
ទាំង ៣ លោកសំដៅយកត្រង់បទកណ្តាល ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩
។ បេ ។ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ បេ ។ ក្នុងមគ្គប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

បដិច្ចវារោ

[១១៥៦] នោអាសវំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
នោអាសវោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា ។

[១១៥៧] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ
អវិកតេ ឯកំ ។

សហជាតវារេមិ បច្ចយវារេមិ ។ មេ ។ បញ្ញា-
វារេមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

អាសវទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

សាសវទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[១១៥៨] សាសវំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សា-
សវោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
អនាសវំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អនាសវោ កុស-
លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៥៩] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ អធិ-
បតិយា ទ្វេ អវិកតេ ទ្វេ ។

[១១៦០] នអធិបតិយា ទ្វេ នវិប្បយុត្តេ ទ្វេ ។
សហជាតវារេមិ សម្បយុត្តវារេមិ សព្វត្ថ ទ្វេ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

បដិច្ចវារៈ

[១១៥៦] អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវ
អព្យាកតធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៥៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ក្នុងបច្ចយវារៈក្តី ។ លេ ។ ក្នុងបញ្ញាវារៈក្តី
ក្នុងបច្ចយទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

ចប់ អាសវទុកកុសលត្តិកៈ ។

សាសវទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១១៥៨] កុសលធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ អាស្រ័យ នូវ
កុសលធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។
កុសលធម៌ មិនមានអាសវៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ មិនមានអាសវៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៥៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

[១១៦០] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ២ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ក្នុងសម្បយុត្តវារៈក្តី ក្នុងបច្ចយទាំងអស់
សុទ្ធតែមានវារៈ ២ ។

សាសវទុកកុសលត្តិកំ

បញ្ញាវារោ

[១១៦១] សាសវោ កុសលោ ធម្មោ សាស-
វស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។ អនាសវោ កុសលោ ធម្មោ អនាសវស្ស
កុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១១៦២] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ អធិ-
បតិយា តីណិ ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ អវិគតេ ទ្វេ ។
យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវារស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[១១៦៣] សាសវំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច សាស-
វោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៦៤] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ
អវិគតេ ឯកំ ។

សហជាតវារេមិ បញ្ញាវារេមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

សាសវទុកកុសលត្តិកៈ

បញ្ញាវារៈ

[១១៦១] កុសលធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃ កុសលធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ មិនមានអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃកុសលធម៌ មិនមានអាសវៈ ដោយ ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៦២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយា- នុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងសាសវទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[១១៦៣] អកុសលធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ អាស្រ័យ នូវ អកុសលធម៌) ប្រកបដោយអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៦៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ក្នុងបញ្ញាវារៈក្តី ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

បដិច្ចវារោ

[១១៦៥] សាសវំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច សា-
 សវោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 អនាសវំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អនាសវោ អព្យា-
 កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អនាសវំ
 អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច សាសវោ អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា អនាសវំ អព្យាកតំ
 ធម្មំ បដិច្ច សាសវោ អព្យាកតោ ច អនាសវោ
 អព្យាកតោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 សាសវំ អព្យាកតញ្ច អនាសវំ អព្យាកតញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច សាសវោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៦៦] ហេតុយា បញ្ច អារម្មណោ ទ្វេ អធិ-
 បតិយា បញ្ច វិទាកេ បញ្ច អវិតតេ បញ្ច ។

[១១៦៧] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ តីណិ
 នអធិបតិយា ទ្វេ ។

សហជាតវារោមិ ។ បេ ។ សម្បយុត្តវារោមិ
 សព្វត្ថ វិត្តារេតញ្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

បដិច្ចវារៈ

[១១៦៥] អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ អាស្រ័យ នូវ
អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។
អព្យាកតធម៌ មិនមានអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមាន
អាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយ
អាសវៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមានអាសវៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈក្តី អព្យាកតធម៌
មិនមានអាសវៈក្តី អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ មិនមានអាសវៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ
អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈផង នូវអព្យាកតធម៌
មិនមានអាសវៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[១១៦៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងវិបាកប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៥
ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៥ ។

[១១៦៧] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋ័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ។

សហជាតវារៈក្តី ។ បេ ។ សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារ គ្រប់បច្ច័យទាំងអស់ផងចុះ ។

អាសវសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ

បញ្ញាវារោ

[១១៦៨] សាសវោ អព្យាកតោ ធម្មោ សា-
 សវស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។ អនាសវោ អព្យាកតោ ធម្មោ អនា-
 សវស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
 បច្ចយោ ។

[១១៦៩] ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណោ តីណិ
 អវិកតេ សត្ត ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
 មម្បិ បច្ចដិយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដិយម្បិ បច្ច-
 ដិយានុលោមម្បិ កណ្ឌិតំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

សាសវទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

អាសវសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[១១៧០] អាសវិប្បយុត្តំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 អាសវិប្បយុត្តោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយោ ។

[១១៧១] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អវិ-
 កតេ ឯកំ ។

អាសវសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ

បញ្ហាវារៈ

[១១៦៨] អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃ អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ អព្យាកត- ធម៌ មិនមានអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ មិនមានអាសវៈ ដោយ ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៦៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយា- នុលោមក្តី នៃបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងសាសវទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ សាសវទុកកុសលត្តិកៈ ។

អាសវសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១១៧០] កុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈ អាស្រ័យ នូវកុ- សលធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៧១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

សហជាតវាវេមិ បញ្ញាវាវេមិ សព្វត្ថ ឯកំ
កុសលទុក្ខច្នៃនោ អកុសលទុក្ខំ បន កី ។

[១១៧២] អាសវសម្បយុត្តំ អកុសលំ ធម្មំ ប-
ដិច្ច អាសវសម្បយុត្តោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អាសវីប្បយុត្តំ អកុសលំ
ធម្មំ បដិច្ច អាសវសម្បយុត្តោ អកុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៧៣] ហេតុយា បញ្ច អារម្មណោ បញ្ច
អវិភតេ បញ្ច ។

សហជាតវាវេមិ សម្បយុត្តវាវេមិ សព្វត្ថ បញ្ច ។

[១១៧៤] នហេតុយា ឯកំ នអធិបតិយា បញ្ច
នបុរេជាតេ បញ្ច ។ បេ ។ នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ
បញ្ច នវិប្បយុត្តេ បញ្ច ។ បេ ។

បញ្ញាវារោ

[១១៧៥] អាសវសម្បយុត្តោ អកុសលោ ធម្មោ
អាសវសម្បយុត្តស្ស អកុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ អាសវីប្បយុត្តោ អកុ-
សលោ ធម្មោ អាសវសម្បយុត្តស្ស អកុសលស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ក្នុងបញ្ញាវារៈក្តី ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមាន
វារៈ ១ ។ ការកំណត់នូវកុសលទុកៈ ឯអកុសលទុកៈ តើដូចម្តេច ។

[១១៧២] អកុសលធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអកុ-
សលធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអកុសល-
ធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៧៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ក្នុងសម្បយុត្តវារៈក្តី ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់
សុទ្ធតែមានវារៈ ៥ ។

[១១៧៤] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៥ ក្នុងនបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។ លេ ។ ក្នុងនកម្មប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៥ ។ លេ ។

បញ្ញាវារៈ

[១១៧៥] អកុសលធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃ
អកុសលធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
អកុសលធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ប្រកប
ដោយអាសវៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

អាសវិសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ

[១១៧៦] ហេតុយា បញ្ច អារម្មណោ នវ អវិ-
តតេ បញ្ច ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
ដីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ វរំ កណោតព្វំ ។

បដិច្ចវារោ

[១១៧៧] អាសវិប្បយុត្តំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
អាសវិប្បយុត្តោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា ។

[១១៧៨] ហេតុយា វកំ អារម្មណោ វកំ អវិ-
តតេ វកំ ។

[១១៧៩] នហេតុយា វកំ នអារម្មណោ វកំ
នអធិបតិយា វកំ ។

សហជាតវាវេបិ សម្បយុត្តវាវេបិ សព្វត្ថ វកំ ។

បញ្ញាវារោ

[១១៨០] អាសវិប្បយុត្តោ អព្យាកតោ ធម្មោ
អាសវិប្បយុត្តស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

អាសវសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ

[១១៧៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ
យ៉ាងណា (ក្នុងអាសវសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត
គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

បដិច្ចវារៈ

[១១៧៧] អព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអព្យា-
កតធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៧៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[១១៧៩] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ក្នុងសម្បយុត្តវារៈក្តី ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់
សុទ្ធតែមានវារៈ ១ ។

បញ្ញាវារៈ

[១១៨០] អព្យាកតធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យា-
កតធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១១៨១] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អរិ-
កតេ ឯកំ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្យិ បច្ចដិយម្យិ អនុលោមប្បច្ចដិយម្យិ បច្ច-
ដិយានុលោមម្យិ កណ៌តំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អាសវសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

អាសវសាសវទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[១១៨២] សាសវញ្ជោវ នោចអាសវំ កុសលំ ធម្មំ
បដិច្ច សាសវោចេវ នោចអាសវោ កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៨៣] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ
អរិកតេ ឯកំ ។

សហជាតវាបេមិ បញ្ញាវាបេមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

បដិច្ចវារោ

[១១៨៤] អាសវញ្ជោវ សាសវញ្ច អកុសលំ
ធម្មំ បដិច្ច អាសវោចេវ សាសវោច អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[១១៨១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុលោមក្តី នៃបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុង អាសវសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ អាសវសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ ។

អាសវសាសវទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១១៨២] កុសលធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈតែមិនមែនជាអាសវៈ ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៨៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ក្នុងបញ្ហាវារៈក្តី ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធ តែមានវារៈ ១ ។

បដិច្ចវារៈ

[១១៨៤] អកុសលធម៌ ជាអាសវៈ ទាំងប្រកបដោយ អាសវៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាអាសវៈ ទាំងប្រកបដោយ អាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អាសវសាសវទុកកុសលក្តីកំ

សាសវញ្ជោរ ដោចអាសវំ អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 សាសវោចេវ ដោចអាសវោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អាសវញ្ជោរ សាសវញ្ច
 អកុសលញ្ច សាសវញ្ជោរ ដោចអាសវំ អកុសលញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច អាសវោចេវ សាសវោច អកុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[១១៨៥] ហេតុយា នវ អារម្មណោ នវ អវិ-
 តតេ នវ ។

[១១៨៦] សាសវញ្ជោរ ដោចអាសវំ អកុសលំ
 ធម្មំ បដិច្ច អាសវោចេវ សាសវោច អកុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៨៧] នហេតុយា ឯកំ នអធិបតិយា នវ
 នបុរេជាតេ នវ នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ
 នកម្មេ តីណិ នវិចារកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។
 សហជាតវារោមិ បច្ចយវារោមិ និស្សយវារោមិ
 សំសដ្ឋវារោមិ សម្បយុត្តវារោមិ វិត្តាវេតព្វា ។

អាសវសាសវទុកកុសលត្តិកៈ

អកុសលធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈតែមិនមែនជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវ
អកុសលធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ជាអាសវៈទាំង
ប្រកបដោយអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាអាសវៈទាំងប្រកប
ដោយអាសវៈផង នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈទាំងមិនមែនជា
អាសវៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១១៨៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[១១៨៦] អកុសលធម៌ ជាអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈ អា-
ស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈតែមិនមែនជាអាសវៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៨៧] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣
ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសង្កវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

បញ្ញាវារោ

[១១៨៨] អាសវោចេវ សាសវោច អកុសលោ
ធម្មោ អាសវស្សចេវ សាសវស្សច អកុសលស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១១៨៩] ហេតុយា សត្ត អារម្មណេ នវ អធិ-
បតិយា នវ អវិគតេ នវ ។

[១១៩០] អាសវោចេវ សាសវោច អកុសលោ
ធម្មោ អាសវស្សចេវ សាសវស្សច អកុសលស្ស ធម្មស្ស អា-
រម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១១៩១] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

[១១៩២] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ សត្ត ។

[១១៩៣] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនីយម្បិ បច្ច-
នីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ វរំ កណោតព្វំ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

បញ្ហាវារៈ

[១១៨៨] អកុសលធម៌ ជាអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈ ជា
បច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈ ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៨៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១១៩០] អកុសលធម៌ ជាអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈ ជា
បច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈ ដោយ
អារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយ
ឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ។

[១១៩១] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៩ ។

[១១៩២] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៩៣] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ច័នីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ច័នីយៈក្តី បច្ច័នីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ
យ៉ាងណា (ក្នុងអាសវៈសាសវៈទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បី
រាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

អាសវអាសវសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[១១៩៤] សាសវញ្ជោវ នោចអាសវំ អព្យាកតំ
ធម្មំ បដិច្ច សាសវោចេវ នោចអាសវោ អព្យាក-
តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៩៥] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អ-
វិតតេ ឯកំ ។

សហជាតវារេមិ បញ្ញាវារេមិ សព្វត្ថ ឯកំ ។

អាសវសាសវទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

អាសវអាសវសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[១១៩៦] អាសវញ្ជោវ អាសវសម្បយុត្តញ្ច អកុ-
សលំ ធម្មំ បដិច្ច អាសវោចេវ អាសវសម្បយុត្តោច
អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

អាសវសម្បយុត្តញ្ជោវ នោចអាសវំ អកុសលំ ធម្មំ
បដិច្ច អាសវសម្បយុត្តោចេវ នោចអាសវោ អកុស-
លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ អា-

សវញ្ជោវ អាសវសម្បយុត្តញ្ច អកុសលញ្ច អាសវ-
សម្បយុត្តញ្ជោវ នោចអាសវំ អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
អាសវោចេវ អាសវសម្បយុត្តោច អកុសលោ ធម្មោ

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

អាសវអាសវសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១១៩៤] អព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈតែមិនមែនជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈតែមិនមែនជាអាសវៈ ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៩៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ក្នុងបញ្ញាវារៈក្តី ក្នុងបដ្ឋយទាំងអស់ សុទ្ធ តែមានវារៈ ១ ។

ចប់ អាសវសាសវទុកកុសលត្តិកៈ ។

អាសវអាសវសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១១៩៦] អកុសលធម៌ ជាអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈ ទើបកើត ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ប្រកបដោយ អាសវៈតែមិនមែនជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយ អាសវៈតែមិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មាន វារៈ ៣ ។ អកុសលធម៌ ជាអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈផង នូវអកុសលធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈតែមិនមែនជាអាសវៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[១១៩៧] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អវិ-
តតេ នវ ។

[១១៩៨] អាសវញ្ចេវ អាសវសម្មយុត្តញ្ច អក្កុ-
សលំ ធម្មំ បដិច្ច អាសវោចេវ អាសវសម្មយុត្តោច
អក្កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអធិបតិប្បច្ចយា ។

[១១៩៩] នអធិបតិយា នវ នបុរេជាតេ នវ
នបច្ឆាជាតេ នវ នអាសេវនេ នវ នកម្មេ តីណិ
នវិទាកេ នវ នវិប្បយុត្តេ នវ ។

សហជាតវារេបិ សម្មយុត្តវារេបិ សព្វត្ថ នវ ។

បញ្ហាវារោ

[១២០០] អាសវោចេវ អាសវសម្មយុត្តោច អ-
ក្កុសលោ ធម្មោ អាសវស្សចេវ អាសវសម្មយុត្តស្ស
ច អក្កុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១២០១] ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណេ នវ
អធិបតិយា នវ អវិកតេ នវ ។

[១២០២] នហេតុយា នវ នអារម្មណេ នវ ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

[១១៩៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ។

[១១៩៨] អកុសលធម៌ ជាអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអកុសលធម៌ ជាអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈ ទើបកើត ឡើង ព្រោះនអធិបតិប្បដ្ឋាយ ។

[១១៩៩] ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបុរេជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនបច្ឆាជាតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអាសេវនប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនកម្មប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ក្នុងនវិបាកប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនវិប្បយុត្តប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ។

ក្នុងសហជាតវារៈក្តី ក្នុងសម្បយុត្តវារៈក្តី ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ សុទ្ធតែមានវារៈ ៩ ។

បញ្ញាវារៈ

[១២០០] អកុសលធម៌ ជាអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃអកុសលធម៌ ជាអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[១២០១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ។

[១២០២] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ។

អាសវីប្បយុត្តសាសវទុកកុសលត្តិកំ

[១២០៣] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណោ ចត្តារិ ។

[១២០៤] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ នវ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោមម្បិ បច្ចដិយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដិយម្បិ បច្ចដិយានុលោមម្បិ កណិកំ ឯវំ កណោតព្វំ ។

អាសវអាសវសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

អាសវីប្បយុត្តសាសវទុកកុសលត្តិកំ

បដិច្ចវារោ

[១២០៥] អាសវីប្បយុត្តំ សាសវំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អាសវីប្បយុត្តោ សាសវោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អាសវីប្បយុត្តំ អនាសវំ កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អាសវីប្បយុត្តោ អនាសវោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១២០៦] ហេតុយា ទ្វេ អារម្មណោ ទ្វេ អវិកតេ ទ្វេ ។

សហជាតវារោមិ បញ្ញាវារោមិ វិត្តាបេតព្វា ។

អាសវិប្បយុត្តសាសវទុកកុសលត្តិកៈ

[១២០៣] ក្នុងនអាមណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២០៤] ក្នុងនអាមណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយានុ-
លោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់ហើយ
យ៉ាងណា (ក្នុងអាសវអាសវទុកកុសលត្តិកៈ) បណ្ឌិត គប្បី
រាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ អាសវអាសវសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ ។

អាសវិប្បយុត្តសាសវទុកកុសលត្តិកៈ

បដិច្ចវារៈ

[១២០៥] កុសលធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈតែប្រកបដោយ
អាសវៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈតែប្រកបដោយ
អាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ កុសលធម៌ ដែល
ប្រាសចាកអាសវៈទាំងមិនមានអាសវៈ អាស្រ័យ នូវកុសលធម៌ ដែល
ប្រាសចាកអាសវៈទាំងមិនមានអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
តុប្បច្ច័យ ។

[១២០៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនអាមណប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

សហជាតវារៈក្តី បញ្ញាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីធ្វើឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បដិច្ចវារោ

[១២០៧] អាសវិប្បយុត្តំ សាសវំ អព្យាកតំ
 ធម្មំ បដិច្ច អាសវិប្បយុត្តោ សាសវោ អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អាសវិប្បយុត្តំ អ-
 នាសវំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អាសវិប្បយុត្តោ អ-
 នាសវោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 អាសវិប្បយុត្តំ អនាសវំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អា-
 សវិប្បយុត្តោ សាសវោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជ-
 តិ ហេតុប្បច្ចយា អាសវិប្បយុត្តំ អនាសវំ អព្យាកតំ
 ធម្មំ បដិច្ច អាសវិប្បយុត្តោ សាសវោ អព្យាកតោ ច
 អាសវិប្បយុត្តោ អនាសវោ អព្យាកតោ ច ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អាសវិប្បយុត្តំ សាសវំ
 អព្យាកតញ្ច អាសវិប្បយុត្តំ អនាសវំ អព្យាកតញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច អាសវិប្បយុត្តោ សាសវោ អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១២០៨] ហេតុយា បញ្ច អារម្មណោ ទ្វេ អ-
 ធិបតិយា បញ្ច កម្មេ បញ្ច វិចារកេ បញ្ច អវិ-
 តតេ បញ្ច ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

បដិច្ចវារៈ

[១២០៧] អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈតែប្រកបដោយ
 អាសវៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈតែប្រកប
 ដោយអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌
 ដែលប្រាសចាកអាសវៈទាំងមិនមានអាសវៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌
 ដែលប្រាសចាកអាសវៈទាំងមិនមានអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
 តុប្បដ្ឋយ អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈតែប្រកបដោយអាសវៈ
 អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈទាំងមិនមានអាសវៈ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈ
 តែប្រកបដោយអាសវៈក្តី អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈទាំង
 មិនមានអាសវៈក្តី អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈ
 ទាំងមិនមានអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យា-
 កតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈតែប្រកបដោយអាសវៈ អាស្រ័យ នូវ
 អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈតែប្រកបដោយអាសវៈផង នូវ
 អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈទាំងមិនមែនអាសវៈផង ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២០៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ២ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងកម្មប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុង
 វិបាកប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

អាសវិប្បយុត្តសាសវទុកកុសលត្តិកំ

[១២០៩] អាសវិប្បយុត្តំ សាសវំ អព្យាកតំ ធម្មំ
បដិច្ច អាសវិប្បយុត្តោ សាសវោ អព្យាកតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[១២១០] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណោ តីណិ
នអធិបតិយា ទ្វេ នោវិតតេ តីណិ ។

សហជាតវាវេយិ បច្ចយវាវេយិ និស្សយវា-
វេយិ សំសដ្ឋវាវេយិ សម្បយុត្តវាវេយិ បដិច្ច-
វាវេយិ វិគ្គាវេតព្វា ។

បញ្ហាវារោ

[១២១១] អាសវិប្បយុត្តោ សាសវោ អព្យាកតោ
ធម្មោ អាសវិប្បយុត្តស្ស សាសវស្ស អព្យាកតស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អាសវិប្ប-
យុត្តោ អនាសវោ អព្យាកតោ ធម្មោ អាសវិប្បយុ-
ត្តស្ស អនាសវស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្ប-
ច្ចយេន បច្ចយោ អាសវិប្បយុត្តោ អនាសវោ អព្យា-
កតោ ធម្មោ អាសវិប្បយុត្តស្ស សាសវស្ស អព្យា-
កតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ

អាសវិប្បយុត្តសាសវទុកកុសលត្តិកៈ

[១២០៩] អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈតែប្រកបដោយ
អាសវៈ អាស្រ័យ នូវអព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈតែប្រកប
ដោយអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២១០] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនអារម្មណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងនោវិគតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសដ្ឋវារៈក្តី
សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បី
ឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បញ្ហាវារៈ

[១២១១] អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈតែប្រកបដោយ
អាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈតែប្រកប
ដោយអាសវៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាក
អាសវៈទាំងមិនមានអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដែលប្រាស
ចាកអាសវៈទាំងមិនមានអាសវៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ អព្យាកតធម៌
ដែលប្រាសចាកអាសវៈទាំងមិនមានអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកត-
ធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈតែប្រកបដោយអាសវៈ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដកេ អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

អាសវីប្បយុត្តោ អនាសវោ អព្យាកតោ ធម្មោ អាស-
វីប្បយុត្តស្ស សាសវស្ស អព្យាកតស្ស ច អាសវ-
វីប្បយុត្តស្ស អនាសវស្ស អព្យាកតស្ស ច ធម្មស្ស
ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១២១២] អាសវីប្បយុត្តោ សាសវោ អព្យាកតោ
ធម្មោ អាសវីប្បយុត្តស្ស សាសវស្ស អព្យាកតស្ស
ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ អាសវីប្ប-
យុត្តោ អនាសវោ អព្យាកតោ ធម្មោ អាសវីប្ប-
យុត្តស្ស អនាសវស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អារម្ម-
ណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១២១៣] ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណោ តីណិ
អធិបតិយា ចត្តារិ អនន្តរេ ចត្តារិ សមនន្តរេ ចត្តារិ
សហជាតេ បញ្ច អញ្ញមញ្ញោ ទ្វេ និស្សយេ សត្ត
ឧបនិស្សយេ ចត្តារិ បុរេជាតេ ទ្វេ អាសេវនេ ឯកំ
កម្មេ ចត្តារិ វិចារកេ ចត្តារិ អាហារេ ចត្តារិ អវិ-
កតេ សត្ត ។

អភិធម្មបិដក អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈទាំងមិនមានអាសវៈ ជាបច្ច័យ
នៃអព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈតែប្រកបដោយអាសវៈផង នៃ
អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈទាំងមិនមានអាសវៈផង ដោយ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២១២] អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈតែប្រកបដោយ
អាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈតែប្រកប
ដោយអាសវៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាស-
ចាកអាសវៈទាំងមិនមានអាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដែល
ប្រាសចាកអាសវៈទាំងមិនមានអាសវៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[១២១៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤
ក្នុងសមនន្តរប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងសហជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥
ក្នុងអញ្ញមញ្ញប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧
ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២
ក្នុងអាសេវនប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងកម្មប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុង
វិបាកប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអាហារប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ក្នុងអវិគ-
តប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

អាសវិប្បយុត្តសាសវទុកកុសលត្តិកំ

[១២១៤] អាសវិប្បយុត្តោ សាសវោ អព្យាកតោ
 ធម្មោ អាសវិប្បយុត្តស្ស សាសវស្ស អព្យាកតស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ច-
 យេន បច្ចយោ ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ បុរេ-
 ជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ច-
 យោ ។

[១២១៥] នហេតុយា សត្ត នអារម្មណេ សត្ត ។

[១២១៦] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ ចត្តារិ ។

[១២១៧] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ តីណិ ។

យថា កុសលត្តិកេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
 មម្បិ បច្ចដីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចដីយម្បិ បច្ច-
 ដីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ វរំ កលោតព្វំ ។

អាសវិប្បយុត្តសាសវទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

អាសវគោច្ឆកទុកកុសលត្តិកំ និដ្ឋិតំ ។

អាសវិប្បយុត្តសាសវទុកកុសលត្តិកៈ

[១២១២] អព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈតែប្រកបដោយ
អាសវៈ ជាបច្ច័យ នៃអព្យាកតធម៌ ដែលប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រ
កបដោយអាសវៈ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយសហជាត-
ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាត-
ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយបច្ឆាជាតប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយអាហារ-
ប្បច្ច័យ ជាបច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[១២១៥] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ។

[១២១៦] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២១៧] ក្នុងនអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយា-
នុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្តិកៈ ដែលលោករាប់
ហើយ យ៉ាងណា (ក្នុងអាសវវិប្បយុត្តសាសវទុកកុសលត្តិកៈ)

បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ អាសវិប្បយុត្តសាសវទុកកុសលត្តិកៈ ។

ចប់ អាសវគោត្តកទុកកុសលត្តិកៈ ។

អភិធម្មបិដកេ
បដ្ឋានស្ស ទ្វាទសមោ ភាគោ
 មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា

អង្កេ

អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

ហេតុទុកកុសលត្តិកំ.....	១
ហេតុទុកវេទនាត្តិកំ.....	២១
ហេតុទុកវិបាកត្តិកំ.....	៣៨
ហេតុទុកឧបាទិដ្ឋត្តិកំ.....	៥៣
ហេតុទុកសង្កិលិដ្ឋត្តិកំ.....	៧០
ហេតុទុកវិតក្កត្តិកំ.....	៨៣
ហេតុទុកបីតិត្តិកំ.....	៩៤
ហេតុទុកទស្សនត្តិកំ.....	១០៣
ហេតុទុកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកំ.....	១១៣
ហេតុទុកអាចយគាមិត្តិកំ.....	១២១
ហេតុទុកសេក្ខត្តិកំ.....	១៣១
ហេតុទុកបរិត្តត្តិកំ.....	១៤២
ហេតុទុកបរិត្តារម្មណត្តិកំ.....	១៥១

អភិធម្មបិដក
បដ្ឋានស្ស ទ្វាទសម ភាគ
 សន្លឹកប្រាបមាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

អនុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ហេតុទុកកុសលត្តិកៈ.....	១
ហេតុទុកវេទនាត្តិកៈ.....	២១
ហេតុទុកវិបាកត្តិកៈ.....	៣៨
ហេតុទុកឧបាទិដ្ឋត្តិកៈ.....	៥៣
ហេតុទុកសង្កិលិដ្ឋត្តិកៈ.....	៧០
ហេតុទុកវិតក្កត្តិកៈ.....	៨៣
ហេតុទុកបីតិត្តិកៈ.....	៩៤
ហេតុទុកទស្សនត្តិកៈ.....	១០៣
ហេតុទុកទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកៈ.....	១១៣
ហេតុទុកអាចយគាមិត្តិកៈ.....	១២១
ហេតុទុកសេក្ខត្តិកៈ.....	១៣១
ហេតុទុកបរិត្តត្តិកៈ.....	១៤២
ហេតុទុកបរិត្តារម្មណត្តិកៈ.....	១៥១

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា	អង្កេត
ហេតុទុកហីនត្តិកំ.....	១៦២
ហេតុទុកមិច្ឆត្តិកំ.....	១៧០
ហេតុទុកមគ្គារម្មណត្តិកំ.....	១៧៩
ហេតុទុកឧប្បន្នត្តិកំ.....	១៨៨
ហេតុទុកអតីតត្តិកំ.....	១៩០
ហេតុទុកអតីតារម្មណត្តិកំ.....	១៩២
ហេតុទុកអជ្ឈត្តិកំ.....	២០៣
ហេតុទុកអជ្ឈត្តារម្មណត្តិកំ.....	២១០
ហេតុទុកសនិទស្សនសប្បដិយត្តិកំ.....	២១៥
សហេតុកទុកកុសលត្តិកំ.....	២២០
ហេតុសម្បយុត្តិទុកកុសលត្តិកំ.....	២៣១
ហេតុសហេតុកទុកកុសលត្តិកំ.....	២៣៩
ហេតុហេតុសម្បយុត្តិទុកកុសលត្តិកំ.....	២៤៦
នហេតុសហេតុកទុកកុសលត្តិកំ.....	២៥២
សប្បច្ចយទុកកុសលត្តិកំ.....	២៥៧
សង្ខតទុកកុសលត្តិកំ.....	២៦០
សនិទស្សនទុកកុសលត្តិកំ.....	,,

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
ហេតុទុកហ៊ីនត្តិកៈ.....	១៦២
ហេតុទុកមិច្ឆត្តិកៈ.....	១៧០
ហេតុទុកមគ្គារម្មណត្តិកៈ.....	១៧៩
ហេតុទុកឧប្បន្នត្តិកៈ.....	១៨៨
ហេតុទុកអតីតត្តិកៈ.....	១៩០
ហេតុទុកអតីតារម្មណត្តិកៈ.....	១៩២
ហេតុទុកអជ្ឈត្តិកៈ.....	២០៣
ហេតុទុកអជ្ឈត្តារម្មណត្តិកៈ.....	២១០
ហេតុទុកសនិទស្សនសប្បដិយត្តិកៈ.....	២១៥
សហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ.....	២២០
ហេតុសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ.....	២៣១
ហេតុសហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ.....	២៣៩
ហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ.....	២៤៦
នហេតុសហេតុកទុកកុសលត្តិកៈ.....	២៥២
សប្បច្ចយទុកកុសលត្តិកៈ.....	២៥៧
សង្ខតទុកកុសលត្តិកៈ.....	២៦០
សនិទស្សនទុកកុសលត្តិកៈ.....	,,

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា	អង្កេត
អប្បដិយទុកកុសលត្តិកំ	២៦៣
រូបីទុកកុសលត្តិកំ.....	២៦៦
លោកិយទុកកុសលត្តិកំ	២៧០
កេនចិវិញ្ញេយ្យទុកកុសលត្តិកំ	២៧៤
អាសវទុកកុសលត្តិកំ.....	២៧៦
សាសវទុកកុសលត្តិកំ	២៧៨
អាសវសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ	២៨១
អាសវសាសវទុកកុសលត្តិកំ.....	២៨៤
អាសវអាសវសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកំ.....	២៨៧
អាសវវិប្បយុត្តសាសវទុកកុសលត្តិកំ	២៨៩

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
អប្បដិយទុកកុសលត្តិកៈ.....	២៦៣
រូបីទុកកុសលត្តិកៈ.....	២៦៦
លោកិយទុកកុសលត្តិកៈ.....	២៧០
កេនចិវិញ្ញេយ្យទុកកុសលត្តិកៈ.....	២៧៤
អាសវទុកកុសលត្តិកៈ.....	២៧៦
សាសវទុកកុសលត្តិកៈ.....	២៧៨
អាសវសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ.....	២៨១
អាសវសាសវទុកកុសលត្តិកៈ.....	២៨៤
អាសវអាសវសម្បយុត្តទុកកុសលត្តិកៈ.....	២៨៧
អាសវវិប្បយុត្តសាសវទុកកុសលត្តិកៈ.....	២៨៩

